KALENDAR

GOSPINE KRUNICE

1939

KALENDAR

GOSPINE KRUNICE

ZA GODINU

1939.

GODINA VI.

UREDIO O. JORDAN VICULIN O. P.

IZDAJE DOMINIKANSKA NAKLADA „ISTINA“

ZAGREB — MAKSIMIR

S dopuštenjem crkvenih poglavara

CIJENA DIN 10.—

TISKARA BRAĆA KRALJ, ZAGREB

ČETIRI GODIŠNJA DOBA

Proljeće počinje 21. ožujka u 1 sat i 29 minuta po podne.
Ljeto počinje 22. lipnja u 8 sati i 40 minuta ujutro.
Jesen počinje 22. rujna u 11 sati i 50 minuta noću.
Zima počinje 22. prosinca u 7 sati i 6 minuta uveče.

POMRČINE

Ove će godine biti 2 pomrčine sunca i 2 pomrčine mjeseca, od kojih će se u srednjoj Evropi vidjeti samo prva pomrčina sunca i druga djelomična pomrčina mjeseca.

1. *Kružna pomrčina sunca 19. travnja.* Počinje u 3 s. 26 m. po podne, a svršava se u 8 s. 5 m. uveče. Vidjet će se na sjev. ist. Tihog Oceana, krajnom sjev. ist. Azije u Sj. Americi, sjev. Ledenom moru, na sjev. Atl. Oceanu, na sjev. i zap. Evrope te u srednjoj Evropi.

2. *Potpuna pomrčina mjeseca 3. svibnja.* Počinje u 2 s. 28 m. po podne, a svršava u 5 s. 55 m. Vidjet će se na Aljaški, Tihom Oceanu, u Australiji, Polineziji, juž. Ledenom moru, Indijskom Oceanu, Aziji, Madagaskaru, istočnoj Africi i Evropi.

3. *Potpuna pomrčina sunca 12. listopada.* Počinje u 7 s. 35 m. uveče, a svršava se u 11 s. 45 m. Vidjet će se na jugoist. Australije, u Polineziji, na jugu južne Amerike i juž. Ledenom moru.

4. *Djelomična pomrčina mjeseca 28. listopada.* Počinje u 5 s. 55 m. ujutro, a svršava se u 9 s. 18 m. prije podne. Vidjet će se u Evropi, zap. Africi, Atl. Oceanu, juž. i sjev. Americi, sjev. Ledenom moru, Tihom Oceanu, Polineziji, na istoku Australije i na sjeveroistoku Azije.

VJERNICIMA NA RAVNANJE

I. SVETKOVANJE DANA GOSPODNJEGA

1. Katolička crkva u ime Božje naređuje općenito svojim vjernicima da svaki od njih poslije navršene 7. godine **mora pod teški grijeh** prisustvovati pobožno kod svete mise u sve godišnje nedjelje, kao i u ostale zapovijedane blagdane (Božić, Obrezovanje G., Bogojavljenje, Spasovo, Tijelovo, Bezgrešno Začeće B. D. M., Velika Gospa, sv. Josip, sv. Petar i Pavao i Svi Sveti). Jedino kakova uistinu **važna** i posebna okolnost može biti razlog za izostajanje od svete mise u pojedinim slučajevima.

2. U sve zapovijedane blagdane **zabranjeno je** vršenje teških poslova.

3. Treba znati da nedjelje i blagdani nijesu ustanovljeni zato, da se onda pohađaju birtije, vjerski pogibeljne zabave, društva, izleti i t. d., već da se uz pristojno odmaranje u prvom redu posveti dan Gospodnji.

4. Crkva zabranjuje **uvijek** nepristojno plesanje, a osobito u korizmi i u adventu, te na Uskrs, Tijelovo, Badnjak i Božić. Plesovi nijesu zaista potekli od čestitih ljudi, a pogotovo ne današnji plesovi.

II. CRKVENI POST I NEMRS (općeniti propisi)

1. **Kvaterni postovi** su dne: 1. ožujka, 31. svibnja, 20. rujna i 20. prosinca.

2. Vjerski zakon o **nemrsu** zabranjuje jesti meso i juhu od mesa, a ne brani jaja, mlijeko, maslac, niti začine od masti; to se smije uvijek upotrebljavati. **Sam nemrs** treba da se redovito vrši u **sve** petke (dakle ne samo u Veliki petak i u t. zv. »mlade« petke . . .).

3. Zakon o **postu** propisuje, da se na posne dane smije samo jedamput do sitosti najesti, ali ne brani ujutro i navečer nešto založiti. **Sam post** se mora vršiti u sve korizmene dane, izuzevši nedjelje.

4. **Nemrs i post zajedno** propisan je: na Pepelnicu ili na Čistu srijedu, u korizmene petke i subote, u kvaterne srijede, petke i subote, zatim uoči Duhova, Velike Gospe, Svih Svetih i na Badnjak, a za zagrebačku nadbiskupiju i neke naše druge biskupije i uoči blagdana Bezgrešnog Začeća Marijina

Poglavarstvo Crkve Katoličke

Vrhovni poglavar Crkve, namjesnik Kristov:

SV. OTAC PAPA PIO XI.

Vlada od 6. veljače 1922.

Državni tajnik Sv. Oca Pape:

KARDINAL PACCELLI.

ZBOR KARDINALA BROJI SADA 68 KARDINALA.

Zastupnik Sv. Oca Pape u našoj državi:

Msgr. HEKTOR FELICI, nadbiskup.

Ima svoje sjedište u Beogradu.

EPISKOPAT U NAŠOJ DRŽAVI

Hrvatski metropolit i pretsjednik biskupskih konferencija:

Dr. ALOJZIJE STEPINAC, nadbiskup zagrebački.

Sarajevski nadbiskup:	Dr. IVAN EV. ŠARIĆ
Splitski nadbiskup:	Dr. KLEMENT KVIRIN BONEFAČIĆ
Beogradski nadbiskup:	Dr. JOSIP UJČIĆ
Ljubljanski nadbiskup:	Dr. GREGORIJ ROŽMAN
Barski nadbiskup:	Dr. NIKOLA DOBREČIĆ
Đakovački biskup:	Dr. ANTUN AKŠAMOVIĆ
Senjski biskup:	Dr. VIKTOR BURIĆ
Krčki biskup:	Dr. JOSIP SREBRNIĆ
Križevački biskup:	Dr. DIONIZIJE NJARADI
Šibenski biskup:	Dr. fra JEROLIM MILETA
Ninski biskup:	Dr. fra JEROLIM MILETA, ap. adm.
Hvarski biskup:	Msgr. MIHO PUŠIĆ
Dubrovački biskup:	Dr. JOSIP MARIJA CAREVIĆ
Kotorski biskup:	Msgr. PAVAO BUTORAC
Mostarski biskup:	O. ALOJZIJE MIŠIĆ
Banjalučki biskup:	O. JOSIP GARIĆ
Subotički biskup:	Msgr. LAJČO BUDANOVIĆ
Petrovgradski biskup:	Dr. JOSIP UJČIĆ
Mariborski biskup:	Dr. IVAN TOMAŽIĆ
Skopljanski biskup:	Dr. IVAN FR. GNIDOVEC

Naslovni nadbiskup filipopoljski:
O. RAFAEL RODIĆ

Pomoćni biskup zagrebački:
Dr. FRANJO SALIS SEVIS

KRALJEVSKA PORODICA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ JUGOSLAVIJE

PETAR II. KARAĐORĐEVIĆ

Rodio se 6. rujna 1923. u Beogradu.

NJEZINO VELIČANSTVO

KRALJICA MAJKA MARIJA

Rođena kao rumunjska kraljevna 9. siječnja 1899., a vjenčanjem 8. lipnja 1922. postala kraljica Jugoslavije.

KRALJEVIĆI:

KRALJEVIĆ TOMISLAV

Rodio se 19. siječnja 1928. u Beogradu.

KRALJEVIĆ ANDRIJA

Rodio se 28. lipnja 1929. na Bledu.

NJEGOVO KRALJEVSKO VISOČANSTVO

KNEZ-NAMJESNIK PAVLE

Rođen 27. travnja 1893. u Petrogradu, vjenčan 22. listopada 1923. s grčkom kneginjom Olgom.

OSTALI ČLANOVI KRALJEVSKOGA DOMA:

PRINC ĐORĐE

Stric Nj. V. kralja rođen 8. rujna 1887. na Cetinju.

KNEZ ARSENIJE

Prastric Nj. V. kralja, a brat blagopokojnog Kralja Petra Velikog Oslobodioca, rođen 4. travnja 1859. u Temišvaru.

KNEGINJA OLGA

Rođena 29. svibnja 1903. u Tatoju u Grčkoj, vjenčana 22. listopada 1923. s knezom-namjesnikom Pavlom.

KNEZ ALEKSANDAR

Sin Nj. Vis. kneza Pavla. rođen 13. kolovoza 1924.

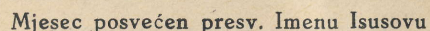
KNEZ NIKOLA

Sin Nj. Vis. kneza Pavla.

KNEGINJA JELISAVETA

Kći Nj. Vis. kneza Pavla, rođena 7. travnja 1936.

SIJEČANJ — JANUAR

Mjesec posvećen presv. Imenu Isusovu

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Nedjelja	**1 Novo ljeto, Obr. Isus.**	**19 Ned. sv. Otaca**
Ponedj.	2 Ime Isusovo, Makarije	20 Ignacije muč. †
Utorak	3 Genoveva	21 Julijana muč. †
Srijeda	4 Datroza muč.	22 Anastazija †
Četvrtak	5 Telesfor	23 10 mučenika †
Petak	**6 Sv. Tri Kralja (Bogojav.)**	24 Nav. Bož. (Sv. p.) †
Subota	7 Lucijan (Zorislav) m., Val.	**25 Rožd. Hristovo**
Nedjelja	**8 1. po Bog.,** Sv. Obitelj	**26 Zbor pr. Bogor.**
Ponedj.	9 Julijan i Bazil	**27 Stjepan prvom.**
Utorak	10 Nikanor đakon	28 2000 mučenika
Srijeda	11 Higin (Nevesin)	29 Nevina dječica
Četvrtak	12 Arkadije, Ernest, Tatjana	30 Anisija muč.
Petak	13 Bogomir op., Leoncije b.	31 Melanija
Subota	14 Hilarije, Feliks m. (Srećko)	**1 Obrez. Gosp.**
Nedjelja	**15 2. po B.,** Pavao p., Mavro	**2 Ned. prije Bog.**
Ponedj.	16 Marcel papa m., Oton m.	3 Malahija pr.
Utorak	17 Antun pustinjak, opat	4 Zbor 70 apost.
Srijeda	18 Stol. sv. P. u Rimu, Priska	5 Teopempto
Četvrtak	19 Kanut kralj, Marije muč.	**6 Bogojavljenje**
Petak	20 Fabijan i Sebastijan m.	7 Zbor sv. Ivana
Subota	21 Agneza (Janja) dj. m.	8 Georgije, Emil.
Nedjelja	**22 3. po Bog.,** Vinc. i Anast.	**9 1. po B.,** Poliev.
Ponedj.	23 Zaruke BDM, Ivan mil.	10 Grigorije Nis. b.
Utorak	24 Timotej biskup muč.	11 Teodosije Vel.
Srijeda	25 Obraćenje sv. Pavla	12 Tatjana muč.
Četvrtak	26 Polikarp biskup muč.	13 Ermil i Stratilat
Petak	27 Ivan Zlatousti	14 Sv. Oci na Sinaju
Subota	28 Petar Nolasko Jul. m.	15 Pavao T. i Ivan
Nedjelja	**29 4. po Bog.,** Franjo Sal.	**16 Ned. Mit. i Far.**
Ponedj.	30 Martina dj. m.	17 Antonije Vel.
Utorak	31 Ivan Bosko isp.	18 Atanasije i Ćiril

Bilješke

SIJEČANJ

Kad u siječnju grmi, bit će pomor.

Vrijeme u mjesecu:

Po stoljetnom kalendaru u g. 1939. bit će siječanj uopće suh i ne studen.

VELJAČA — FEBRUAR

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Srijeda	1 Ignacije b. muč.	19 Makarije pust.
Četvrtak	2 Svijećnica	20 Eutimije Vel.
Petak	3 Blaž b. muč. (Vlaho)	21 Maksim ispov.
Subota	4 Andrija Kor. b., Veronika	22 Timotej apostol
Nedjelja	**5 Sedamdeset.**, Agata, Izid.	**23 Ned. blud. sina**
Ponedj.	6 Tito b., Doroteja dj. m.	24 Ksenija prep.
Utorak	7 Romuald op., Julijana ud.	25 Gregorije Bog.
Srijeda	8 Ivan Matski, Honorat b.	26 Ksenofont
Četvrtak	9 Ćiril Al. b., Apolonija dj.	27 Ivan Zlatousti
Petak	10 Skolastika dj., Silvan b.	28 Efrem Sirski
Subota	11 Ukaz. Gospe Lurd.	29 Ignacije, Roman
Nedjelja	**12 Šezdesetnica**, Eulalija dj.	**30 Ned. mesop.**
Ponedj.	13 Katarina R., Fuska	31 Kir. i Ivan
Utorak	14 Valentin (Zdravko) m.	1 Trifon muč.
Srijeda	15 Faustin i Jov. m. (Vitomir)	**2 Sret. (Svijećnica)**
Četvrtak	16 Julijana dj. m., Onesim b.	3 Simeon i Ana
Petak	17 Konstancija, Donat m.	4 Izidor
Subota	18 Bernardica, Sim. b., Flav.	5 Agata dj. i muč.
Nedjelja	**19 Pedesetnica**, Konrad	**6 N. Sirop.** (P. posta)
Ponedj.	20 Eleuterije b., Euherije	7 Partencije ep. †
Utorak	21 Eleonora, Irena dj.	8 Teodor i Zaharije †
Srijeda	22 Pep., St. sv. Petra u Ant.	9 Nikifor muč. †
Četvrtak	23 Petar Dam., Romana †	10 Haralampije †
Petak	24 Matija apost. †	11 Vlasije (Blaž) b. †
Subota	25 Viktorin, Valpurga dj. †	12 Meletije Ant. b. †
Nedjelja	**26 1. Čista**, Aleksandar m.,	**13 1. n. v. posta**
Ponedj.	27 Gabrijel, Leandar †	14 Auksentije i Č. †
Utorak	28 Teofil, Roman, Makarije †	15 Onesim †

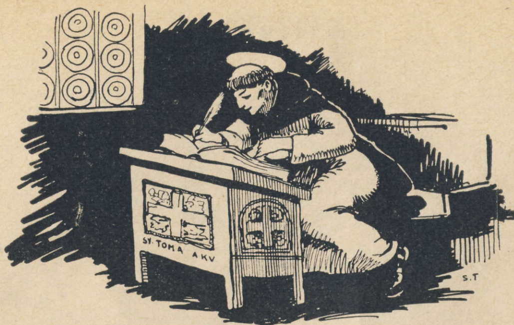
Bilješke

VELJAČA

Ako u veljači grmi po noći, onda slaba žita i pomor na djeci. Na mijeni grmljavina u veljači znači kraste na ljudima. A ako grmi u uštapu, onda ospice.

Vrijeme u mjesecu:

Početak lijep, od 13. do 18. snijeg i vjetar, a zatim do konca vrlo hladno.

OŽUJAK — MART

Mjesec posvećen sv. Josipu

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Srijeda	1 Albin b., Svitb. (Kvatre) †	16 Pamfil (Kvatre) †
Četvrtak	2 Simplicije, Bazilej (Vlad.) †	17 Teodor Tiron †
Petak	3 Kunigunda dj., Marin m. †	18 Lav papa †
Subota	4 Kazimir, Budimir †	19 Arhip apostol †
Nedjelja	**5 2. Pačista,** Eus. i Hadr. ⊛	**20 2. n. v. posta**
Ponedj.	6 Perpetua i Felicitas †	21 Timotej †
Utorak	7 Toma Akvinski †	22 Muč. u Eug. †
Srijeda	8 Ivan od Boga †	23 Polikarp m. b. †
Četvrtak	9 Franciska Rimska ud. †	24 Glava Iv. Krst. †
Petak	10 40 mučenika †	25 Tarasije †
Subota	11 Heraklije, Eulogije †	26 Porfirije †
Nedjelja	**12 3. Bezimena,** Grgur V. ☾	**27 3. n. v. posta**
Ponedj.	13 Rozalija, Nicefor, Kristina †	28 Vasilije ispovj. †
Utorak	14 Matilda †	1 Evdok m. †
Srijeda	15 Longin m. (Žarko) †	2 Teodot †
Četvrtak	16 Heribert b., Cirijak †	3 Evtropije †
Petak	17 Patricije, Gertruda †	4 Gerasim †
Subota	18 Ćiril Jer., Eduard †	5 Konon muč. †
Nedjelja	**19 4. Sredop.,** J o s i p z. BDM.	**6 4. n. v. p.** 42 muč.
Ponedj.	20 Niketa †	7 Vasilije pust. †
Utorak	21 Benedikt ● †	8 Teofilakt †
Srijeda	22 Oktavijan, Vladisl. kr. †	9 40 mučenika †
Četvrtak	23 Oton b., Pelagija m. †	10 Kodrat †
Petak	24 Gabrijel arkanđeo †	11 Sofronije Jer. †
Subota	25 B l a g o v i j e s t †	12 Teofan isp. †
Nedjelja	**26 5. Gluha,** Emanuel, Feliks	**13 5. n. v. posta**
Ponedj.	27 Ivan Damasc., Rupert †	14 Benedikt †
Utorak	28 Ivan Kapistran ☽ †	15 Agapije muč. †
Srijeda	29 Eustazij m., Jona m. †	16 Savin muč. †
Četvrtak	30 Kvirin, Viktor m. †	17 Aleksije čovj. B. †
Petak	31 7 ž a l. BDM, Benjamin †	18 Ćiril nadb. Jer. †

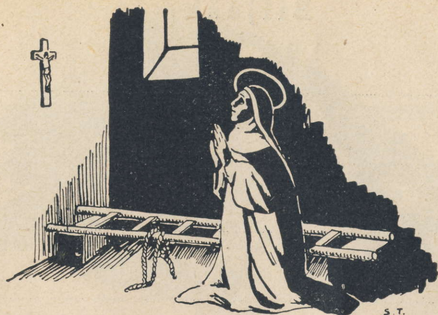
Bilješke

OŽUJAK

Ožujska grmljavina donosi svako obilje.

Vrijeme u mjesecu:

U početku studeno jutrom i večerom, 8. i 9. neprestano kiša i snijeg, 10. do 21. studeno. 21. obično se smrzava, ali dani su većinom lijepi.

TRAVANJ — APRIL

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Subota	1 Hugo bis., Teodora m. †	19 Hrisant i Darija †
Nedjelja	**2 6. Cvjetna,** Franjo Paulski	**20 6. n. v. p.** Monasi
Ponedj.	3 Rikard †	21 Jakob †
Utorak	4 Izidor, Zosim pust. †	22 Vasilije muč. †
Srijeda	5 Vinko Fer. prizn. †	23 Nikon m. †
Četvrtak	6 Vel. četvrtak †	24 Vel. četvrtak †
Petak	7 Vel. petak, Albert †	25 Vel. petak †
Subota	8 Vel. subota, Dioniz. †	26 Vel. Sub. (Sv. p.) †
Nedjelja	**9 Uskrs,** Marija Mis., Prohor	**27 Uskrs**
Ponedj.	10 Uskrsni ponedj.	28 Uskrsni ponedj.
Utorak	11 Leon V. p., Dujam b.	29 Uskrsni utorak
Srijeda	12 Julije p., Sava m.	30 Ivan spis. Ljest.
Četvrtak	13 Hermenegild m., Dada	31 Ipatije
Petak	14 Justin m., Tiburcije i Val.	1 Marija Egip.
Subota	15 Basilis i Anast., Svetoslav	2 Tito čudotvorac
Nedjelja	**16 Bijela** D. Kal., Enkrat. m.	**3 Nedj. Tomina**
Ponedj.	17 Rudolf (Radojica), Robert	4 Josip i Georgija
Utorak	18 Apolonije	5 Teodul i Agata
Srijeda	19 Krescencije (Rastislav)	6 Eutihije nadb.
Četvrtak	20 Sulpicije, Agneza djev.	7 Georgije biskup
Petak	21 Anselmo b., Simeon	8 Celestin papa
Subota	22 Soter (Spasoje) i Kajo	9 Eupsihije muč.
Nedjelja	**23 2. po Uskrsu,** Juraj m.	**10 Nedj. Mironos.**
Ponedj.	24 Fidelis muč.	11 Antipa muč.
Utorak	25 Marko evanđelist	12 Vasilije isp.
Srijeda	26 Zaštita sv. Jos., Klet	13 Artemon
Četvrtak	27 Hozana Kotorska, Petar K.	14 Martin papa
Petak	28 Pavao od Križa, Živko	15 Aristarh
Subota	29 Petar muč. (Tvrtko)	16 Agapija, Irena
Nedjelja	**30 3. po Usk.,** Katarina Sij.	**17 Nedj. o raslab.**

Bilješke

TRAVANJ

Travanjska grmljavina ne donosi mraza.

Vrijeme u mjesecu:

Do 16. oštro i studeno, zatim do 23. blago vrijeme, poslije opet oštro do 29., a iza toga do kraja lijepo.

SVIBANJ — MAJ

Mjesec Marijin

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Ponedj.	1 Filip i Jakov ap.	18 Ivan monah
Utorak	2 Atanasije V., Boris	19 Pafnucije b. m.
Srijeda	3 Našašće sv. Križa	20 Teodor m.
Četvrtak	4 Florijan (Cvjetko), Monika	21 Januarije muč.
Petak	5 Pio V. papa	22 Teodor i Vital.
Subota	6 Ivan pred Latin. vratima	**23 Georgije (Đurđ.)**
Nedjelja	**7 4. po Usk.**, Stan., Juv., Duj.	**24 Nedj. o Samarj.**
Ponedj.	8 Miholjice	25 Marko evanđ.
Utorak	9 Grgur Nazijanski b.	26 Vasilije b. m.
Srijeda	10 Antonin b., Izidor r., Job	27 Simeon m.
Četvrtak	11 Franjo H., Mamerto b.	28 9 mučenika
Petak	12 Pankracije, Ahilej	29 Jason i Sosipatar
Subota	13 Robert Bellarm. b., Serv.	30 Jakob apostol
Nedjelja	**14 5. po Usk.**, Bonifacije m.	**1 Nedj. o slijepcu**
Ponedj.	15 Ivan Sal., Sof. (Posni (molitveni) dani)	2 Atanasije Vel.
Utorak	16 Ivan N., Ubald (Posni (molitveni) dani)	3 Teodosije Peč.
Srijeda	17 Paskal Varmosl. (Posni (molitveni) dani)	4 Pelagija muč.
Četvrtak	**18 Spasovo,** Venancije	**5 Voznesenije**
Petak	19 P. Celestin p., Iv. isp.	6 Job dugotrpni
Subota	20 Bernardin Sijenski	7 Pojava sv. Križa
Nedjelja	**21 6. po Usk.**, Feliks (Srećko)	**8 N. Sv. Ot. I. Nik. S.**
Ponedj.	22 Helena, Jul., Emilije (Milan)	9 Izaija
Utorak	23 Deziderije, Bazilije (Vlad.)	10 Simon Zelota
Srijeda	24 Marija pom. kršć., Ivana	11 Metodije b.
Četvrtak	25 Grgur VII. p., Urban p.	12 Epifanije i Ger.
Petak	26 Filip Neri	13 Glikerija m.
Subota	27 Beda isp., Ivan p. m. †	14 Izidor muč.
Nedjelja	**28 Duhovi,** Augustin b., Zorka	**15 Duhovi**
Ponedj.	29 Duh. pon., Magd. p., M.	**16 Duhov. ponedj.**
Utorak	30 Ferdinand	17 Andronik
Srijeda	31 Anđela M., Petr. (Kvatre) †	18 Teodot

Bilješke

SVIBANJ

Svibanjska grmljavina — dobra godina.

Vrijeme u mjesecu:

Do 3. grmljavina, iza toga do 8. tmurno, oblačno i hladno vrijeme, zatim 3 dana opet blago. 11. do 20. suho i hladno, iza toga lijepo, toplo. 30. led i mraz.

LIPANJ — JUNI

Mjesec posvećen presv. Srcu Isusovu

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Četvrtak	1 Gracijan (Milutin), Fort	19 Patricije
Petak	2 Erazmo (Velimir) ⊛ †	20 Talalej
Subota	3 Klotilda †	21 Konstantin i Jel.
Nedjelja	**4 Presv. Trojstvo,** Kvirin	**22 1. N. Sv. Sv.,** Poč. p.
Ponedj.	5 Bonifacije	23 Mihajlo †
Utorak	6 Norbert b.	24 Simeon pust. †
Srijeda	7 Robert, Pavao, Lukrecija	25 Naš. gl. I. Krst. †
Četvrtak	8 **Tijelovo,** Medard, Vilim	26 Karpo ap. †
Petak	9 Primo i Felicijan mm.	27 Terapont †
Subota	10 Margareta Škot. Bogumil ☾	28 Nikita b. †
Nedjelja	**11 2. po D.,** Barnaba ap.	**29 2. p. D.,** Teodos.
Ponedj.	12 Ivan Fakundo	30 Izakije †
Utorak	13 Antun Padovanski	31 Jermije ap. †
Srijeda	14 Bazilije Veliki	1 Justin m. †
Četvrtak	15 Vid m., Vladimir, Čedom.	2 Nikifor b. †
Petak	16 Srce Isus., Fr. de Regis	3 Lukilijan †
Subota	17 Srce Marij., Adolf ●	4 Mitrofan †
Nedjelja	**18 3. p. D.,** Efrem, Marko	**5 3. p. D.,** Dorotej
Ponedj.	19 Gervazije i Protazije mm.	6 Visarion †
Utorak	20 Silverije p. m.	7 Teodot m. †
Srijeda	21 Alojzije Gonzaga	8 Teodor Str. m. †
Četvrtak	22 Pavlin	9 Ćiril Aleks. b. †
Petak	23 Sidonija (Zdenka), Vigilije	10 Timotej b. i m. †
Subota	24 Ivan Krstitelj ☽	11 Bartolomej i Var. †
Nedjelja	**25 4. p. D.,** Prosper, Vilim	**12 4. p. D.,** Onufr.
Ponedj.	26 Ivan i Pavao braća mm.	13 Akilina †
Utorak	27 Ladislav kralj	14 Elisej †
Srijeda	28 Leon II. papa, Irenej	15 Amos pr. †
Četvrtak	**29 Petar i Pavao,** (Krešimir)	16 Tihon b. i čud. †
Petak	30 Spomen sv. Pavla, Lucina	17 Manuel, Sav. m. †

Bilješke

LIPANJ

Lipanjska grmljavina — ljetna žalost.

Vrijeme u mjesecu:

Počinje s mrazom, zatim oblačno, od 9. do konca lijepo toplo.

SRPANJ — JULI

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Subota	1 Presveta krv Isusova ㊟	18 Leontije muč. †
Nedjelja	**2 5. po Duh.**, Pohod BDM.	**19 5. po D.**, Juda T.
Ponedj.	3 Leon II. p., Heliod., Eul.	20 Metodije b. †
Utorak	4 Udalrik, Berta djev.	21 Julijan tar. m. †
Srijeda	5 Ćiril i Metodije b.	22 Evsebije biskup †
Četvrtak	6 Izaija pr., Bogomila	23 Agripina muč. †
Petak	7 Vilibald biskup	**24 Rođ. sv. Iv. Krst.**
Subota	8 Elizabeta ud., Kilijan	25 Febronija muč.
Nedjelja	**9 6. po D.**, Brcko, Anat. ☾	**26 6. po D.**, Dav. m.
Ponedj.	10 Amalija djev. (Ljubica)	27 Samson †
Utorak	11 Pijo I. papa m., Olga	28 Pren. K. I. (Sv. p.) †
Srijeda	12 Mohor i Fortunat, Iv. Gv.	**29 Petar i Pavao**
Četvrtak	13 Margarita, Anaklet	30 Zbor 12 apost.
Petak	14 Bonaventura biskup	1 Kuzma i Damjan
Subota	15 Henrik isp., Vladimir kr.	2 Haljina Bogor.
Nedjelja	**16 7. po D.**, BDM. Karm. ●	**3 7. po D.**, Jakinto
Ponedj.	17 Aleksije (Branko)	4 Andrija Krit.
Utorak	18 Kamilo, Fridrik (Mirosl.)	5 Kiril i Met.
Srijeda	19 Vinko P., Aurelija (Zora)	6 Atanazije Aton.
Četvrtak	20 Ilija pr., Jeronim Emil.	7 Toma i Akačije
Petak	21 Praks., Danijel pr., Olga	8 Prokopije muč.
Subota	22 Marija Magdalena	9 Pankracije b. m.
Nedjelja	**23 8. po D.**, Apolinar b. m.	**10 8. po D.**, Antonije
Ponedj.	24 Kristina dj. m. ☽	11 Eufemija i Olga
Utorak	25 Jakov ap., Velimir, Krsto	12 Prokul i Ilarije
Srijeda	26 Ana, mati BDM.	13 Zbor arh. G.
Četvrtak	27 Pantaleon, Ljerka, Zlatko	14 Akila, uč. sv. Pav.
Petak	28 Inocencije m., Viktor	15 Vlad. V. r. k.
Subota	29 Marta djevica	16 Atinogen i dr.
Nedjelja	**30 9. po D.**, Abd. i Sen.	**17 9. po D.**, Marin
Ponedj.	31 Ignac Loj. (Vatrosl.) ㊟	18 Emil, Hijacint

Bilješke

SRPANJ

Grmljavina u srpnju — slabo je po pšenicu i raž.

Vrijeme u mjesecu:

U početku velika vrućina, dnevno oluja s tučom, zatim lijepo do 12., iza toga do konca oblačno, hladno i kišovito.

KOLOVOZ — AUGUST

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Utorak	1 Petar u ok. (Vjera, Nada)	19 Makrina red.
Srijeda	2 Porciunkula, Alfons L.	**20 Ilija prorok**
Četvrtak	3 Augustin Kaž. b. zagreb.	21 Simeon i Jezek.
Petak	4 Dominik (Nedjeljko)	22 Marija Magdal.
Subota	5 Snježna Gospa	23 Trofim i Teofil
Nedjelja	**6 10. po D.**, Preobr. Kr.	**24 10. po D.**, B. i H.
Ponedj.	7 Kajetan, Donat (Danko)	25 Uspen. sv. Ane
Utorak	8 Cirijak, Larg. i Smar. ☾	26 Jermolaj i Parask.
Srijeda	9 Ivan Vianey, Roman	27 Pantalejmon
Četvrtak	10 Lovrinac mučenik	28 Prohor, Nikanor
Petak	11 Suzana djev. Digna	29 Kalinik, Serafina
Subota	12 Klara, Hilarija, Herkul	30 Sila
Nedjelja	**13 11. po D.**, Svatopl., Hip.	**31 11. po D.**, Evd.
Ponedj.	14 Eusebije,	1 Mak. (PostVG) †
Utorak	**15 Vel. Gospa (Uz. BDM.)** ●	2 Stjepan p. m. †
Srijeda	16 Joakim otac BDM., Rok	3 Isakije i dr. †
Četvrtak	17 Hijacint, Julijana	4 7 mladića u Ef. †
Petak	18 Jelena Križarica	5 Eusignije m. †
Subota	19 Ivan Eud., Ludovik, Marij.	**6 Preobraž. Gosp.**
Nedjelja	**20 12. po D.**, Stj. kr., Bern.	**7 12. po D.**, Dom.
Ponedj.	21 Ivana Franc.	8 Emilijan b. †
Utorak	22 Timotej, Simforijan	9 Matija apostol †
Srijeda	23 Filip, Benicije (Zdenko)	10 Laurencije m. †
Četvrtak	24 Bartolomej ap. (Zlata)	11 Euplo muč. †
Petak	25 Ljudevit kralj	12 Focije i Anicet †
Subota	26 Pelagija, Zefirin	13 Maksim isp. †
Nedjelja	**27 13. po D.**, Josip Kalas.	**14 13. po D.**, Mih.
Ponedj.	28 Augustin biskup	**15 Velika Maša**
Utorak	29 Glavosj. Iv. Kr., Bran.	16 Diomid m.
Srijeda	30 Ruža Limska	17 Miron m.
Četvrtak	31 Rajmund (Rajko)	18 Flor i Lavro m.

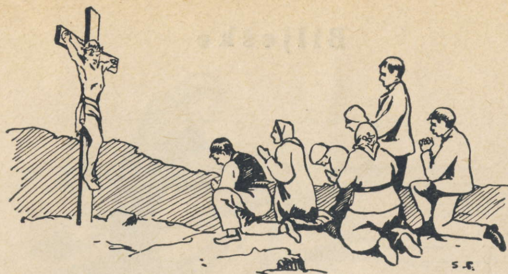
Bilješke

KOLOVOZ

Grmljavina u kolovozu — godišnja slaba strn.

Vrijeme u mjesecu:

U početku magla, dani lijepi i topli, a kasnije vrućina do konca.

RUJAN — SEPTEMBAR

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Petak	1 Egidije, Verena dj.	19 Andrija Strat.
Subota	2 Zenon, Maksima	20 Samuel
Nedjelja	**3 14. po D.,** Mansuet, Seraf.	**21 14. po D.,** Tadija
Ponedj.	4 Rozalija dj.	22 Agatonik muč.
Utorak	5 Lovro, Justinijan	23 Lupo, Irenej
Srijeda	6 Zaharija prorok ☾	24 Evtihije
Četvrtak	7 Marko Križ., Regina	25 Tito i Bartol ap.
Petak	8 Mala Gospa (r. BDM)	26 Adrijan i Natalija
Subota	9 Petar Klaver, Gorgonije	27 Pimen
Nedjelja	**10 15. po Duh.,** Nikola Tol.	**28 15. po D.,** Mojsija
Ponedj.	11 Prot i Hijacint, Emilijan	**29 Usjek. gl. Iv. K.**
Utorak	12 Ime Marijino	30 Aleksandar i dr.
Srijeda	13 Amat b. (Ljubomir) ●	31 Pojas Bogor.
Četvrtak	14 Uzvišenje sv. Križa	1 Crkva N. lj. S.
Petak	15 7 žalosti BDM., Nik.	2 Mamant muč.
Subota	16 Ljudmila, Kornelij i Cip.	3 Antim., Teoktist
Nedjelja	**17 16. po D.,** Rane sv. Fr., Hil.	**4 16. po D.,** Vavila
Ponedj.	18 Josip Kupert., Sofija	5 Zaharija pr.
Utorak	19 Januarije, Pomposa	6 Evdoksije muč.
Srijeda	20 Eustahije, K. (Kvatre) ☽ †	7 Sosont m.
Četvrtak	21 Matej ap. i evanđ.	**8 Rođ. Pr. B. (M. G.)**
Petak	22 Toma de Vil., Mavricije †	9 Joakim i Ana
Subota	23 Tekla, Lino p. m. †	10 Menodora i dr.
Nedjelja	**24 17. po D.,** BDM za ot. s.	**11 17. po D.,** Teod.
Ponedj.	25 Kleofa, Aurelija	12 Autonom m.
Utorak	26 Ciprijan i Justina	13 Kornelije
Srijeda	27 Kuzma i Damjan	**14 Krstovdan** (p.) †
Četvrtak	28 Većeslav knez	15 Nik. V. m.
Petak	29 Mihovil arkanđeo ◯	16 Eufemija muč.
Subota	30 Jeronim isp. uč. Crkve	17 Sofija

Bilješke

RUJAN

Ako u početku rujna grmi, do godine će biti dobra strn.

Vrijeme u mjesecu:

U početku do 13. vrlo lijepo vrijeme, zatim ponešto hladno i jesenski, a poslije opet lijepo do 28., kad nastupaju kišoviti dani.

LISTOPAD — OKTOBAR

Mjesec posvećen Kraljici presv. Krunice

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Nedjelja	1 **18. po Duh.**, Remigije	18 **18. po D.**, Eumen.
Ponedj.	2 Anđeli čuvari	19 Trofim i Savat
Utorak	3 Terezija od M. Isusa	20 Eustah i dr.
Srijeda	4 Franjo Asiski	21 Kodrat (Kvatre)
Četvrtak	5 Placid muč., Gala ud.	22 Foka, Jona pror.
Petak	6 Bruno, Vjera	23 Začeće Ivana Kr.
Subota	7 BDM. Kr. pr. Krunice*	24 Tekla prvomuč.
Nedjelja	8 **19. po D.**, Demetr., Brig.	25 **19. po D.**, Eufr.
Ponedj.	9 Dioniz. b. m., Abraham	26 Ivan ap. i ev.
Utorak	10 Franjo Borgia	27 Kalistrat
Srijeda	11 Materinstvo BDM.	28 Baruh
Četvrtak	12 Maksimiljan	29 Hariton isp. i m.
Petak	13 Eduard kr., Koloman m.	30 Grigorije muč.
Subota	14 Kalist pr. m., Fotunata	1 Pokrov. pr. Bogor.
Nedjelja	15 **20. po D.**, Terezija, Tekla	2 **20. po D.**, Cip. i J.
Ponedj.	16 Hedviga ud., Gal opat	3 Dionizije bisk.
Utorak	17 Margareta Marija Alakok	4 Jerotej b. m.
Srijeda	18 Luka evanđelist	5 Haritina m.
Četvrtak	19 Petar Alkantarski	6 Toma apostol
Petak	20 Ivan K., Irena, Vend.	7 Sergije i Vakho
Subota	21 Uršula dj. m., Hilarion	8 Pelagija
Nedjelja	22 **21. po D.**, Kordula dj. m.	9 **21. po D.**, Jakov
Ponedj.	23 Ignacije biskup	10 Evlampije m.
Utorak	24 Rafael arhanđeo	11 Filip đakon
Srijeda	25 Hrisanto i Darija muč.	12 Prob
Četvrtak	26 Evarist, Demetrij muč.	13 Karpo bisk.
Petak	27 Vinko i Sabina muč.	14 Nazarije, Parask.
Subota	28 Simon i Juda ap.	15 Lukijan muč.
Nedjelja	**29 22. po Duh., Krist Kralj**	**16 22. p. D., Krist Kr.**
Ponedj.	30 Marcel, Klaudije, Alfons R.	17 Ozija prorok
Utorak	31 Volfgang (Vuk) bisk. †	18 Luka evanđ.

* Slavi se u prvu nedjelju listopadsku.

Bilješke

LISTOPAD

Kasna listopadska grmljavina — rana skupoća.

Vrijeme u mjesecu:

U početku ružno vrijeme, od 10. led do 17., koji će biti lijep ljetni dan, 25. hladno, zatim opet lijepo vrijeme, 27. do 30. prilično studeno.

STUDENI — NOVEMBAR

Mjesec posvećen vjernim mrtvima

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Srijeda	**1 Svi Sveti**	19 Joel prorok
Četvrtak	2 Dušni dan	20 Artemije muč.
Petak	3 Hubert, Silvija	21 Ilarion Veliki
Subota	4 Karlo Boromejski ☾	22 Azerbije i 7 djece
Nedjelja	**5 23. po D.,** Emerik, Zakar.	**23 23. po D.,** Jakov
Ponedj.	6 Leonard, Sever	24 Areta muč.
Utorak	7 Engelbert	25 Markij i Mart.
Srijeda	8 Bogomir (Bogdan)	**26 Dimitrije**
Četvrtak	9 Teodor, Gracija iz Mula	27 Nestor muč.
Petak	10 Andrija Avelin	28 Petka m., Stjep.
Subota	11 Martin, (Dav.) b., Mena ●	29 Anastazija m.
Nedjelja	**12 24. po D.,** Martin p., Kun.	**30 24. po D.,** Zin.
Ponedj.	13 Stanko Kostka, Didak	31 Shahij i Amplo
Utorak	14 Nikola Tavelić, Jozaf., Ser.	1 Kuzma i Dam.
Srijeda	15 Albert Veliki, Leopold	2 Akindin i dr., m.
Četvrtak	16 Gertruda, Ivan., Fr., Edm.	3 Akepsim m.
Petak	17 Grgur čudotv., Hilda	4 Joanikij Veliki
Subota	18 Roman, Adon, Eugen	5 Galaktion m.
Nedjelja	**19 25. po D.,** Elizab., Pon. ☽	**6 25. po D.,** Pavao
Ponedj.	20 Feliks Val.	7 Eron muč.
Utorak	21 Prikaz. BDM. u hramu	8 Zbor Ark. Mih.
Srijeda	22 Cecilija dj. m., Filemon	9 Onisofor
Četvrtak	23 Klement p. m., Bazilej b.	10 Erast
Petak	24 Ivan od Križa, Krisogon	11 Mina, Teodor St.
Subota	25 Katarina dj. muč.	12 Josafat b. muč.
Nedjelja	**26 26. po D.,** Silv., Iv. Berh. ⊛	**13 26. po D.,** Iv. Zl.
Ponedj.	27 Virgilije biskup	14 Filip apostol
Utorak	28 Sosten, uč. Pavlov	15 Gunije (poč. B. p.) †
Srijeda	29 Saturnin, Iluminata	16 Matej evanđ. †
Četvrtak	30 Andrija apostol	17 Grgur čudotv. †

Bilješke

STUDENI

Grmljavina u studenom — pomor na djeci.

Vrijeme u mjesecu:

Do 10. studeno, po podne većinom lijepo i toplo, 11. počinje oblačno vrijeme s maglom i kišom do 13., a otada do 30. ujutro se smrzava, a po podne sunce sija.

PROSINAC — DECEMBAR

Dani	Rimokatolički kalendar	Grkokat. kalendar
Petak	1 Eligije, Natalija (Božena)	18 Platon i Rom. †
Subota	2 Bibijana dj. i m., Aurelija	19 Abdija prorok †
Nedjelja	**3 1. Adv.**, Franjo Ksav. ☾	**20 27. po D.**, Grgur
Ponedj.	4 Barbara dj. m., Petar Hr.	**21 Uvođ. Bog. u hr.**
Utorak	5 Sava opat	22 Cecilija, Filem. †
Srijeda	6 Nikola biskup	23 Amfiloh i Gr. †
Četvrtak	7 Ambrozije biskup †	24 Katarina muč. †
Petak	**8 Bezgr. Začeće B. D. M.**	25 Kliment p. m. †
Subota	9 Leokadija, Julijan, Valerija	26 Alipije pust.
Nedjelja	**10 2. Adv.**, Pr. k. u Lor. ●	**27 28. po D.**, Jakov
Ponedj.	11 Damas p.	28 Stjepan m. †
Utorak	12 Sinesije m., Maksencije m.	29 Paramon m. †
Srijeda	13 Lucija, Otilija	30 Andrija ap. †
Četvrtak	14 Spiridion b. (Dušan)	1 Naum prorok †
Petak	15 Kristijana d., Valerijan b.	2 Habakuk pr. †
Subota	16 Adelh., Eusebije, Albina	3 Sofonije pr.
Nedjelja	**17 3. Adv.**, Lazar, Olimpijada	**4 29. po D.**, Barb.
Ponedj.	18 Oč. por. BDM., Grac. ☽	5 Sava osv. †
Utorak	19 Nemesije, Fausta	**6 Sv. Nikola**
Srijeda	20 Amon, Eugen (Kvatre) †	7 Ambrozije b. †
Četvrtak	21 Toma apostol	8 Patapije †
Petak	22 Zenon, Flav., Demetrije †	**9 Bezgr. Zač. BDM.**
Subota	23 Viktorija dj. m. †	10 Mina i dr. m.
Nedjelja	**24 4. Adv.**, Badnjak, A. i E.	**11 Nedj. praotaca**
Ponedj.	**25 Božić (Rođ. Kristovo)**	12 Spiridion †
Utorak	26 Stjepan prvi muč. ☺	13 Eustrat. i dr. m. †
Srijeda	27 Ivan ap. i Evanđ.	14 Tirso m. (Kvat) †
Četvrtak	28 Nevina dječica	15 Eleuterije m. †
Petak	29 Toma bisk., David kr.	16 Agej prorok †
Subota	30 Eugen, Liberije, Anisija	17 Danijel pr., Laz. †
Nedjelja	**31 N. po Bož.**, Sivestar p.	**18 Nedj. sv. Otaca**

Bilješke

PROSINAC

Grmljavina u prosincu — slaba godina.

Vrijeme u mjesecu:

Čas mraz, čas opet oblačno, kiša i studen s ledom, 10. snijeg, otada mraz do 19., kad će pasti kiša, a poslije opet hladno do konca.

OLTAR SV. KATARINE SIJENSKE U DOMINIKANSKOJ CRKVI U STARIGRADU NA OTOKU HVARU.

Ova slika umjetničke vrijednosti mora potjecati od velikog umjetnika. U doba austrijske carevine dugo prije svjetskog rata bila je ova slika restaurirana od poznatog slikara Goerischa.

ANTE JAKŠIĆ:

SREĆA

Sreća je naša dalek san kad sluti
nemirno srce laki lijet laste,
kad stari snova zazelene puti,
i prošli život mladom snagom raste.

Sreća je doziv onih što su tajno
u duši našoj digli pala jedra,
u tami jada našli sunce sjajno
da miso bude smirena i vedra.

Sreća je pjesma onih što su pošli
u novi život a da se ne vrate,
i suza onih što su majci došli
da ljubav toplu ljubavlju joj plate.

Sreća je slutnja proljeća i ptica
da snaga, koja kolo sudbe vrti,
kroz mijenu novih oblika i lica,
u svijetlu lebdi iznad carstva smrti!

JORDAN VICULIN O. P.:

SVETI OCI PAPE I KRUNICA

Prigodom zadnje enciklike Sv. O. Pape Pija XI. o Krunici

Poznate su u povijesti Crkve katoličke slavne pobjede izvojštene u korist kršćanstva molitvom Marijine Krunice; dosta se sjetiti pobjeda kod Mureta, Lepanta, Temišvara, Krfa itd. Sva ova krunična slavodobića bila su odlučna za kršćanstvo, koje je bilo više puta silom ugroženo od najmoćnijega i najjačega protivnika. No koliko god su bila golema dobročinstva postignuta onim pobjedama protiv izvanjskih neprijatelja, to ipak neisporedivo veći su spasonosni plodovi i učinci, što ih je Krunica uvijek postizavala probuđivanjem i oživljavanjem zamrle vjere i ćudoređa u redovima kršćanskog puka. Tomu su potvrdom izjave velikog broja Sv. Otaca Papa, koji su u svojim mnogobrojnim enciklikama o Krunici i raznim pastirskim pismima, prodahnuti čvrstim uvjerenjem o pobjedonosnoj snazi Krunice i potaknuti istinitošću činjenica, uvijek pozivali vjernike da prigrle istu molitvu kao siguran zalog pomoći, blagoslova i spasa. Ovdje ćemo samo ukratko nešto u tom pogledu spomenuti.

Sv. O. Papa Nikola V., u 15. stoljeću nazvao je Krunicu »stablo života, koje čuva zdrave, liječi bolesne, uskršava mrtve«. Malo godina poslije toga, Siksto IV. ustvrdio je da je ovaj način moljenja prikladan »da se njim odaleče sve pogibli što svijetu prijete«. Lav X. izjavio je za Krunicu da je ona ustanovljena »kao ustuk protiv bezbožnih zabluda i hereza«. Pio V., Papa Lepanta, priznao je da su se »mlaki kršćani širenjem pobožnosti Krunice obnavljali u druge ljude, mrak se zabluda raspršavao i posvuda se rasprostranjivalo svijetlo katoličke vjere«.

Moglo bi se navesti mnoštvo ovakovih izjava i potvrda izrečenih ili napisanih od Sv. Otaca Papa posebno u razdoblju zadnjih nekoliko stoljeća. No Kristovi namjesnici nijesu se zadovoljavali samo riječima, nego su i primjerom poučavali vjernike o neprocjenjivoj vrijednosti krunične molitvene pobožnosti. Da spomenemo samo nekoje u tom pogledu.

Pripovijeda se za Klementa VIII. da istom što je bio izabran za Papu, nije bio miran, dok nije pronašao krunicu zaboravljenu i pronađenu u svojoj kardinalskoj odjeći. On, kao i Urban VIII., koji se upisao u Vječnu Krunicu, ustanovljenu baš u vrijeme njegova pontifikata, jesu simboli papinske pobožnosti prema Djevici presv. Krunice. Da mimoiđemo druge, osvrnimo se letimično na zadnje Pape.

Poznata je žarka pobožnost i Pija IX. prema Kraljici presv. Krunice. U jednoj prigodi rekao je: »S radošću se sjećam onog časa, kad sam se posebno posvetio Majci Božjoj u kongregaciji njezine djece. Marijina zaštita jest najjači i najsigurniji oslon«.

Lurdska ukazanja, koja su nastala u vrijeme njegova pontifikata, imala su da budu nebeska sankcija molitve Krunice ne manje nego

proglašenja dogme neoskvrnjenog začeća Marijina, jer, kako to spominje i enciklika »Ingravescentibus malis«*), sama Djevica se očitovala učiteljicom predragocjene krunične molitve onoj maloj djevojčici Bernardici, a još više čitavom kršćanstvu.

Kraljica presv. Krunice.

*) Zadnja enciklika Sv. O. Pape Pija XI. o sv. Krunici, izašla 29. rujna 1937. Prevedena na hrvatski štampana je u glasniku Gospine Krunice, br. 12. g. 1937.

No što se tiče ljubavi i promicanja kruničke pobožnosti, prvenstvo nad svim Papama svakako pripada neumrlom Lavu XIII. u prošlom stoljeću, koji je s pravom nazivan »Kruničarski Papa«. U svojoj prvoj kruničarskoj enciklici*) — u vezi s Krunicom objelodanio ih je s raznim pismima, poslanicama, dekretima i konstitucijama sve skupa do 34 na broju — upravio je kršćanstvu slijedeći poziv: »Žarko pozivamo sve kršćane, da ne samo nastoje bez prekida i javno i privatno svaki u svojoj kući i u svojoj obitelji vršiti ovaj sveti čin (= moljenje Krunice), nego također naređujemo, da čitav mjesec listopad bude posvećen nebeskoj Kraljici od Krunice«.

Ovdje je nemoguće da ni samo letimično spomenemo njegove posebne i brojne dokumente u prilog molitve presv. Krunice, kao ni prebogate povlastice, odnosno oproštenja za članove kruničarskih udruženja; o tomu bi trebalo čitavu jednu knjigu ispisati.

Iza takove rječite literature svoga prethodnika, posvećene i namijenjene promicanju presv. Krunice, Pio X., koji je slavio svoju prvu svetu misu baš u godini lurdskih ukazanja, držao je da nije potrebno dalje novim kruničarskim enciklikama pozivati vjernike na pobožnost prema Krunici. Zato je sastavio samo jednu encikliku u čast Bl. Djevice Marije, i to prigodom 50-godišnjice proglašenja dogme o neoskvrnjenom začeću Majke Božje.

Po njegovom nasljedniku Benediktu XV. opet je izašla jedna kruničarska enciklika, i to prigodom 700-godišnjice smrti sv. Dominika. U spomenutoj enciklici istaknute su gorljive pouke o Krunici, preporuke i poticaji. U tom svečanom dokumentu Benedikta XV. veli se između ostaloga: »Već od svojih najmlađih dana uvijek smo smatrali mističku Krunicu kao predragocjenu vrijednost i kao onu, koja pojedincima, obiteljima, društvu donosi svetost i blagostanje; kao duhovni vijenac, koji kršćanski narod s nadahnutim riječima štovanja i ljubavi svaki dan stavlja na kraljevsku glavu Majke Božje«.

Već prije ove enciklike, objelodanjene 29. srpnja 1921., u jednom pismu, upravljenom u drugoj godini strašnog svjetskog rata (18. rujna 1915.) dominikancu O. Konstanciju Becchi, Papa Benedikt XV. nazvao je Krunicu »najljepši cvijet čovječje pobožnosti i najbogatiji izvor nebeskih milosti«, ističući »opći karakter ove zajedničke i domaće molitve i navodeći njezinu potrebu da se po njoj među zavađene narode unese dobročinstvo mira«.

Sadašnji Sv. O. Papa Pio XI., koji je također od svoga djetinjstva naučio i molio Krunicu u rodnoj kući sa svojim ukućanima, ostao joj je privržen i kad je postao Papa, svijetleći primjerom svima vjernicima. Svi mi već znamo kako njegov dnevni rad nije nigda završen bez molitve Krunice. Dva puta godišnje, u svečanoj pratnji svoga dvora on odlazi u kapelu vatikanske palače na molitvu molbenice Pompejskoj Kraljici presv. Krunice. Svake godine, kad je blizu mjesec listopad, mjesec posvećen Gospinoj Krunici, upućuje poziv vjernicima u Rimu na učestvovanje javnoj pobožnosti Krunice, koja je obogaćena obilnim oprostima. Neka bude ovdje spomenuto i to, kako je on g. 1927. s jednim »motu proprio« podijelio potpuni oprost vjernicima, ako izmole pred izloženim Svetotajstvom jednu Krunicu (ili radosnu ili žalosnu ili slavnu).

*) Lav XIII., u enciklici od 1. rujna 1883.

K tomu, kao što to Sv. Otac spominje u današnjoj enciklici, on je uvijek mladim zaručnicima, koji dolaze k njemu radi blagoslova, htio darivati krunicu kao vazda uspješnu pobudu da očuvaju i obnavljaju u novim obiteljima drevnu i časnu kruničnu pobožnost.

A danas pak iza novog, svečanog dokumenta, koji iznova doziva i potvrđiva prijašnje i starije i novije, upućuje Papa Pio XI. Marijinim štovateljima poziv na opću križarsku vojnu ne radi uništenja, nego radi obraćenja i duhovnog spasenja tolikih bijednih zalutanika, koji psuju i napadaju što ne poznaju; poziva na svetu križarsku vojnu za umnažanje kreposti među vjernicima, za slogu među vjernicima, za slogu u obiteljima i pravu odgoju djece, za napredak narodâ i žuđeni povratak mira.

Uz ove opće razloge, radi kojih je današnji Sv. Otac Papa Pio XI. objelodanio svoju kruničarsku encikliku, postoje još dva posebna razloga: zahvalnost Sv. Oca radi postignutog zdravlja i osjećaj zadovoljštine nebeskoj Kraljici radi javne uvrede nanesene Joj u jednoj zemlji, koja bi sa svojom slavnom kulturom bila već davno pokopana, da je nijesu spasile pobjede kršćanskog oružja pod zaštitom Kraljice Krunice.

Poslije ovako očitih poziva, želja i preporuka vrhovnog crkvenog poglavarstva zaista ne smije više da bude mjesta sumnji, da će se ostati pri starome. Sad je već pravo vrijeme, a možda i odlučni čas, kad trebaju složno svi vjernici pod vodstvom svojih gorljivih dušobrižnika objeručke prigrliti marijansku kruničnu pobožnost; pobožnost, koja je prikladna za svakoga bez razlike; pobožnost, koja je i neprocjenjivi dragulj i najsigurnija zaštita Crkve i njenih vjernika.

NARODNO BLAGO

Bolje je na mekinjama dobiti, nego na svili izgubiti.

Bolje je svoju zemlju orati, nego na tuđoj novac brojiti!

Bolje je jedan zalogaj u miru, nego tisuću u nemiru!

Bog zatvori jedna vrata, a otvori stotinu!

Bolji je mir, nego babin pir!

Bolje je da te prijeka smrt digne, nego da te sirotinjska suza stigne!

DR. LADISLAV VLAŠIĆ:

MATERIJALNA KULTURA BAČKOBARANJSKIH HRVATA

Dr. Ladislav Vlašić

Znamo, da imamo moralnu (duševnu) i materijalnu (tvarnu) kulturu, pa kako često puta jedna uslovljava drugu te se često puta sastaju iako su inače odjelite, pokušaćemo dati nekoliko slika kulture naših bačkobaranjskih Hrvata bez obzira kojoj baš vrsti kulture te slike pripadaju.

Moramo na prvom mjestu istaći da sa higijenom k u ć a (d o m o v a) u glavnom možemo biti zadovoljni. Čiste su i izvana i unutra. Nekoje su upravo raskošno uređene, osobito u Subotici, gdje je svijet bogatiji. Imade kuća na salašu sa parketom, banjom i tako namještenih, da mogu stati uz bok ne znam kakvoj gradskoj kući i stanu. I to kod seljaka — paora, a ne gospode. Ono istina u čistoći kuća stoje Nijemci apsolutno na prvom mjestu. Svake subote četkaju prašinu izvana sa kuća, a čim prođe kiša, nevrijeme ili slično, odmah zakrečavaju kuću sa ulice. Kad prolaziš njemačkim mjestom, prosto je to tetošenje kuća katkad uočljivo i upadljivo. Stoga im i jesu kuće štono kažu ko škatulje, a mjestimice ko umivena gnijezda.

Istina i naši Hrvati ne zaostaju mnogo u čistoći kuća za Švabama, od kojih su u tom pogledu, izgleda, mnogo naučili. Tako četkanje i zakrečavanje sa ulice. Možemo reći da u higijeni kuće izuzev Nijemce naši Hrvati ispred ostalih narodnosti daleko otskaču. Tako osobito pred Mađarima i Srbima. Kadikad upravo uočljivo.

Nutarnji uređaj i namještaj kuće također zadovoljava. U kući dosta stolica, klupa i za svakog krevet. Ne spavaju na podu. Imaju i dosta suđa i posuđa za zgotovljenje i jedenje jela. Kod Bunjevaca većinom ima u kući i jedna soba za goste, u kojoj ukućani ne stanuju, a namještena je sa 1 ili 2 kreveta, ormanima (šifonerima) i stolom te stolicama. Tu sobu za goste nazivaju »čista soba«. Kod Šokaca su kreveti, stolice i kovčezi (sanduci za ruvo) u mnogo kuća u krasnoj narodnoj ornamentici, i to i izradom drveta i šarom boja, pa još kad kreveti budu prekriti narodnim prevlakama, sve to izgleda upravo divno i dekorno. Kod Bunjevaca nalaze se još jedino ponegdje narodne klupe, sanduci i šublati (vrsta ormana samo sa ladicama). U kuhinji većinom štednjak. U sobama za stanovanje beziznimno velika zemljana peć u ćošku sobe, sa klupom i bankom oko peći, gdje se tako prijatno sjedi i priča za dugih zimskih noći.

Ta se peć loži izvana i to stabljikama oglodane kukuruzovine

(od marve), složenim u snopove. Kukuruzovina veoma dobro grije, a kod najveće zime dovoljno je dnevno 4 snopa. Loži se dnevno 2 puta. Peć dugo drži toplotu i istu sporo odaje. U toj se peći peče i kruh.

Za loženje štednjaka upotrebljava se akacija (drača), koju Bunjevci zovu »bilo drvo«. To je neobično tvrdo drvo i veoma ga traže kolari za točkove. U domaćinstvu ga upotrebljavaju za ogradu salaša, a i za građu. Drvo samo niklo i neobično brzo raste pa gotovo svaki salaš imade na desetke stabala. Kada akacija procvate, a proljeće se uvuče u salaše, od mirisa i miline prosto se čovjek opija. Akacija pruža pčelama dobru pašu, a med je od akacije prvorazredan i po zdravlje dobar. Inače pčelarstvo kod naših Hrvata nije baš kako uvedeno. U zadnje se doba opaža u tom neki napredak.

Proslava žetve u Somboru g. 1937. U povorci na kolima ukrašenim žitom t. zv. bandaš i bandašica s krunom od pšenice na krilu. Kruna je u crkvi pod sv. misom posvećena te se u svečanoj povorci nosi kroz varoš.

Problem je za sebe opskrbljivanje Bačke pijaćom vodom. Bar u gradovima. Istina voda se nalazi odmah na dubini od 4—5 metara, ali ta voda nije često za piće, nego za pranje rublja i živinu. Voda se grabi kablom na đeram. Bunari, iako su ozidani, nisu natkriveni, a bunar na pumpu (crpku) na salašima uopće ne postoji. U Somboru za snabdijevanje građanstva pijaćom vodom postoje vodari, koji svakodnevno u buradima raznose vodu iz 5 arteskih bunara kućama po Somboru. Voda potječe od 200—400 m. dubine i naravno da je kao takova potpuno čista. U Somboru nema općeg vodovoda, nego pojedine kuće i ustanove imaju svoj vlastiti vodovod iz svog arteskog bunara. Neosporno najbolja je voda u Somboru u banovinskoj bolnici, koja ima svoj vodovod.

Sombor nema vodovoda stoga, jer je žila arteske vode, koja po higijeni jedino za vodovod dolazi u obzir, dosta slaba i nedovoljna, a i troškovi bi vodovoda radi bušenja bili neobično veliki. Radi nestašice vodovoda fali i gradska kanalizacija, sa priključkom na kuće za nečistu vodu i fekalije (nečist), koju je bez vodovoda nemoguće zamisliti. To su pitanja i zadaci, koje je u Bačkoj gotovo nemoguće riješiti. Kako je u Somboru, tako je i po ostalim varošima ravne Bačke.

Ishrana našeg čovjeka u Bačkoj i Baranji je također zadovoljavajuća. Naravno da je kod bogatijih Bunjevaca bolja od siromašnijih Šokaca. Svatko ubije krmče, a i po više njih na jesen. Glasovita je bunjevačka svinjska kobasica »divenica«, »kulen«. Problem vlastite ishrane ne postoji, nego naprotiv problem dobre prodaje proizvoda. Crni se kruh ne jede, nego isključivo bijeli. Za kruh služi samo pšenica, sve je ostalo za živinu, a ostatak za prodaju. Obroci su u jutro »ručak«, u podne »užina«, a na večer »večera«. Za užinu (doručak) ne služi kava, nego obično slanina, šunka, kobasica i slično. Uopće se kava veoma malo troši. Relativno malo i šećer.

Uz hranu pije se kod Bunjevaca, osobito u Subotici (vinorodan kraj) vino. Uopće Bunjevci konzumiraju mnogo vina i ne žale za to potrošiti. Dobri su potrošači bircuza ili kako ono u Subotici vele »mijana«. Interesantno je da vole piti više stariji (valjda navika), dok se mlađi suzdržavaju.

Šokci troše više rakiju i to »dudaru«. Dudova na svakom koraku. Sombor i okolina duž cesta prosto sami dud. Stabla se uzmu pod zakup i od ploda peče rakiju. U B. Monoštoru zna se već koji dud na javnoj cesti pripada čijoj kući i eto dudova za rakiju. Rakiju vole što ljuću da se prosto ne da piti, tko nije na nju naučen. Osim dudova ima i komovice (grozdarice). Pio sam i neku aptovinu od apte (crn plod), što je najljuća rakija, koju sam ikad susreo.

U vezi sa alkoholom treba spomenuti i kriminal. Tu nose Šokci rekord, mislim procentualno najveći prema svim ostalim narodima u Bačkoj. Ovisi to mnogo o rakiji, slabijoj prosvijećenosti, ali i o temperamentu samih Šokaca. Kod Šokaca ima nažalost i dosta ubistava. Kadikad kao od šale. Tu su temperamentom mnogo slični Bosancima. Pravo se ni ne posvade, a već netko mrtav. Bunjevci su mnogo mirniji i u piću trezveniji. Ako je netko u piću napak, drugi ga se klone, dok se ne istrijezni. Šokci imaju sa sudom puno posla, dok se Bunjevci (izuzev radi zemlje) boje suda i parničenja.

Velika je propast našeg življa raskošno odijevanje ženskog svijeta. Jednako kod Bunjevaka i Šokica. Strogo se vodi računa, kada se koja i kako skupo ponovila, pa po tome cijene stanje dotičnog oca, što naravno utiče opet na udaju. Žensko ruvo stoji vrlo skupo. Domaćini se često puta napinju, da mogu kupiti curi ruvo. Priznati je da je rublje i ruvo i muško i žensko neobično čisto. Ženske kod Bunjevaca nose i do 9 sukanja da im lijepo stoje. Kod Bunjevaka gornje ruvo je sama svila i brokat. Isto tako marame.

Cipele su kupovne — na visoke petice. Svaka nosi u ruci »tašku« (torbicu).

Kod bogatijih Bunjevaka su obligatni seferini (veliki dukati), koje nose na zlatnom lancu oko vrata. Komad stoji do 800 din. Nose i zlatne »karperece« (narukvice). Muški nose na prsluku, kad je parada, mjesto dugmeta male austrijske dukate od 10 k.

Šokice prave odijelo većinom same. I same tkaju. Kod Bunjevaca rijetko ćeš negdje susresti stan za tkanje, dok ih je nekada imala svaka kuća. Bunjevci za svečane zgode nose čizme, dok privatno i muški i ženski nose papuče. Za čudo je, kako se i Bunjevci i Bunjevke u papučama snalaze i na dugim »štrekama«. I po blatu hodajući rijetko će uprljati čarape.

Sa hrvatske proslave gotove žetve u Somboru 1937. g. U povorci »risari« i »risarice« u bunjevačkoj nošnji.

Trgovinom i obrtom slabo se bave Bunjevci, a Šokci gotovo nikako. Trgovina nešto nalazi se u Subotici u bunjevačkim rukama, u Somboru jedva koja. U trgovini se očituje velika nesvijest našeg naroda, jer nije razvijena misao »svoj svome«. Stoga i trgovina nije u našim rukama, iako su Bunjevci vrlo vješti kupci i mogli bi imati masu svojih trgovaca. Kod Šokaca je stanje još gore. U B. Brijegu (gotovo čisto šokačkom selu sa nešto Nijemaca) morao je jedan jedini šokački trgovački sitničar zatvoriti svoj dućan, jer mu nije išlo. Preko ulice Jevreju ide da ne može bolje. U Đurđinu blizu Subotice postoji potrošačka zadruga na solidnoj osnovi, koja vrlo dobro napreduje. Izvrsnih obrtnika, osobito kovača, kolara, zidarskih majstora, krojača, imade mnoštvo među Bunjevcima.

Od bolesti stoji na prvom mjestu sušica, osobito kod Šokaca.

Sušica je socijalna bolest, pa nije ni čudo da kod siromašnih Šokaca hara. Ali čudit se je za Bunjevce. Ovi posljednji nisu shvaćali bolest ozbiljno, slabo su marili za doktora i ljekarije, nisu htjeli slati bolesnike na promjenu zraka ili sanatorij, jer da to »košta«. Pa i bogate obitelji. Ali kad umre dotično čeljade, onda ne žale na ukop, koji stoji i do 15.000 din. Sad je već u tom pogledu bolje nego prije, ali još uvijek dosta loše, a kod Šokaca isto kao i prije. Često puta prosto me srce zaboli gledajući kako boluju i umiru naši Šokci, a ja im u mnogim slučajevima ni uz najbolju volju ne mogu pomoći.

Od ostalih bolesti treba spomenuti trahomu, od čega podosta boluje naš živalj, osobito u Subotici. Mnogo ta bolest bolesnicima smeta pri radu, pa je to velika šteta po privredu. U Somboru sam našao u jednoj salašarskoj školi, gdje živu isključivo naši Hrvati, a škola ima samo 1 odjelenje sa 4 razreda i oko 40 djece, preko pola djece teških trahomaša (ali bez komplikacija). Vjerujem da je ovo porazan nalaz i da drugdje nije tako, ali je svakako vrijedno spomena.

Težak je problem pomanjkanje (bijela kuga) odnosno umiranje djece kod našeg elementa. Šokci imaju više djece od Bunjevaca, ali i kod njih imade razlikosti. Kako u kom selu. Na prvom mjestu stoji Sonta sa bezbroj djece. Dobro stoji i B. Breg i B. Monoštar. U sva ta 3 mjesta potiskuju Šokci u tom pogledu ono malo Nijemaca, kojih još jedino između ostalih narodnosti ima u tim mjestima. Najslabije stoji Bač, gdje su Šokci relativno bogati, a gdje se mnogo troši na gizdu. Tu su Šokci ugroženi od Nijemaca i polako ali očigledno brojčano nazaduju. Umiranje djece kod Šokaca je ogromno. Osobito od sušice (ekcematoze, fircigera, perutca, žlijezda kod djece — oblici tuberkuloze).

Kod Bunjevaca djeca sada umiru manje nego u stara vremena, dakle pazi se na djecu, ali je porod djece porazan. Formalno izumiranje. Još su bake današnjih generacija imale po 14 djece, istina od kojih je ostalo na životu jedva 1—2, ali današnje generacije jedno, dvoje ili nijedno. Osim mnogih mjesta, gdje su Bunjevci potpuno izumrli, a zna se točno koliko ih je koje godine bilo i kad ih je nestalo, navešću Čonoplju, gdje su pred Nijemcima bili u nadmoćnoj većini. A danas? Na par hiljada Nijemaca koji stotinjak Bunjevaca. U crkvi su i mjestom i jezikom zadržali još staru povlasticu i prednost, ali badava kad je sve uzalud, jer ih nestaje.

Interesantan je pokop kod Bunjevaca. Obično je luksuzan. Bogatiji sa četveropregom, vijencima, barjacima, draperijama, 3 svećenika i ostalo. Ne žale na to. Na ukop sve žene dođu u crnini, a isto i muški. Često sam se puta divio toj skladnosti, čime vjerojatno hoće da iskažu počast mrtvacu, što je doista hvale vrijedno. I zadušnice su obično pompozne. Pjevana svečana crna misa sa katafalkom, opijelom i ostalom pompom kod iole mogućih mora biti.

O čisto duševnoj kulturi naših ljudi drugom prilikom.

ALEKSANDAR KOKIĆ:

BLAGDAN ZELENIH RAVNI

(Razmatranje sina ravnice uoči Tijelova)

Ravni su poprimile svečani izgled:
sve lijepim svježim jutrima pozlaćivane,
sve zanesene čekaju, da svojom krasotom
zablijesnu svečanog dana za kojim čeznu
žitorodne njive i glavice cvijeća
u brazdama dugim posakrivane.

Sva je u blagdanskom ruhu beskrajna ravnica,
obasjana suncem, ukrašena grozdovima cvata,
očekuje čas, kada će kroz redove klasja
poći Svesilni Bijeli Vladar, da blagoslov dijeli
s prijestolja monstrance od zlata.

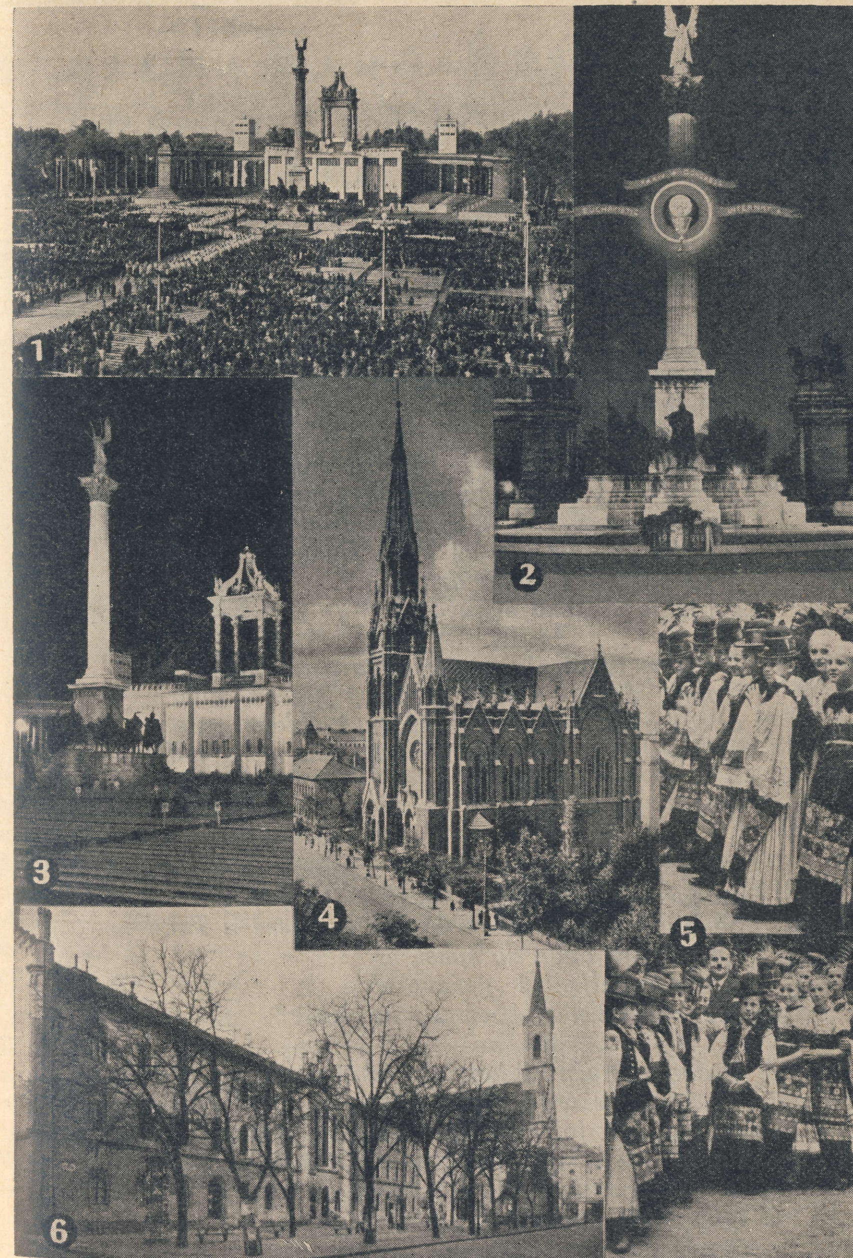
Naroda more stopit će se s pjesmom božanskom
u jedno srce veliko i beskrajno
koje će užareno plamtjeti vatrom ljubavi,
da sažeže mržnju, nepravdu i zlobu,
da stanak spremi za Janje Presjajno.

O, i ja ću toga dana kao vjerni sin nizine
moliti Bijelog Vladara rukama sklopljenim,
da s barjakom mira prođe stazama tvrdim,
da donese radost, očišćenje dušama
u grijehu i strastima utopljenim.

Isusa ću molit: prezrenim, malim ljudima,
kojih je život sličan prognanim, zalutalim pticama,
zrakama milosti nek upali nov život i sreću
i neka zauvijek zavlada ona sveta ljubav,
koja će tog dana cvjetat ravnicama.

SLIKE S EUHARISTIJSKOG KONGRESA U BUDAPEŠTI (1938):
Br. 1., 2.. 3. i 5.: noćna rasvjeta na Dunavu. — Br. 4.: noćna rasvjeta bazilike sv. Stjepana.

Prigodom XXXIV. međunarodnog euharistijskog kongresa u Budapešti (25.—29. svibnja 1938.). U sredini (br. 4.) dominikanska crkva. Dolje lijevo: kapucinska crkva, u kojoj su Hrvati imali službu Božju s propovijedima.

ALEKSANDAR KOKIĆ:

U DANE OBLAČNE I CRNE

U dane oblačne i crne, kad vjetrovi buče hladni,
grmljavina potresa zemlju, munja baklje pali...
stisnemo se nijemo u sobici tamnoj,
osjećamo, da smo neizmjerno jadni,
nemoćni i mali.

Iz oborenih pogleda se čita osjećaj krivnje i straha,
pomišljamo na kaznu nebeskog pravednog Vijeća
kojom se nevjerni kažnjava narod...
U te časove, Majko, u Tebe gledamo bez daha,
pred slikom Tvojom drhti
zavjetna voštana svijeća.

Misli se teške stapaju u dugu usrdnu molitvu:
Umiri, Marijo dobra, gromova glasnu buku,
utišaj hukanje vjetra, razagnaj oblake crne,
ne daj, da ledeno zrnje uništi svu našu muku,
u naše mjesto bolest
i glad, da se vrne...

Ne daj, da se svijeća pred Tvojom slikom ugasi,
makar vjetrovi ledeni bjesnili još jače...
Sa bijelim plamečkom nestat će vjere u Tebe
i ko će nas onda da spasi,
Kada usamljeno i zgaženo srce
bez pomoći neba, bez utjehe plače?

U dane oblačne i tamne, kad gromovi bjesne
i ruka neka crna samotnu svijeću nam pali,
daj, da Te još više ljubimo ko djeca,
da još jače Tebi zaore se pjesme,
bez Tebe smo, o Marijo Majko,
tako slabi, mali!

EUGEN KORNFEIND:

BLAŽENA MARGARETA DJEVICA, REDA SV. DOMINIKA, KĆERKA KRALJA BELE IV.

Bl. Margareta Djevica, dominikanka

Godine 1241. provalili su Mongoli u Europu i opustošili mnoge njezine krajeve. Najprije su poharali Rusiju, zatim Poljsku, napokon su provalili u Ugarsku i Hrvatsku. Kralj Bela IV. pobjegao je s porodicom svojom na jug tražeći zaklona u utvrđenim gradovima hrvatskoga primorja. U svojoj tjeskobi zavjetovao se Bogu zajedno sa svojom suprugom Marijom da će svoje dijete, koje se imalo naskoro roditi, posvetiti Bogu, ako mu se smiluje i ako ga oslobodi barbarskih Mongola. Njegova se supruga tada nalazila u Klisu, nedaleko Splita.

Godine 1242. rodi im se u Klisu žensko dijete, kojemu su na svetom krštenju nadjenuli ime Margareta ili Margita. Kralj Bela IV. naskoro opazi kako je Gospodinu ugodna bila njegova žrtva. Mongoli su počeli ostavljati njegovo kraljevstvo i on se naskoro mogao vratiti u svoju opustošenu zemlju. Ali kralj nije zaboravio na svoje obećanje! Kad je mala Margareta imala tri godine, predadu je njezini roditelji sestrama reda sv. Dominika u Vesprimu u Ugarskoj, kako bi već od svoje rane mladosti mogla upoznati samostanski život. Tako je bogoljubni kralj slijedio opomenu Duha Svetoga: »Kad učiniš zavjet Gospodinu Bogu svojemu, ne oklijevaj izvršiti ga, jer će ga tražiti Gospodin Bog tvoj«. (V. Mojsijeva 23, 21.).

U vesprimskom je samostanu mala knjeginja predana bila grofici Olimpijadi, koja je i sama obukla redovničko odijelo sv. Dominika, da uzmogne kraljevsku kćerku većom savršenošću voditi putem kršćanskih kreposti. Mala Margareta, pretećena slatkoćom milosti Božje, izbjegavala je djetinje igre. Od svoje najranije mladosti ljubila je Isusa Krista i njegovo je presveto ime vazda pobožno izgovarala. Još nije navršila četvrtu godinu života, već je znala moliti male časove Blažene Gospe, a naučila ih je naizust pribivajući zajedničkim molitvama redovnica. Od toga vremena gojila je iskrenu pobožnost prema Majci Božjoj; gdjegod je opazila njezinu sliku, kleknula je pred slikom i ondje izmolila pozdrav anđelov. S godinama njezina samostanskoga života rasla je i njezina ljubav prema Majci Božjoj. U predvečerje Marijinih svetkovina sa suzama je znala moliti dozvolu da smije izvršiti koje pokorničko djelo, na pr. da posti o kruhu i vodi. Veoma je štovala i križ Gospodina

Isusa Krista; na vratu je stalno nosila mali križić kako bi joj muka Gospodnja vazda bila pred očima. Najveću je ljubav gojila prema presvetom oltarskom Sakramentu; nerijetko je u zanosu pred otajstvenim Spasiteljem izgubila svijest; a kad je pristupila k svetoj pričesti, duša bi joj se napunila tolikim blaženstvom te je od radosti prolijevala obilje suza. U petoj godini života dobila je dozvolu da smije nositi pokornički pojas, i od tog vremena sve je više rasao njezin pokornički duh. Tako je živjela do svoje desete godine.

Kad je otac, kralj Bela IV., opazio veliku sklonost svoga djeteta za duhovni život, sagradio je lijep samostan na dunavskom otoku kraj Budima. Taj se otok još danas nazivlje njezinim imenom: Otok svete Margarete. Mlada je knjeginja iz Vesprima prevedena na taj otok, pa je ovdje položila redovničke zavjete u dvanaestoj godini svoga života. Od toga časa nije imala druge želje osim da napreduje u ljubavi prema Bogu. Neki učitelj duhovnoga života dao joj je pravila za njezin život: »Ljubi Boga nada sve, a bližnjega ljubi radi Gospodina Boga; prezri samoga sebe, a bližnjega ne prezri nikada niti ga sudi«. Držeći se tih pravila doprla je do visokog stepena kršćanskog savršenstva. Svoje kraljevsko podrijetlo nije cijenila ni najmanje; susestrama svojima davala je u svemu najljepši primjer; samostanske dužnosti vršila je najvećom točnošću. U samostanskom radu tražila je najniže službe. Čistila je samostanske spavaonice, hodnike i druge prostorije; u kuhinji prala je suđe, nosila je drva i vodu. Haljine njezine bile su trošne, a nerijetko je nove haljine zamijenila sa starim istrošenim haljinama. Otac joj je češće slao novaca, ali ga je ona razdijelila siromasima. Bolje odijelo, izabranija jela, plemenitije vino, što su joj slali roditelji, postojano je odbijala. U poslušnosti bila je savršena; svaka zapovijed poglavara bila je za nju izvor najveće radosti. U svom saobraćaju s drugima bila je blaga i strpljiva. Kad bi je ko uvrijedio, tad je molila za oproštenje bacivši se na koljena pred onima, koji bi joj što na žao učinili. Kad bi se sastala s bijednicima i nevoljnicima, promatrala bi u njima trpećeg Spasitelja, utješila bi ih ljubeznim riječima i dobročinstvima ih podizala.

Kraljevi Poljske, Česke i Sicilije doznavši za nju, tražili su njezinu ruku, ali ih je ona postojano odbijala. Kralj česki zaželio je da ju vidi i nagovori njezine roditelje da ga odvedu u njezin samostan. Sav začaran njezinom pojavom zaprosi njezinu ruku u nadi da će ju Sveti Otac Papa odriješiti od njezinih redovničkih zavjeta. Ali ona odlučno reče svome ocu: »Želim da pripadam jedino onomu, s kim ste me zaručili još prije nego li sam ugledala svijetlo dana; i sad, kad sam starija i sposobnija da procijenim milosti Boga svoga, nema ništa takova što bi me moglo navesti na to da se iznevjerim svojim zavjetima. Pustite me da živim Onomu, komu ste me na tako svet način posvetili. Napokon vam moram kazati da ne polažem nikakve vrijednosti niti na krunu, niti da bogatstvo, niti na druge prednosti, koje bi mi pružila kraljevska čast. Svemu tomu pretpostavljam kraljevstvo Isusa Krista i neprispodobive slatkoće njegove milosti. Pripravna sam radije umrijeti nego da prihvatim tu ponudu«. Vidjevši kralj nepokolebivu ustrajnost svoje kćeri, ostavi je na miru u njezinom samostanu. Tako je Bog dopustio da se iskuša njezina

ustrajnost, kako bi se još ljepše zasjala njezina ljubav za redovničke zavjete.

Skromna zaručnica Kristova krijepila je svoju dušu ustrajnom molitvom. Blažena Margareta vjerno se držala opomene Isusove: »Treba svagda moliti i nikada ne klonuti duhom«. (Luka 18, 1.). Vazda je bila sjedinjena s Gospodinom i Bogom svojim; veći dio noći probdila bi u molitvi, a preostali dio noći spavala je na podu. U predvečerje Božića, Uskrsa, Duhova, blagdana Majke Božje i svetih apostola, kao i kroz cijelu korizmu, pa i svaki petak postila je o kruhu i vodi. Kad su ju upozoravali da bude umjerenija u pokorničkim djelima, odgovorila bi im da ova dolina suza nije mjesto za počivanje. Strogosti pokorničkoga

Bl. Margareta.
Tumač slike u članku.

života nadomjestio bi joj Gospodin nebeskim viđenjima i nutarnjim prosvjetljenjima. Iz slušanja svete mise crpila bi nabrojenih milosti za svoj duhovni život. Iz ljubavi prema Kristu Gospodinu željela je pače da umre mučeničkom smrću, pa je znala kazati: »Kako bih bila sretna, kad bih iz ljubavi prema milom Spasitelju bila sasječena ili spaljena«.

Godinu dana prije nego je umrla prorekla je svoju smrt. 9 siječnja 1271., premda još zdrava, reče svojim susestrama da za deset dana neće više biti na životu i da će ih ostaviti na dan svete Priske. Tri dana iza toga uhvati je groznica i ona pobožno primi svete Sakramente umirućih pripravljajući se za put u vječnost. Kad su joj se približili posljednji časovi života, molila je riječi psalma: »U tebe sam se uzdala, Gospodine!« a kod riječi: »U tvoje ruke predajem dušu svoju, Gospodine!« predade ju svome Stvoritelju u dvadeset i osmoj godini života. Umrla je 18. si-

ječnja 1271. Tijelo njezino bilo je u posljednjim godinama života tako istrošeno od pokorničkoga življenja da je u gledaocima pobuđivala samilost. Nakon njezine blažene smrti postalo joj je tijelo lijepo, a iz njega se širio ugodan miris, koji je prestao istom nakon tri mjeseca, kad su grob njezin konačno zatvorili. Blaženu Margaretu proslavio je Bog mnogim čudesima u životu i poslije njezine blažene smrti. U Ugarskoj slavi se 28. siječnja.

Na slici se lijepo odrazuju kreposti blažene Margarete!

Trošne haljine pokazuju njezinu poniznost i ljubav za siromaštvo; trnova kruna na glavi očituje njezin pokornički duh; ruže očituju njezinu veliku ljubav prema Bogu i bližnjemu; bodljike na stabljikama tih ruža znak su njezinih samozataja; nisko poljsko cvijeće odrazuje čednost i skromnost kraljevske kćeri; liljani koje grli izrazuju da više ljubi djevičansku čistoću od bogatstva i sjaja kraljevskih zaruka; a kruna nad njezinom glavom pokazuje vječnu nagradu, koju je zaslužila svojim kreposnim životom.

Crkvena molitva blaženoj Margareti:

Bože, ljubitelju i čuvaru djevičanstva, po čijem je daru službenica Tvoja Margareta krasotu djevičanstva združivala sa zaslugama dobrih djela; dopusti, molimo, da čistoću uma duhom spasonosne pokore obnoviti uzmognemo. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Vrela za ovaj životopis: Officia propria regni Hungariae, Lectiones II Nocturni. — Ludwig Donin, »Leben und Thaten der Heiligen Gottes«, Graz, 1878. svezak I. strana 313... — Dr. Hám Antal, »Ifju szentek élete«, Budapest, 1909. strana 93...

20-GODIŠNJI USPJEH KOMUNISTIČKOG »RAJA« U RUSIJI

Prigodom dvadesete godišnjice Sovjetske unije objavio je prošle godine pariski list »La Croix« statistiku na temelju podataka agencije »Eastern Information«. Po toj statistici doznajemo:

Da je 129 hiljada crkava, kapela i drugih prostorija za službu Božju pretvoreno u druge profane prostorije;

Da je 24 hiljade crkava i svetišta porušeno dinamitom;

Da su druge crkve pod najrazličitijim motivima porušili i upotrebili u bezbožničke svrhe;

Da broj ubijenih svećenika iznosi ukupno 40 hiljada te da je samo u zadnjoj godini bilo što protjerano što ubijeno 2600 pripadnika svećeničkog staleža;

Da je 3 milijuna ljudi ubijeno;

Da je 12 milijuna ljudi umrlo od gladi;

Da broj utamničenika po koncentracijskim logorima prelazi 6 i po milijuna;

Da broj ženskih, koje moraju obavljati poslove preko svojih moći i sposobnosti, prelazi 8 milijuna. Itd., itd.

Zar ne: krasan komunistički »raj« na zemlji! Oslobodi, Bože, našu domovinu od takova »raja«!

PETAR KUNIČIĆ:

TRI ZLATNE JABUKE

Legenda o sv. Nikoli biskupu.

Još odavna šesto ljeta
Sred poganskog tada svijeta
Živio je biskup sveti,
Trijebio je troskot kleti,
Darivao srce stadu
U Licije Miri gradu.
Nikola mu ime bilo,
Primao je puk u krilo,
Neka sjaje nauk Krista,
Bratska ljubav, žarka, čista.
Liječio je bolesnike,
Primao je i putnike,
Bose, gole i sve gladne;
Tješio je, mučeć, jadne,
I bez majke djevojčice
I sve tužne sirotice. —

*

Istodobno u tom gradu
Živjele su sve u jadu
Tri sestrice, ljepotice
Sve tri tužne sirotice:
Ola, Zola i Jorija,
Svaka od njih sveđ milija,
Al' bez braće i bez svaće,
Izgubile majku milu,
Kad joj stale još u krilu.
Jedino su tetošile
Oca starca i hranile. —
No nevolja kruta, ljuta,
Pritisla ih sve do glada,
Bez imanja i bez rada.
Srce tuđe njih odbilo,
Prosit gradom stid ih bilo,
Pa i kruha željkovale
I smrt s glada sve čekale. —
Pod težinom tog udarca
Klonu duša gladnog starca,
Grozna bol ga grozno skuči,
U nevolji toj odluči
Prodat kćerke na pazaru,
A za roblje, zlatnu paru:
Svak će kupit robinjice,
Mlade, krasne djevojčice.

Pak već neće ginut s glada
Sred nevolje, crnog jada. —

*

Niti kruha za tri dana
Nijesu gladne okusile,
A otac im teška rana,
Grozne suze sveđ ronile. —
Noć je gluha, sve tri skupa
Na slamnjači zagrljene,
Boga mole kršćanskoga,
Zavjet čine, sve složene,
Ako Bog se smili kada,
Providi im časnog rada,
Prestati će bit poganke:
Zagrliće sve kršćanke.
U njihovoj toj samoći
Kolibice pokraj zida
Nešto šuška u po noći,
Prva skoči i razvida
Mali prozor, pak otvara,
Možda uho da je vara?
I pomalo prisluškuje . . .
Ko da nešto leti, čuje,
U njedra joj uzdrhtana . . .
Hvata rukom dar neznana.
Skoči, zove sve sestrice,
I zapale uljenice . . . .
Sve u čudu razgledaju
Nešto krasna, a u sjaju . . .
B i j a b u k a s v a o d z l a t a,
Ko bačena s rajskih vrata!
Na njoj ime napisano
Sjajnim slovim urezano,
Prve sestre sirotice,
Drage Ole ljepotice.
Suze liju, oca bude,
Sjajnom blagu svi se čude. —

*

Sutra na noć čudo isto,
Bliješti ime seke Zole
I primiše zlato čisto,
Boga hvale, dušom mole. —
Treće noći trećoj djevi,
Kao da je pirnoj nevi,
Darak krasni doletio,

No otac se bio skrio,
Ispod palme stražu straži,
Da zvedljivost svih utaži,
Da otkrije tješitelja,
Mile djece spasitelja. —

*

Taj je htio da pobjegne,
Al ga starac srećno stigne,
Zahvati ga za ramena,
Kabanicom pokrivena . . .
Pod kabanom otkri . . . koga? . . .
Poglavicu kršćanskoga.
Dobročinca znade tada:
Svetog oca Mire grada.
Starac klekne, pun ganuća:
Rad tog čudnog uskrsnuća:
Starcu biskup tad govori:
»Doznao sam za nevolju,
»Tvoje kuće, što te mori,
»I za groznu tvoju volju
»Kćerke tvoje, ko za groblje,
»Da ćeš prodat sve u roblje.
»Skupio sam svoje blago,
»Križ sa prsa, zlato drago,
»Skovao sam tri jabuke,
»Da vas lišim smrtne muke,
»Da obdarim sirotice,
»Da im spasim čast i lice. —
»Ne otkrivaj nikom toga,
»Hvali, sinko, našeg Boga!

*

Rano sestre sve ustale,
U kršćansku crkvu idu,
Da biskupu sad zahvale. —
Biskup misu tad molio,
Sreću puku svom prosio.
Na koljena gola kleknu,
I zahvale vruće reknu,
Ljubeći mu svete noge,
Niječe pred njim krive boge,
Uz jecanje, biser-suze . . .
Jer im skinu teške uze . . .
On ih tada blagoslovi,
Pokrsti ih, — pa i oca —
I dade im život novi.
Grad je čitav sve doznao:
Srce sveca veličali,

Svak se djevam radovao,
Pogani se obraćali.—

*

Ne prođoše tri sedmice:
Tri mladića uzorita,
Sva tri lijepa, cvjetna kita,
Zaručiše tri sestrice,
Al ne više prosjačice.
Za jabuke tri im kese
Zlatnog novca kuću rese.
Nikola ih sam vjenčao,
Gospoda im kumovala,
I puk cvijećem prosipao,
Majka svaka dar im slala:
S neba rosa na njih pala! —

*

Do godine tri sinčića
Tri su sestre porodile,
Ko tri rajska anđelčića,
Imena im postavile:
Niko, Nikša i Mikula.
Kad mališi zlatni srasli,
Svetog djeda pohađali,
Sa naukom dar primali. —

*

Starao se biskup sveti
Za svu djecu Mire grada.
Krvnik krčmar, skot prokleti,
Ukra nekom usred mraka
I zakolje tri dječaka.
I bez srca i bez boli
U bure ih tad posoli,
Da u igri i u vinu
Jedu gosti tu slaninu.
Biskup vidom zločin gleda,
Trči tamo, krvnik prěda.
Na znak križa sva tri mala
Iz bureta gor ustala,
Ruku svecu tad ljubila,
Dok zločinca kap ubila.

*

Dobrostivi biskup sveti
Kada sklopi blage oči,
Kor anđela k njemu leti,
Iz tijela mu balzam toči.
Tri su sestre naricale

I ružam ga pokrivale,
Opća žalost u narodu.
Mladić Niko u sprovodu
Nosio mu zlatnu mitru,
Mladić Nikša štap od srebra,
A Mikula na jastuke
Nataknuo tri jabuke. —
Kašnje sestre, bogatice,
Dobre, drage ljepotice,
Podigoše na spomenu
Iz harnosti oltar njemu,
Na oltaru divnu sliku,
I svečevu tu priliku,
Gdje mu drže blage ruke
Pozlaćene tri jabuke.

*

Na grob sveti puk hrlio,
Bolesnike tu nosio,
A on moćan sa nebesa
Pravio je sveđ čudesa.
Sa vremenom sveto tijelo
Čudotvorca, vazda cijelo,
Preneseno bi u Bari
Da ga časte svi mornari,
Da ih brani na Jadranu
Od oluje noću, danju:
Po primorju svak ga moli,
Puk on štiti, djecu voli. —
A sestrama kuće cvale,
Porod mudro uzgajale;
Bila rodu čast i dika
Tri njihova svećenika:
Niko, Nikša i Mikula.
I Mikula, sin Jorije,
Posta biskup sve Licije,
Te nasljednik svetitelja,
Dobrih seka spasitelja.

*

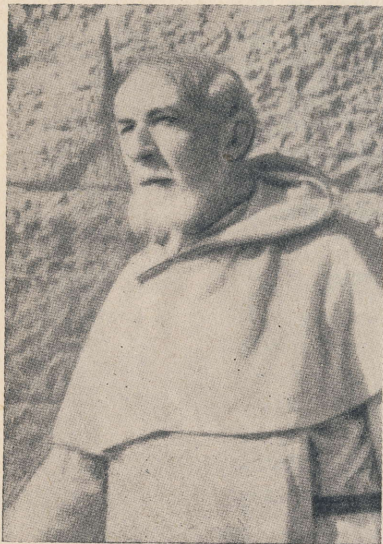
Eto, zašto sveti Niko
Dobroj djeci i djevicam,
A i tužnim siroticam
I svakomu koga prosi,
Sa jabukam dare nosi!

*

Zato štujmo Nikolj-dan,
Naše djece slatki san!

OTAC JOSIP-MARIJA LAGRANGE O. P.

osnivač bibličke škole u Jerusalimu

O. Lagrange, O. P.

U dominikanskom samostanu južne Francuske u St. Maximinu, kada ništa nije dalo naslućivati tako strašan udarac, što je zaprepastio vas učeni katolički svijet, predao je Bogu svoju dušu genijalan čovjek, neisporediv eksegeta i orijentalista bez premca, koji je u razdoblju od pedeset godina imao da izdrži oštru borbu s bibličkim racionalizmom i modernizmom, i to tako nedostižno, te se s bolju za katoličku stvar mora kazati da će se teško moći nadomjestiti praznina što je njegovom smrti nastala u redovima katoličkih boraca.

O. Lagrange (Lagranž) se rodio u Bourg-en-Bresse (Ain) god. 1855. Studirao je i doktorirao iz civilnog prava na pariskom sveučilištu. No slijedeći Božji poziv uđe g. 1879., jednu godinu iza doktorata, u dominikanski novicijat tuluske provincije.* Već šest godina kasnije nalazimo ga u Jerusalimu, gdje u dominikanskom samostanu sv. Stjepana osniva i organizuje praktičnu školu bibličkih studija. Tu je školu O. Lagrange upravljao i vodio kroz mnogo godina. Mnogo je puta bio i samostanskim priorom. God. 1892. osniva glasovitu »Revue Biblique«, pišući u svakom broju odlične skripturističke članke, rasprave i kritike. Pored toga surađuje u mnogim učenim svjetskim časopisima, otkrivajući odlike vanrednog egiptologa, asiriologa i orijentaliste. Podjedno se prodičio kao tomistički teolog, što mu je zavrijedilo naslov »Magister in S. Theologia«. Napisao je velikih djela od mnogo svezaka. Stoga je zaslužio da bude izabran članom Akademije Natpisa i Književnosti. Za usluge što ih je iskazao znanosti i za slavu što ju je stekao svojoj domovini, francuska ga vlada odlikova križem Legije Časti. No pored časti i slave zbog njegove učenosti, resi O. Lagrange-a druga sjajnija kruna: njegova poniznost, čednost, pobožnost i mnoštvo drugih kršćanskih i redovničkih kreposti, radi kojih su ga njegovi učenici poštivali i divili mu se kao pravom svecu. Doistine, bio je u svemu uzor redovničkog opsluživanja. Prostodušan kao dijete. Radi njegove susretljivosti i ljubeznosti ljubili su ga svi koji su imali sreću da su bili u njegovoj auli ili s njim u poznanstvu.

O. Lagrange preminu blago i slatko u Gospodinu 10. ožujka 1938., u devet i po izjutra, u samostanu sv. Maximina (Var). Umro je u istom samostanu gdje je i primio odijelo Propovjedničkoga Reda, okrijepljen svim sv. Sakramentima, u krugu svoje redovničke braće, koja su kod njegova smrtnog kreveta po običaju svoga Reda pjevala i slatkim pjevom pozdravljala Kraljicu neba i zemlje: »Salve Regina«.

* Kako su god. 1880. bili iz Francuske protjerani svi redovnici, O. Lagrange je proslijedio svoje nauke u Salamanci (Španjolska), gdje je 1883. bio zaređen za svećenika.

DOBRO DJELO REDOVNIKA

Događaj u jednom našem gradu

Još iz djetinjstva plašio sam se kad sretnem popa, jer to, kako svijet kaže, znači nesreću. Jutros sam imao da sklopim jedan trgovački posao i kad sam pošao niz ulicu, još iz daleka ugledao sam jednog fratra gdje izlazi iz kuće, pa kad sam ga spazio, pljunuo sam na desnu i lijevu stranu, po svom starom običaju. Tek što je nekoliko koraka načinio, doleti pred fratra čitavo jato golubova, kojima je on nešto bacao, a oni radosno oko njega skakutali i kupili što im je on iz kese bacao. Kad sam došao u blizinu, zaboravio sam na nesreću i zaustavio se gledajući lijepu sliku. Golubovi dolete fratru čas na ruke a čas na ramena, a on im zadovoljno i dalje sipa mrvice kruha.

Nekoliko žena, koje su stajale kraj mene, pričale su mi da on to svakodnevno čini, a osim toga on je veliki prijatelj siromaha.

— Eno, vidite, veli mi jedna žena, tamo u onoj kući stanuje jedna stara sirota Ruža, a on je svaki dan posjećuje i donosi joj hranu.

Kad sam to čuo, uputio sam se u tu kućicu da vidim kome taj fratar posvećuje toliku pažnju. Stupivši u trošnu sobicu, ugledao sam gdje u krevetu, skoro bez postelje leži jedna bolesna starica. U sobi mi je upala u oči velika slika Bogorodice, pred kojom gori ulje i lijepo obasjava crte Djevičina lica.

Upitao sam staricu ko joj je onaj fratar što je malo čas od nje izašao, a ona mi kroz plač odgovori:

— To je moj dobri fratar. Da mi nije njega, odavno bi umrla od gladi i zime. Stid me reći, a eto i sobu mi pomete i suđe opere, a ja kad god se prekrstim sjetim se njega. Bog mu platio, — završi starica, a krupne suze sliše se na slamni jastuk.

Veoma su me ganule te riječi staričine, jer od svega svijeta zaboravljena i zapuštena, od sluge Božijeg nije, a ja ipak na njega onako bezdušno pljunuh.

Otišao sam da svršim svoj posao i nikad boljeg uspjeha nisam imao nego danas. Nije dakle nesreća pop ni fratar, nego su nesreća oni ljudi, koji nemaju osjećaja prema bližnjemu.

PO KRUNICI K DUHOVNOM PREPORODU!

Pismo jednog župnika.

U jednom od prošlih godišta Kalendara Gospine Krunice donijeli smo izjave dvojice vlč. župnika, koji su istakli radosnu činjenicu kako njihove župe kroče k duhovnom napretku i preporodu, otkad se kod njih osnovalo kruničarsko udruženje vjernika i proširilo moljenje Marijine Krunice. U istom smislu stiglo nam je opet iz redova župnika pismo, upravljeno na jednoga od naših misionara, koji su u dotičnoj župi S. G. održali ove godine (1938.) svete misije i tom prigodom osnovali kruničarsko društvo. Iznosimo izjavu odnosnog vlč. g. župnika L. B., koja služi kao nov dokaz kako je Gospina Krunica najsigurnije i najjednostavnije sredstvo, da se po njoj preporode i pojedinci i obitelji i župe. Ovakve stvarne i utješljive pojave kazuju i upućuju sasma jasno, da i apostolat Katoličke Akcije, ako hoće sigurnije i uspješnije napredovati, onda treba da bude vođen u znaku Gospine Krunice, ovoga najboljeg i najsigurnijeg reformnog duhovnog sredstva u svim vjekovima. U potvrdu toga vrijedi i najnovija kruničarska enciklika današnjeg Sv. O. Pape Pija XI. Spomenuti župnik doslovce piše:

»Prošlo je otprilike mjesec dana od Vašega odlaska iz S. G. Mogu kazati, da se blagoslov svetih misija upravo širi po mojoj župi. Većina naroda je sasma drukčije nastrojena nego prije. Osobito se to pozna kod polaska k svetoj misi. Kruničari i kruničarke dobro se drže; imade ih danas već 248. Prvi petak i prvu nedjelju imao sam — hvala Bogu i Mariji — preko glave posla. Ako kažem, da je bilo ova 2 dana podijeljeno 305 svetih pričesti, onda je jasno da sam sjedio, da je bilo duhovno veselje. Ukoliko mogu svu ovu vojsku nadzirati, redovito svaki član moli svoje 3 krunice nedjeljno (tjedno), a gotovo polovica članova odmoli pak svaki dan po jedno otajstvo. Izmoli se u tjednu do 400 svetih krunica, a zaista nisu ove krunice bačene u Savu; one moraju rađati obilatim plodom.

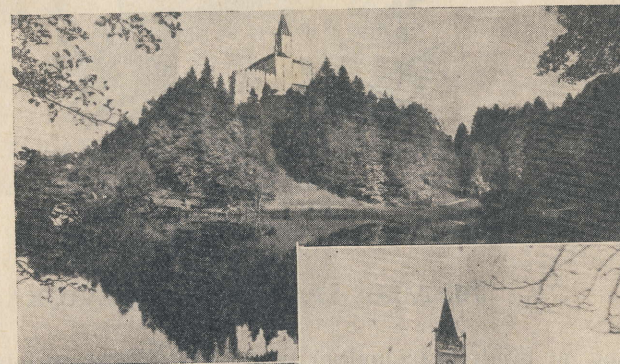
U prvu mjesečnu nedjelju imali smo prvi društveni kruničarski sastanak, i to poslije podne iza večernjice. Naroda je bilo mnogo, ne samo kruničara, nego i onih koji nisu još članovi. Imao sam govor, u kome sam obrazložio točno svrhu i cilj ove prekrasne kruničarske bratovštine. Iza toga izabrali smo 2 glavne odbornice i 1 odbornika, a idućeg mjeseca, u prvu nedjelju, izabrat ćemo za svako selo još po 2 odbornice. Na ovaj način imat ću uvijek točne informacije o članovima društva, jer svaki mjesec imat ću kratku sjednicu s ovim upravnim odborom, pa ću upravo tako imati dobru kontrolu; a osim toga ćemo na našim sjednicama i koju stvar mudro »pogruntati«. Mislim da će se ovim načinom lijepo voditi, a uvijek i širiti naša bratovština.

Imali smo već jedan sprovod. Umrla je jedna društvena članica, tek od 17 godina mlada djevojka. Toj siromašnoj mladoj djevojci bio je priređen prekrasan sprovod. Gotovo cijelo društveno članstvo pratilo ju je na njezinom zadnjem putu. Molila se za nju krunica, da je bilo upravo dirljivo. Osim toga odmolili smo u nedjelju u crkvi zajedno jednu krunicu, a k tomu svaki kruničar i kruničarka izmolili su posebno u tjednu jednu krunicu za pokoj njezine duše. Narod je kazao, da još nikada nije bilo ovako lijepog sprovoda, kao ovaj našoj pokojnoj sestri kruničarki.

Da je duhovni napredak u župi sada sasma drugi nego kao prije, dokaz je bila i ovogodišnja tjelovska procesija. Bila je zaista divna i gledom na golemo mnoštvo ljudi i gledom na uzoran red. Čak su i naši muževi i dečki molili glasno svetu krunicu.

Evo, dragi brate — zaključuje svoje pismo vlč. župnik — *ovako je u župi do danas. Meni je to velika utjeha, a uvjeren sam da ćete se tomu mnogo radovati i vi misionari. Kako će ići dalje, ne znam, jer to ne ovisi o meni, nego o milosti predobroga Boga, a osobito o posredovanju naše nebeske Majke Marije. Znadem samo to, da ću, dok mi dragi Bog da zdravlje, savjesno voditi i kruničarsku bratov-*

LIJEPA NAŠA DOMOVINA:

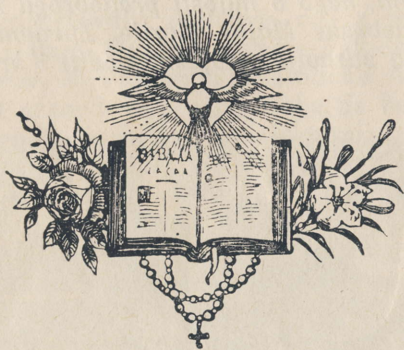

Prekrasne slike dvorca i jezera u Trakošćanu kod Bednje.

štinu i župu te raditi koliko bude najviše moguće, a drugo prepuštam dragom Bogu i njegovoj i našoj Majci. Sjeme, koje ste posijali u srca mojih župljana, dobro je niklo, a ne samo niklo, nego već rodilo i plodom. A dao Bog i Marija, da ga ne bi paklena vrata nikada uništila.

Vas misionare stostruko nagradila Marija, a ujedno molim Vas, sjetite se u molitvi moje župe, da ne bi uništio pakleni protivnik nježne ruže vjerskog preporoda naše župe. A budite uvjereni, da i naš narod ne će Vas tako brzo zaboraviti i da će se puno krunica za Vas izmoliti.«

Tako se završava pismo. U jednoj ovakvoj župi, kojoj je na čelu tako gorljivi i dobri župnik, slomit će se zaista svaki napadaj satanskih sila, jer će ga skršiti najmoćnije oružje — Marijina Krunica.

JUNAČKA ŠPANJOLSKA DJEVOJKA

Kad su bijele (nacionalne) španjolske čete zaposjele kraj Riano de Ibio, neke crvene (komunističke) čete bile su još sakrite, i duboko ukopane u polju pokušale su dalje uzaludno opirati se zakutnim strijeljanjem. Na pomolu pobjedonosnog prodiranja nacionalne vojske, otide ovoj u susret uz opasnost života nekoliko odvažnih žena, između kojih jedna mlada i lijepa djevojka, ali silno blijeda. Kad su sretno ugledale i primakle se prvim nacionalnim četama, izvuče spomenuta djevojka iz prsne haljine crveno-rumenu španjolsku narodni zastavicu. Predvedena pred vojničkog zapovjednika, poljubi ga u čelo i u ruku te ga zamoli neka odmah pozove vojničkog duhovnika. On joj odgovori da to sada još nije moguće, već da će u jutro biti vojnička misa. No djevojka je i dalje ponavljala molbu, govoreći: »Moram dobiti duhovnika, kome imam predati presveti Sakramenat!« Ova vrijedna i neustrašiva djevojka u vrijeme crvene strahovlade čuvala je presv. Sakramenat (posvećenu Hostiju) u srebrnoj kutijici, te je tako bila u stalnoj smrtnoj opasnosti. Ovoj mladoj španjolskoj junakinji, kojoj je vjera udahnula snagu tako uzvišenog ideala, ime je Luiza Perez Bustamente. Crvene horde ustrijelile su joj plemenitog i dobrog oca.

RAJMUND KUFAREO O. P.:

TIHI SVETAC

Bio je jedan svetac komu bi prsi
Klonule pod težinom tesarskog alata,
A čije je ruke prepune žuljeva
Ljubio Isus ko struk bijelih sunovrata.

Bio je jedan svetac komu su dane
Mjerili potezi pile i postružnjaka,
Na čijem bi triješću i pilotini
Sjeo Isus ko na vuni mekih oblaka.

Bio je jedan svetac koji je tesao drugima,
Kao što danas bezbrojni tešu ljudi,
A koji je bio sretan, da mu Gospa hranu sprema
I da mu je Isus u posudi nudi.

Bio je jedan svetac koji je vječito šutio,
Jer je slušao tepanje božanske Riječi,
A komu je krasan kovčeg istesao Isus,
Kad je morao mrtav u zemlju leći.

PETAR KUNIČIĆ:

SVETOM NIKOLI*

Ja te molim, moj Nikola sveti:
Danas k djeci s darovim doleti:
Mi ljubimo tvoju bradu bajnu,
Zlatnu mitru, kabanicu sjajnu,
Štap od srebra, kojim more tažiš,
Da putnike i mornare braniš.
Ja najvolim punu torbu tvoju,
Čim darivaš dobru djecu svoju.
Ti ćeš meni donijeti na vrata
Tri jabuke od suhoga zlata.
Pa i onda kad narastem moma,
Pirni svati kad mi dođu doma.
I moje ćeš bebe darivati,
Milim djedom svi ćemo te zvati,
A ja ću ti sto . . . sto . . . sto . . .
poljubaca dati!

* Pjesmica prikladna za deklamaciju na Nikolinje.

PRED SFINGOM

Tko bi najbolje znao odgovoriti:

1. Zašto se neki sjete samo o Uskrsu da postoje Sakramenti ispovijedi i pričesti...

Zašto?

2. Zašto mnogi ne idu u crkvu k svetoj misi nego samo o velikim blagdanima (o Božiću, o Uskrsu), a bezbroj puta im je kazano i rastumačeno da je dužnost pohađanja crkve i slušanja svete mise jednako obavezna i svake nedjelje...

Zašto?

3. Zašto se neki boje javno ispovijedati svoju vjeru, a ne boje se otvoreno zastupati i braniti svoje »umne znanstvene, umjetničke, političke, sportske i druge »napredne« nazore...

Zašto?

4. Zašto se mnogi muškarci srame uzeti u ruke i moliti Gospinu Krunicu te učlaniti se u kruničarska društva, a ne srame se bezbožno i prostački kleti te učlanjivati se u kojekakva bezvjerska i šarena društva...

Zašto?

5. Zašto mnogi tako zvani Hrvati katolici primaju, kupuju i čitaju svakakve novine, časopise, knjige, brošure i romane, što po svom pisanju nisu ni hrvatski ni katolički, a ne će da primaju, kupuju i čitaju pravu i svijesnu hrvatsku i katoličku štampu (novine, časopise, knjige, glasnike, kalendare itd.)...

Zašto?

6. Zašto neki misle da je življenje prema načelima katoličke vjere nespojivo s njihovim društvenim položajem...

Zašto?

7. Zašto se neki hoće priznati Kristovim pristašama, a ti isti u praksi preziru njegov zakon ljubavi, osuđuju njegovu Crkvu, omalovažuju njegove službenike...

Zašto?

8. Zašto tjelesna ljepota i bogatstvo miraza kod sklapanja bračne zajednice obično se cijene i uvažavaju više nego ljepota i bogatstvo duše...

Zašto?

9. Zašto se neki više boje ljudskog suda, koji je često puta pogrešan i varav, negoli Božjeg, koji nije nikada pogrešan i varav...

Zašto?

10. Zašto neki u braku ne će da imaju djece koliko je to Božja volja, trubeći o krizi i siromaštvu, a onamo troše uludo ne baš siromašne pare na gozbe, pijače, gizde, kina, izlete, zabave itd....

Zašto?

11. Zašto se neki pozivaju na pravdu i poštenje, a sami su u svome vladanju pravi grobari i pravde i poštenja...

Zašto?

12. Zašto se unutar nekih hrvatskih i katoličkih grupa još uvijek gudi o složnom i jedinstvenom radu, a ipak između njih postoji i dalje pocijepanost i pomanjkanje prave bratske sloge i jedinstva...

Zašto?

13. Zašto većina naših novina danomice registrira opise senzacionalnih i kriminalnih događaja, bračnih pikanterija, rastava, tragedija, pustolovina, apaških zlikovaca, nemoralnih tipova — a vrlo rijetko se u njima iznose i hvale svijetli likovi dičnih, kreposnih i poštenih ljudi...

Zašto?

14. Zašto, dok se toliko naglasuje i preporuča hrvatska narodna nošnja, svake sezone poplavljuju našu zemlju svakakve neukusne, tuđinske i nakazne modne novosti...

Zašto?

15. Zašto, dok se toliko ističe potreba općeg mira u svijetu i nepovredljivost tuđih prava, u isto vrijeme ratna industrija u svim državama neprestano nagomilava i usavršava nova ubojna sredstva najstrahovitijih aviona, tankova, bomba, granata, otrovnih plinova itd....

Zašto?

Zar ne: kako su porazni i užasni svi ovi kao i mnogi drugi zašto!

Danas u 20. vijeku od rođenja Isusa Krista, koji je svijetlo svijeta, ima više od milijarde i dvije stotine milijuna ljudi na zemlji, koji očekuju da upoznaju Njega, jedinoga Boga. Po Njemu samome mogu svi postići svoje vječno spasenje, jer samo od Njega dolazi prava svijetlost, koja ima da obasja svakoga čovjeka, koji dolazi na ovaj svijet. — Nosioci i širitelji ove svjetlosti jesu misionari, apostolski vijesnici vjere po svim stranama kugle zemaljske. No njih je veoma malen broj i sredstva za taj cilj jesu vrlo nedovoljna i oskudna. — »ROGATE ERGO DOMINUM MESSIS UT MITTAT OPERARIOS IN MESSEM SUAM« — Molite se dakle Gospodaru od žetve, da pošlje poslenikâ na žetvu svoju (M. 9, 38).

DR. BOŽIDAR ŠIROLA:

PUČKA INSTRUMENTALNA MUZIKA

(Njezin odnošaj prema pučkoj vokalnoj muzici)

Pučkoj instrumentalnoj muzici naši muzikolozi nijesu svraćali dosada veće pažnje. Bit će tome više razloga, a u prvom redu onaj, koji su mnogi melografi opetovano isticali: teškoća zapisivanja prebrzih ukrasa, kojim pučki instrumentalist, guslar, diplar, gajdaš, svirač kiti napjev, što ga upravo želi izvesti; a osim toga još jedna značajna pojava — na koju je izričito upozorio L. Kuba u svojoj raspravi o pučkoj muzici u Dalmaciji (Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena) — a ta se pojava očituje u tome, da pučki svirač neprestance varira (mijenja, preobličuje, domeće — ukratko »kiti«) na novi način. Ništa tu nije ustaljeno osim glavne melodijske linije, koju može raspoznati tek onaj, tko živi neprestano u jednom kraju i usiše tako reći, duh — tradiciju tog instrumentalnog muziciranja. Sâm sam kod istraživanja diplaške svirke u Kistanju u Dalmaciji doživio, da su drugovi nagovarali mog diplaša Perića — a okupilo ih se dosta oko nas — neka udari onu »Dobro jutro Todora«, ali mi nitko od njih nije znao i zapjevati tu popijevku, možda se više i ne pjeva u narodu.

Prvi hrvatski muzikolog Fr. Ks. Kuhač u svom je Zborniku narodnih popjevaka uvrstio samo toliko svojih zapisa instrumentalnih, koliko je navodio popjevaka uz svirku. Instrumentalna muzika zaprema tek mali dio plesova bez pjevanja u III. knjizi njegova Zbornika, ali se tu jedva raspoznava originalni zapis Kuhačev u punoj klavirskoj obradbi. Nešto zapisa dao je kao primjerke instrumentalne svirke za pojedine instrumente Kuhač u opsežnoj svojoj studiji o pučkim muzičkim instrumentima »Prilog za povijest glazbe južnoslovjenske«, što je izlazila u nekoliko Radova akademijinih. No i tu nisu svi zapisi Kuhačevi jednako vrijedni; tako na pr. zapis gajdaškog kola donosi prema transkripciji toga kola za orgulje, što ju je njegov znanac — seoski učitelj — učinio i redovno svirao u crkvi za ponoćke.

Nešto zapisa instrumentalnih ima i u malo čas spomenutoj radnji L. Kube. No Kuba iskreno priznaje, da su njegovi zapisi nepotpuni — mali fragmenti, koje nije mogao kompletirati (kako bi to bio učinio kod dulje popijevke slušajući pjevati veći broj kitica po jednom istom napjevu); a nije ih mogao kompletirati, jer — kako to sam kaže — »motivići se javljaju i za vrijeme same svirke preobličuju, a u preobličenoj formi poprimaju nove ritmijske značajke, koje kao da u sebi nose zarodak daljeg variranja, pa se svirka odvija u nemirnom talasanju vazda nanovo ukrašenih, vazda promjenljivih motivića. Ništa tu nije stalno van osjećaj tradicije koja je još podvrgnuta časovitom ugođaju sviračevom, a i njegovoj tehničkoj podobnosti. Neupućeni teško može uopće razabrati u toj neprestanoj mijeni ikakovu

simetriju u raspoređivanju motiva. Tako je to dakako kod čiste instrumentalne svirke.

Nešto zapisa svirke na liri ima u još neobjelodanjenoj zbirci pok. Vladoja Berse — prema sviranju liričara u Nerežišću na Braču, u Hvaru i Komiži na Visu.

Nekoliko svojih zapisa objelodanio je i dr. Vinko Žganec u svom lijepom Zborniku međimurskih narodnih popjevaka.

Uz ovu najveću teškoću zapisivanja zbog brzine (a ta je teškoća toliko veća, koliko je svirač vještiji) javlja se i druga teškoća, možda i ne manja, a ta je u nedotjeranoj intonaciji pučkih muzičkih instrumenata. Jer valja mi odmah naglasiti činjenicu, koju je istraživanje iza Kuhača postepeno objasnilo podrobnijim ispitivanjem konstrukcije pojedinih instrumenata: pučki se muzički instrumenti izrađuju najvećma prema geometrijskim principima; jedva je koja ta akustička spoznaja ušla u praksu graditelja pučkih muzičkih instrumenata (na primjer spoznaja, da dvaput dulja svirala daje dvaput krupniji ton; — pa i to samo u konstrukciji prve rupice za prebiranje na svirali — jedinki, koja rupica mora biti u sredini svirale i najprije se buši). Međusobne snošaje tonova unutar ljestvičnog niza on ne zna i bušenje ostalih rupica za prebiranje na svirali on vrši od oka podjednako ili po zato priudešenom mjerilu — gdje je građenje pučkih muzičkih instrumenata postalo kućnim obrtom (kako je to uistinu zacijelo vazda i bilo). Graditelj pučkih muzičkih instrumenata služi se uzato i neobično jednostavnim alatom (svrdlo, strug, nož) pa je doista čudo, kolikom vještinom on s tim jednostavnim alatom barata i kakove sve komplicirene radnje njim izvodi. Da spomenem samo jedan primjer: dvije duplje u dvojnicama ili u diplama buši graditelj običnim svrdlićem držeći drveni trupac u drugoj ruci i — obje su duplje usporedne; na diplama čak i sasvim blizu, među njima je ostala sasvim tanka stijenka.

Zbog ovdje istaknutih tehničkih razloga kod građenja instrumenata, naročito zbog geometrijskog principa, po kome se raspoređuju rupice za prebiranje na sviralama (ili se prenose iz mjerila, dotično s gotovih uzoraka) — ugođaj je instrumenata nečist; — ili kako je rekao dr. Brömse (u svojoj knjizi o sviralama iz svih krajeva države): međusobni je snošaj tonova ljestvičnog niza iracijonalan (ma da taj izraz s naučnog gledišta može stručnjaka zavesti na to, da pomišlja na neko hotimično temperiranje ljestvičnih stupaka, čega tu nema). Da pučki svirač čuje ispravan ton, ma da on na istrumentu nije čisto ugođen, o tome sam se uvjerio u selu Zelovu, kada sam fonografirao isti napjev od pjevača, koji su pjevali iza svirača. Pjevači su čisto pjevali, ma da je diplač prije njih prebirao na svome instrumentu tonove, koji su izlazili, jer im on i ne može promijeniti intonacije. Te premalene velike sekunde i prevelike male sekunde, što se nižu u ljestvičnom nizu takovog instrumenta, a zbog toga i neodređeni drugi intervali, mnoge su muzičare — naročito one najnaprednije — zavele na to, da pomišljaju, kako se u našoj pučkoj muzici i vokalnoj, dakle u pučkoj popijevci javljaju t. zv. četvrt-tonovi.

No oni se zacijelo varaju, jer ne gledaju na problem intonacije ljestvičnog niza u hrvatskoj pučkoj popijevci, kako je to već Kuhač činio: prirodnu ugodbu ljestvičnih tonova — a eventualno i druge melijske probleme, koji se javljaju u svakoj pučkoj muzici, ako je ona čisto vokalnog karaktera. A takova je sva hrvatska pučka muzika. Iz pjevanog napjeva postaje napjev na instrumetu, a ne obrnuto — kako se to opaža na pr. kod muzike alpskih naroda. Ja ću na tu činjenicu imati prilike upozoriti i potanje je raspraviti u jednom od daljih mojih razlaganja.

Uzevši u obzir ove dvije glavne teškoće kod zapisivanja pučke instrumentalne muzike — i to upravo same svirke bez pjevanja — lako je razumjeti i postupak Kuhača, koji se trudio da uhvati glavni tok čuvenog napjeva, glavne tonove melodijske linije, a ispuštao je prigodne ukrase, kojima svirač vazda na drugi način i na drugom mjestu kiti napjev i time upravo pokazuje i dokazuje svoju vještinu i opravdava glas uglednog svirača. No razumijemo i L. Kubu, koji u tim ukrasima nije razbirao nebitne dijelove same svirke, već nešto, što valja kao bitnu značajku osobito zapaziti, pa je — ne mogući rukom (a i uhom) u zapisivanju slijediti brzinu melodijske promjene, a ne mogući je niti zapamtiti (zbog istaknute već nesimetričnosti u raspoređaju motiva), — uopće napustio svaku nadu, a i pokušaj da takovu muziku zapiše i gledao je jedini izlaz iz te mučne situacije u upotrebi gramofona ili fonografa, koji su doista omogućili našim i stranim učenjacima, da uhvate vrijedne primjerke sviranja istaknutih narodnih svirača. Spominjem snimke prof. dra Murka (narodne epske pjevače iz bihaćske krajine, — u novije vrijeme radio je i dalje na jugu); spominjem oveći broj snimaka dra. Milovana Gavazzija, koji se čuvaju u fonografskom arhivu Etnografskog muzeja u Zagrebu i u Fonografskom arhivu bečke akademije znanosti i umjetnosti; a i snimke, što ih je (bar nekoliko) učinila tvornica Edison-Bell-Penkala u Zagrebu. Po tim snimkama, koje su vjerno zapisale tok i sve promjene i one najhitrije u melodijskoj liniji, može učenjak poslije (kod reprodukcije na gramofonu dotično fonografu) mijenjajući brzinu reprodukcije po volji, točno utvrditi ne samo svaki ton, koji je snimljen, već i njegovu relativnu sitnoću, njegov tonalni odnos i funkciju prema ostalim ljestvičnim tonovima i notifinalis. Kod nas još nije započelo ispitivanje u tome smislu.

Dok se kod jednostavnih instrumenata mogla utvrditi neovisnost iracijonalnih snošaja (po Brömseu tako nazvanih) instrumentalnoga ljestvičnog niza o ljestvici pučke popijevke, pa se to naročito ističe u krajevima i folklorno-muzičkim područjima, gdje se takovi instrumenti upotrebljavaju, valja istaknuti posebno uticaj instrumentalne pučke muzike na vokalnu u onim krajevima, gdje se upotrebljavaju zamršeniji pučki muzički instrumenti, u kojima su tonalni snošaji prisilili graditelja tih instrumenata, da njihovu ljestvicu često ugodi, ili bar da sviraču omogući dotjerano ugađanje prije početka svirke. Takove su gajde u Slavoniji, Srijemu, Bačkoj i dalje na istok i jug. Takove su i dude u negdašnjoj bjelovarsko-križevačkoj županiji, pa

u srednjoj i donjoj Podravini sve tamo skoro do Osijeka. Čim je gajdama i dudama dodan trubanj, onda dugačka krupna sviraljka, što za cijelo vrijeme svirke bruji u otegnutom tonu, valjalo je i prebiraljku prema tome tonu ugoditi, a gajdaš i dudaš čine to tako, da ovelike rupice za prebiranje oblijepljuju voskom. To pak čine vrlo pomno i takove ugođene gajde dotično dude puna su zvuka koji rezonancijom u mješini pojačava gornje tonove pojedinih svirala na gajdama i dudama, naročito gornje tonove samog trubnja. Te tonove gajdaš i dudaš čuju i po njima moraju ugoditi i tonove prebiraljke, ako ne će, da njihova svirka postane neugodnom bukom.

Za ispitivanje hrvatske pučke melodike baš je ta činjenica od golema značenja. U svim se krajevima, gdje takovih gajda i duda ima (a one su u davnini imale i zamašan udio u svim manifestacijama narodnog života u selu), pučka se hrvatska melodika sama od sebe — na selu — bez utjecaja škole (koja u novije vrijeme tu djeluje pomalo nivelirajući i uklanjajući lokalne značajke) — pučka se melodika razvila do jasno izraženog dur- i mol-sistema muzičkog. Tonalni osjećaj nije više vezan na notu finalis, razbiraju se funkcijonalni snošaji ljestvičnih stupaka, a kvintna srodnost (prema dominantnoj harmoniji) toliko je razvijena, da su sve do nedavna upravo u završetku kompozicije u kvintnoj harmoniji stariji muzičari zagledali jednu od najbitnijih značajki hrvatske pučke melodike.

U novije se vrijeme i strana nauka počela mnogo baviti proučavanjem hrvatske instrumentalne pučke muzike, a uz ovu i pučke instrumentalne muzike svih južnih Slavena. Osobiti interes svraća tom pitanju muzički institut njemačkog sveučilišta u Pragu, kojemu je na čelu neumorni prof. dr. Gustav Becking. On je sam istraživao guslarsko umijeće, a u njegovom su institutu i pod njegovim nadzorom izrađene i dvije dizertacije jedna o guslarskoj tehnici (dra. Wünscha, koji je i prošle godine radio po odredbi berlinskog instituta za pučku muziku u Bosni), druga obrađuje tehniku sviranja na raznim sviralama (dra. Brömsea, koji je nekoliko mjeseci radio u raznim krajevima na Balkanu i to godine 1934.). Njihova su izlaganja neobično zanimljiva, a za našu mladu muzikologiju i veoma važna, pa ću o njima posebno referirati drugom prigodom.

S RAZNIH VJERSKIH PROSLAVA U MAKSIMIRU (ZAGREB). Br. 1. i 8.: Prvopričesnici i prvopričesnice. — Br. 2., 3. i 6.: Tjelovska procesija. — Br. 5.: Dominikanski ministranti u svetištu presv. Krunice. — Br. 4. i 7.: Kićenje novoga zvona.

AUGUST ĐARMATY:

SONETI »MAJČINIM OČIMA«

1.

Svetošću zrače dva božanska oka,
Gdje nevinost se plavih čežnja stere,
Sam pogled na njih teške grijehe pere,
Dok im se stupa pobožnoga kroka.

Te oči izvor najslađega soka,
Što sobom nosi svu privlačnost vjere,
Uče da trnov plod sa krsta bere
Velika žalost i bol preduboka.

Kraj njih se stiče prezrenje svih laži,
Zanesen snatri o ljepoti bića,
Tu duh nemiran prestaje da traži

Ljubavi ljudske, uzroke, otkrića,
Tu mir mi pruža ispred svjetske hajke
Jedina, prava ljubav: ljubav Majke.

2.

Patnjama mučnim nadolazi kraj,
Kad pogled padne na oči joj svete,
Sa pravom srećom, što osjeća joj dijete,
Vraća se natrag izgubljeni raj.

Ovdje je preslab burni život taj,
Orkani bijesni uzaludno prijete,
Ne mogu dalje od te plave mete,
Gdje blista svijetli nadzemaljski sjaj.

O srce, ovdje utjeha je, znaj,
Tu slijeću misli zanosne i svete,
Nestaje uzdah, bol i teški vaj.

Pred tim očima čekam cvjetni maj,
Da sine dušom duboke mi sjete,
O vječna Majko: utjehe mi daj!

TOMISLAV M. MACAN:

»BIJEĐ« U PRIČANJU STAROG IVANA

Bilo je predvečerje uoči Ivanj-dana neke od onih godina između 1925. i 1929., što ih proboravih na otoku Mljetu. Raskoš se južnjačkog lipanjskog predvečerja bila prosula vrhu mljetskog sela Blata, utonula u naručju šumom obučenih brda. Trunila se na pojedinu kuću, provlačila se kroz maslinjake po okrajcima, prelijevala se po vinogradima u polju, mirovala po borovim šumama okolnih brda, u njoj kao da bijaše zaplivala crkvica u prikrajku polja. S njom se slijevalo predivanjsko veselje hrvatskog sela, radi kojega su seljaci bili ranije

JEDNU MINUTU gledaj nepomično u piknju na nosu. Zatim gledaj nekoliko trenutaka u zrak ili na bijelu stijenu, pa ćeš vidjeti sliku SV. DON BOSKA.

nego u ostale dane napustili posao, pastiri dotjerali svoja stada s paše, a ribari odgađali polazak na ribarenje. Jer su svi željno očekivali prvu zvijezdu, na koju će planuti prvi krijes »U ime Boga i svetoga Iva!«

Svu sam tu ljepotu uživao počivajući na kamenu sjedalu seoskog zborišta. I bio bih bogzna koliko ostao u tom sladunjavom snatrenju, da me ne trgne glas staroga Ivana:

— »Počivaš, je li?«

Ne znam što sam mu odgovorio, jer me na starčevo pitanje zaokupi osobito čuvstvo veselja. A i kako ne bi! Starac je bio nenametljivi seoski sveznalica i ugodni pričalac, a uoči Ivanj-dana življa je mašta hrvatskoga puka, a spominjanje vjernije.

Uto se starac približi laganim korakom, zaželi dobro veče, namjesti se na sjedalu do mene, pa će:

— »Vidiš li ga?« — a blagi mu smiješak preleti licem zaigravši upadno oko očiju.

— »Koga?« — bi mi pomalo čudno njegovo pitanje.

— »Bijeđ!« — i mahnu glavom put brda, što mu takvo ime. Pogledah brdo iza kojega se trnuo žarki lipanjski zapad.

— »Bijeđ? Vidim ga!«

— »Znaš li što se o njemu priča?«

Nijesam znao, ali sam naslućivao, da puk o njemu priča. Jer se u njegovim borovima i česvinama mahnito lomi zimska bura. Kad okrene jug, mrtvi i nezdravi, po njemu se mota slana magla. Iza njega kao proklete dolaze sive oblačine snijega i crne grȁda. Obasjan mjesečinom u noćima kasne jeseni, ogleda se kao sablast u ustajaloj vodi Blatine. A ono nešto ostataka zidova i ulomci zemljanog suđa po vrhu mu, kako ne će kod priprostih i neupućenih stvoriti najživlje slike iz najkrvavije prošlosti!

— »Kad ne znaš, pričat ću ti. Znam, bit će ti drago. Večeras je za to zgoda: sutra je Ivanj-dan,« — budio mi je starac znatiželju.

Namještajući se na sjedalu, pripali cigaretu, utaknutu u cigarušu od lozova pruta, te otpuhnuvši nekoliko kolutova plavkastog dima mirisnog hercegovca, nakon nekoliko hm, hm, počne priču o Bijeđu, čuvenom brdu među pukom otoka.

— »Nekad, u staro doba, sami Bog zna kada, vladali su Mljetom dva kralja. Jedan se zvao Kralj Dešin, a drugi Duka Remin.

Na vrhu je Bijeđa — i starac pokaže rukom na vrh brda — bio grad Duke Remina. Bio je čvrst i utvrđen.

Kralj je imao mnoštvo vojske. Držao je u gradu. Vode je na Bijeđu bilo malo, pa su je uzimali iz Blatine. (Jer toj sili — tumačaše mi starac — trebalo i zimi dosta vode a nekmoli u ljetno doba). Voda je izlazila na Bijeđ kroz cijevi ukopane u zemlju. Za njih nije nitko znao osim onih u Gradu na Bijeđu.

Na Gracu, što je nad Ivanjim Poljem, — i starčeva glava učini kret put zapada — bio je grad Kralja Dešina.

Ovaj je kralj vazda nastojao, kako bi s Bijeđa istjerao Duku Remina. Poradi toga su se često bili (ratovali).

Tako se jednom zaratiše. Jak jedan, jak drugi, pa se rat otegnuo punih sedam godišta. Ko zna koliko bi se još bili tukli, da ne bi neke — babe.«

Sada se moj pripovjedač zaustavi i nasmiješi. Zatim me pogleda valjda da vidi slušam li ga, kao što on meni priča, ili što se u priču uplela baba. Preletivši očima okolicu sve do brda, o kojemu pričaše i ne zaboravivši cigaretu, nastavi:

— »Kralj je Dešin doveo svoju vojsku u Podbijeđ. Odatle je nasrtao na Bijeđ. Ali uzalud. Oni su gore bili jači.

Mučno je bilo Kralju Dešinu, što ne može osvojiti Grada na Bijeđu, te zapovijedi vojsci, da na nj svom silom udari licem na Ivanj-dan, pa bilo što bilo.

Uoči Ivanj-dana neka baba pasla ovce oko Blatine te doznade, da će sutra biti ljutog boja između te dvije vojske. Zato će vojsci

Kralja Dešina, da će na laku ruku osvojiti grad, ako je posluša. Sita ratovanja, vojska izaboga pristane.

Nato će baba vojnicima, da im je uzalud srtati na grad i ludo gubiti glave, jer grada na Bijeđu ne će do čuda osvojiti. Oni gore imaju oružja, hrane i vode koliko ih volja. Grad im je tvrd, a njih kao mrava. Jedini je način da ih svladaju, ako im presijeku vodu, što ju odvode iz Blatine.

Mala Erna iz Ivanca sa svojim prijateljem »Campekom«.

Kad ovo čuše vojnici, pomisliše, da se baba s njima ruga. (Jer tko će, nego samo luđa vjerovati, da se u ono doba mogla voda izvoditi iz Blatine na vrh Bijeđa — dopunjao je starac priču.) I skočiše vojnici da babu smaknu.

Baba im ipak u zadnji čas uspije pokazati mjesto, gdje cijevi ulaze u Blatinu. I osta živa.

Sada vojska Kralja Dešina raskopa cijevi.

Oni na Bijeđu ostadoše bez vode. (A bolje je i bez kruha, nego bez vode o Ivanju-danu.) Ostalo im je: ili pomrijeti od žeđe ili udariti na one u Podbijeđu. Trećega im izlaza nije bilo, jer se nijesu htjeli predati. Odluče sutradan izaći iz grada i udariti.«

Starac začas zašuti. Želio je da me na neku ruku pripravi na neminovno u ovakvim pričama: na potoke krvi, na gomile mrtvih, a u što vjerovaše kao da gledaše.

— »Zorom na Ivanj-dan izađe vojska Duke Remina iz svoga grada, pa nasrnu na vojsku Kralja Dešina u Podbijeđu. Poklaše se da mili Bog sačuva!

Boj se svrši na zapad sunca. Dobio ga Kralj Dešin.

Tada se prolila velika krv. Tekla je iz Podbijeđa preko Draginjeg Gumna u Veliku Tatinicu i uvirala u more.

Kako se boj bio na Ivanj-dan — nastavljao je starac — nazvali su polje ispod Bijeđa Ivanje Polje. Ono se iza ovoga boja nije obrađivalo punih sedam stotina godišta. Toliko je narod bio izginuo.

Sad čuj što je bilo s babom!

Poslije je baba tražila od Kralja Dešina da je nagradi zato što mu je kazala, kako će dobiti Duku Remina. Zaište mu zemljište na istoku Blatu: od Njivica do Sobre. Da je se riješi, kralj joj ispuni želju. Ona se tamo nastani. S vremenom se tamo i drugi okućiše. Tako je nastalo Babino Polje.«

*

Toga sam predivanjskog predvečerja, kako se zatim uvjerih, čuo najrašireniju a valjda i najstariju sačuvanu priču starčeva otoka. — Vođen znatiželjom, po njezinu tragu otkrio sam, da su otočani zbog nje ponosni. Naslućuju, da im ona svojim škrtim pričanjem nastoji razjasniti najstarije dane prošlosti otoka. I imaju pravo.

Još mi je jednom te godine moj dobri starac Ivan pričao nešto o Bijeđu. Bilo je to na badnje veče. Na to ga je sjetila svjetiljka, što ju je susjeda Nika redila ispred strehe pred kućnim vratima, da je u prvi mrak postavi na trpezu i upali »da gori do zore i svijetli dušama mrtvim iz te kuće, kada se na badnju noć skupe u kuću«, kako hoće pučko vjerovanje ovoga otoka.

— »Eno susjeda Nika spravlja za noćas svijeću!« — nekako će sjetno, pa nabravši obrve i lako tresući glavom, zamisli se. Bit će u tim trenucima očima svoje duše gledao pokojne suseljane. Ali se brzo prene.

— »Badnje je veče, a znaš li, molim te, da se noćas vidi na Bijeđu neko čudnovato svijetlo?«

— »Netko mi je o tome nešto govorio.«

— »Znam,« starac će dalje, kao da je prečuo moj odgovor, »vi mlađi ne vjerujete u takva nešta. Ne vjerujem ni ja. Ali svijet i na svijetu svega i svašta. Kažu, gledali su ga. Govore i to, da ga može svak vidjeti osim »evanđelista«. To su oni, koji su kršteni na ime jednoga od četiri sveta evanđeliste.«

S tim starac završi.

*

Tu mi se noć činila mekšom, blažom ona jeziva buka zimske oluje u krošnjama stoljetnih borova i starolikastih česvina Bijeđskih. Ne znam što je ublažilo strahotu pomahnitalog jugoistočnjaka: ili starčevo pričanje ili sveta noć. Bit će posljednje.

PROF. SERGIJE V. ŠTEJN:

DOMINIKANCI U RUSIJI

(Hronološki materijal)

Proučavajući literaturu o ruskom katolicizmu, ja sam izvadio iz nje niz hronološkog materijala za povijest dominikanskog reda u Rusiji. Pri tome sam osobito iskoristio rad grofa Dimitrija Andrejevića Tolstoja »Rimski katolicizam u Rusiji« (S. Petersburg, 1876.—1877.) sv. I.—II. Autor ove monografije bio je ministar Narodne Prosvjete i Unutrašnjih Poslova za vrijeme vladanja ruskog cara Aleksandra II. (1855.—1881.). On je utrošio mnogo truda i napora, da izvuče iz arhivnih spremišta interesantne i važne dokumente. Ali na žalost njegov je rad malo objektivan i dosta je neprijateljski raspoložen prema svetoj katoličkoj vjeri.

Moskovski Kremlj — najveća ruska religiozna i nacionalna svetinja.

Ali svakako mislim da hronološki materijal iz povijesti dominikanskog reda u Rusiji, koji je izvučen iz knjige grofa Dimitrija A. Tolstoja, mogao bi biti dosta koristan za budućega povjesničara dominikanskoga reda u Rusiji.

Zavisnost me je od rada grofa Dimitrija A. Tolstoja, kao od historijskog izvora, prinudila, da ograničim sakupljanje hronološkog materijala od 1233. godine (vrijeme prvog dolaska dominikanaca u Rusiju) do 1825. godine (datum smrti ruskog cara Aleksandra I.), jer je u ovim hronološkim granicama zaključeno historijsko istraživanje grofa Dimistrija A. Tolstoja. Šta se tiče teritorijalnih predjela, to su oni određeni prostranstvom tadašnjeg ruskog carstva, koje je uključivalo u svoj sastav dio Poljske i čitavu Litvu, gdje je bila osobito razvijena religiozna, prosvjetna i karitativna djelatnost dominikanskog reda.

1233.: U Kijev su došli i tu su se nastanili dominikanci. Njihovo je svećenstvo bilo, očigledno, dosta mnogobrojno, jer Papa Gregorije IX., davajući njemu osobite povlastice za otpuštenje grijeha, spominje specijalno opraštanje grijeha, koji su bili učinjeni protiv svećenstva.

Polovica XIII. stoljeća: Papa Inocencije IV. je povjerio rusku misiju dominikancima i franjevcima pod nazivom »Societas peregrinantium« radi katoličke propagande u Rusiji.

Rijeka Darijal na Kavkazu.

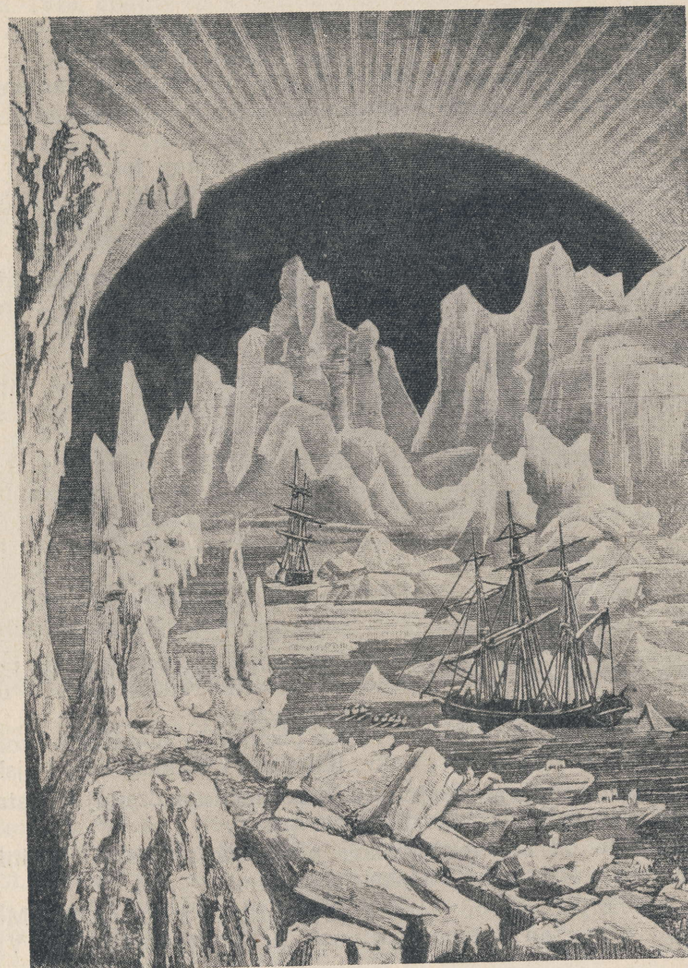
Dominikanci su vršili službu Božju u katedrali svete Sofije u Kijevu, koja je bila, po svjedočanstvu poljskih historičara Naruševića i Frisiusa, prvi katolički hram i katedra rimskih katoličkih biskupa.

Dominikanci su sagradili u Kijevu, na Podolu, svoj vlastiti samostan. On je bio sjajno preuređen god. 1640. Tu je bila centralna katolička crkva za Kijevsku i Volinsku guberniju (oblast).

1264.: Boleslav Stidljivi, kralj Poljski (1228.—1279.), koji je pobijedio pleme Jatvjaga, potakne ih da prime svetu katoličku vjeru. Radi propovijedanja njima bili su poslati dominikanci i Papa je od njih postavio biskupa.

1350.: Preminuo je Henrik, biskup kijevski, koji je pripadao dominikanskom redu.

1351.: Papa Klement VI. poslao je u Južnu Rusiju dominikance radi misionarskih ciljeva.

Na krajnom sjeveru Rusije.

1377.: Preminuo je Jakov, biskup kijevski, koji je pripadao dominikanskom redu.

1387.: Preminuo je Filip, biskup kijevski, koji je pripadao dominikanskom redu.

Svršetak XIV. stoljeća: Utemeljen je Lucki dominikanski samostan (sreza Luckog, gubernije Volinske).

Utemeljen je Kamenecki dominikanski samostan (sreza Kameneckog, gubernije Kamenec Podoljske).

Utemeljen je Smotricki dominikanski samostan (sreza Kameneckog, gubernije Kamenec-Podoljske).

Dolazak dominikanaca u Litvu.

Brzi razvitak misionarskog rada u dominikanskim misijama u Litvi.

1410.: Preminuo je Mihajlo, biskup kijevski, koji je pripadao dominikanskom redu.

1414.: Veliki uspjeh dominikanskog propovijedanja u Kamencu.

1434.: Preminuo je Andrija, biskup kijevski, koji je pripadao dominikanskom redu.

1439.: Preminuo je Mihajlo, biskup kijevski, koji je pripadao dominikanskom redu.

1451.: Preminuo je Ivan, biskup kijevski, koji je pripadao dominikanskom redu.

1497.: Utemeljen je od strane Aleksandra, velikog kneza Litovskog, Vladimirski dominikanski samostan Svete Trojice (u srezu Vladimirskom Volinske gubernije).

Svršetak XV. stoljeća: Dominikanci su došli u Troki, u Litvi.

1501.: Utemeljen je, od strane Aleksandra, velikog kneza Litovskog, Vilenski dominikanski samostan kod crkve svetog Duha. U 1818. imao je 25 redovnika i 10 klerika.

1518.: Papa Lav X. poslao je u Moskvu odaslanstvo na čelu s dominikancem Nikolom Šombergom, koji je bio kasnije nadbiskup kapuanski i kardinal. Cilj je ovog odaslanstva bio, da se nagovori ruskog velikog kneza Vasilija Ivanovića da primi Florentinsku Uniju i da ide, zajedno s drugim carevima, na vojnu protiv Turaka.

1529.: Utemeljen je, od strane Ivana Laskog, Visokodvorski dominikanski samostan svetog Dominika (u Trokskom srezu Vilenske gubernije).

1539. (25. VI.): Papa Pavao III. dao je strogu naredbu poljskim biskupima da se ne miješaju u poslove duhovnih redova, osobito dominikanaca, da ne ruše njihov mir, niti da ih kazne.

1596.: Utemeljena je posebna ruska provincija dominikanskog reda, u sastavu oblasti Lucke, Vladimirske, Kijevske i Kamenec-Podoljske.

Početak XVII. stoljeća: Dominikanci su došli na Žmudj i nastanili se u Rosijenima i u Kaljvariji (Telješevskog sreza).

Utemeljen je od strane Minskog plemstva, Minski dominikanski samostan (u srezu Minskom, Minske gubernije).

1605.: Utemeljen je, od strane Kristofora Stefanovića, Merečski dominikanski samostan svetog Kazimira (u Trokskom srezu, Vilenske gubernije).

1606.: Utemeljen je Letičevski dominikanski samostan (u Letičevskom srezu Kamenec-Podoljske gubernije).

Utemeljen je, od strane Stanislava Guejskog, vojvode ruskog. Barski dominikanski samostan (u Mogilevskom srezu, Kamenec-Podoljske gubernije). Ovaj je samostan uređen iz Barske župne katoličke crkve.

1607.: Utemeljen je, od strane Jakova Pretvića, vojvode podoljskog, Šaravecki dominikanski samostan (u Proskurovskom srezu, Kamenec-Podoljske gubernije).

1618.: Utemeljen je, od strane Konstantina Polubinskog, Derečinski dominikanski samostan svete Majke Božje (u Slominskom srezu, Grodnenske gubernije). 1818. godine tu je bilo 18 redovnika.

Utemeljen je, od strane Nikole i Jelene Korsaka, Ostrovecki dominikanski samostan svetih mučenika Kuzme i Damijana (u Vilenskom srezu, Vilenske gubernije). Iz početka ovaj je samostan imao drvene zgrade, ali na njegovom mjestu 1785. godine bio je sagrađen kameni samostan. 1818. godine tu je bilo 5 redovnika.

1621.: Utemeljen je Stolpecki dominikanski samostan svetog Kazimira (u Minskom srezu, Minske gubernije).

Utemeljen je, od strane kneza Aleksandra Sapjege, Ostrovinski dominikanski samostan (u Sjeniskom srezu, Mogilevske gubernije). 1818. godine tu su bila 3 redovnika.

Zimski dvorac u Petrogradu — rezidencija ruskih careva, počevši od Petra Velikog.

Utemeljen je, od strane kneza Aleksandra Masaljskog, maršala kovenskog, kovenski dominikanski samostan Svete Trojice (u srezu kovenskom, Vilenske gubernije). 1818. godine tu su bila 4 redovnika.

1623.: Utemeljen je, od strane Stjepana Čerminskog, stoljnika Braclavskog, Vinicki dominikanski samostan (u srezu Vinickom, Kamenec-Podoljske gubernije).

1624.: Utemeljen je, od strane Kristofora Modkjevića, konjušeg velike kneževine Litovske, Novogrudski dominikanski samostan (u srezu Novogrudskom, Grodnenske gubernije). Tu je bilo dominikansko učilište (6 razreda), u kojem je bio izobražen (1808.—1816.) veliki poljski pjesnik Adam Mickijević.

1626.: Utemeljen je, od strane kneza Luke Sapjege, Čarnobiljski dominikanski samostan (na rijeci Pripjeti, u srezu Radomišljskom, kijevske gubernije). 1793. godine tu je bilo 5 redovnika.

1627. (30. VI.): Papa Urban VIII. naredio je da se u ruskim dominikanskim samostanima uvedu predavanja, osim na ruskom, također na mjesnim jezicima (poljski, litavski i t. d.).

Utemeljen je, od strane Jadvige Bjeljzecke, Morahovenski dominikanski samostan (u srezu Jampoljskom, Kamenec-Podoljske gubernije).

1629.: Utemeljen je Ovručski dominikanski samostan (kijevske gubernije). 1793. godine tu su bila 4 redovnika.

1630.: Utemeljen je, od strane Magdaline Loknicke, koja je prešla iz kalvinizma u krilo katoličke Crkve, Brestski dominikanski samostan svete Sofije (u srezu Brestskom. Grodnenske gubernije).

1631.: Utemeljen je, od strane kneza Stanislava Ljubomirskog, vojvode ruskog, Ljubarski dominikanski samostan (u kijevskoj guberniji). Tu je bio novicijat. 1793. godine tu je bilo 5 redovnika.

Utemeljen je, od strane Adama Kalinovskog, staroste Braclavskog i Vinickog, Tuljčinski dominikanski samostan (u srezu Braclavskom, Kamenec-Podoljske gubernije). 1648. godine ovaj je samostan bio opustošen od Tatara, ali u 18. stoljeću bio je uspostavljen ponovo. Ovdje je bila biskupska rezidencija.

1632.: Utemeljen je od strane kneza Friderika Sapjege, podkomorija Vitelskog, Grodnenski dominikanski samostan (u srezu Grodnenskom, Grodnenske gubernije). Tu je bila dominikanska gimnazija i velika biblioteka. 1818. godine tu su bila 24 redovnika.

1634.: Utemeljen je, od strane Aleksandra Sluški, kašteljana Minskog, Rječicki dominikanski samostan (u srezu Rječickom, Minske gubernije).

1638.: Utemeljen je Ovručski dominikanski samostan (u srezu Ovručskom, Volinske gubernije).

1642.: Utemeljen je, od strane Georgija Tiškevića, biskupa Zmudskog, Kaljvarijski dominikanski samostan svete Majke Božje (u srezu Teljševskom, Vilenske gubernije). Imao je naziv: »Sveta Kaljvarija Žmudska«. 1818. godine tu je bilo 9 redovnika i 1 klerik.

Utemeljen je od strane Georgija Kreptovića, kašteljana Smolenskog, Lukišski dominikanski samostan svetih Filipa i Jakova (u srezu Vilenskom, Vilenske gubernije). Bio je sagrađen u predgrađu Vilenskom nad rijekom Vilijom. Imao je sliku Majke Božje, koja je bila uzeta iz Moskve od hetmana Gonsjevskog i priznata od strane katolika kao čudotvorna u doba Konstantina Bržostovskog, biskupa Vilenskog. 1818. godine tu su bila 3 redovnika.

1642.: Utemeljen je, od strane Georgija Tiškevića, biskupa Žmudskog, Rosijenski dominikanski samostan (u srezu Rosijenskom, Vilenske gubernije). Bikup je Tiškević bio veliki pokrovitelj duhovnih redova i prijatelj dominikanaca. On je podigao uz samostan katoličku župnu crkvu Božje Majke. 1818. godine tu je bilo 7 redovnika i 10 klerika.

1647.: Utemeljena je dominikanska provincija u Litvi.

Utemeljen je, od strane Čarneckog i Ane Horlinske, Bišovski dominikanski samostan (u srezu kijevskom, kijevske gubernije). 1793. godine tu su bila 3 redovnika.

Utemeljen je u rimskom kolegijumu svetog Tome specijalni funduš (t. j. imanje predato crkvi ili zavodu za korisne društvene ciljeve) radi izdržavanja dvojice ruskih đaka — dominikanskih redovnika. Ova je »Fundatio Brachovisciana« ostavljena na raspoloženje dominikancima od strane pravnika Brahovskog i to u iznosu od 500 zlatnika.

1648.—1672.: Velika su bila opustošenja dominikanskih samostana od strane Tatara na teritoriji Jugo-Zapadne Rusije.

1649.: Utemeljen je, od strane Stanislava Bejnarta, Poporucki dominikanski samostan svetog Stanislava (u srezu Trokskom, Vilenske gubernije). U ovom se samostanu od davnih vremena nalazio novicijat. 1818. godine tu je bilo 8 redovnika i 20 klerika.

Utemeljen je, od strane kneza Jeronima Druckog Sokoljnickog, dominikanski samostan svetih Anđela Čuvara (u srezu Oršanskom, Mogilevske gubernije).

1654.: Utemeljen je, od strane Nikole Stjepana Paca, vojvode Trokskog, Horošćanski dominikanski samostan svetog Ivana Krstitelja i svetog mučenika Stjepana (u srezu Bjelostokskom, Bjelostokske oblasti).

1658.: Utemeljen je Vasilišski dominikanski samostan svetog Ivana Krstitelja (u srezu Lidskom, Grodnenske gubernije).

Utemeljen je, od strane Samujla Izajkovskog, suca Luckog, Jalovicki dominikanski samostan (u srezu Dubenskom, Volinske gubernije).

Selo na Kavkazu.

1661.: Utemeljen je, od strane Feliksa Tiškevića, horunžeg Dorpatskog, Rožanistokski dominikanski samostan svete Majke Božje (u srezu Sokoljskom, Bjelostokske oblasti). U ovom je samostanu bilo 12 kapelica. 1818. godine tu je bilo 5 redovnika.

1666.: Utemeljen je, od trane Lukrecije Kapcjejeve, Pinski dominikanski samostan svetog Dominika (u srezu Pinskom, Minske gubernije). Tu je bilo duhovno učilište, koje je bilo široko poznato u okolini, kao mjesto duhovnih disputa s Isusovcima.

1667.: Utemeljen je, od strane Odahovske i Pšeslavske, Jeljnenski dominikanski samostan (u srezu Lidskom, Grodnenske gubernije). 1818. godine tu je bilo 5 redovnika.

Utemeljen je, od strane Počebuta, Ošmjanski dominikanski samostan Svete Trojice (u srezu Ošmanjskom, Vilenske gubernije).

1668.: Utemeljen je Vitebski dominikanski samostan svetog Mihajla (u srezu Vitebskom, Vitebske gubernije). 1818. godine tu je bilo 4 redovnika.

1669.: Utemeljen je, od strane kneginje Varvare Sapjege, Bjelicki dominikanski samostan (u srezu Sjeniskom, Mogilevske gubernije, na desnoj obali rijeke Njemana).

1671.: Utemeljen je, od strane Tome Girskog, prelata Vilenskog, Polocki dominikanski samostan svetog Dominika (u srezu Polockom, Vitebske gubernije).

1672.: Utemeljen je, od strane Vasilija Bakanovskog, podstolija Smolenskog, Nesvižski dominikanski samostan svetog Ivana Krstitelja. 1818 godine tu je bilo 7 redovnika i 2 klerika.

1674.: Utemeljen je, od strane Kazimira Pulavskog, pisara velike kneževine Litovske, Buhovičski dominikanski samostan (u srezu Kobrinskom, Grodnenske gubernije).

Utemeljen je, od strane Sigizmunda Adama Sluške, horunžega velike kneževine Litovske, Časnikski dominikanski samostan (u srezu Lepeljskom, Mogilevske gubernije).

Utemeljen je, od strane Počebuta, Polavenski dominikanski samostan svetoga Mihajla (u srezu Vilkomirskom, Vilenske gubernije). 1818. godine tu je bilo 7 redovnika.

Utemeljen je Jurovicki dominikanski samostan (u kijevskoj guberniji). 1793. godine tu je bilo 5 redovnika.

1674.: Putujući u Perziju bili su u Moskvi dominikanci Azaije i Antun. Cilj je njihova putovanja bio, da nagovore Šaha perzijskog, da započne rat sa Turcima. Ova su dva dominikanca imala vlastoručno pismo Svetog Oca Pape.

1676.: Bila je utvrđena fundacija dominikanaca u Polavenu (u Litvi).

Utemeljen je, od strane Vladimira Kaminskog, Maljaticki dominikanski samostan svete Trojice (u srezu Černikovskom, Mogilevske gubernije).

1678.: Utemeljen je, od strane Kristine Gljebović, Zaslavski dominikanski samostan svetog Mihajla (u srezu Minskom, Minske gubernije).

1680.: Utemeljen je, od strane Kristofora Pokorševskog, Slonimski dominikanski samostan svetog Mihajla (u srezu Slonimskom, Grodnenske gubernije). 1818. godine tu su bila 3 redovnika.

Utemeljen je od strane Stjepana Bržuhajniskog, suca Slonimskog, Polonski dominikanski samostan svete Majke Božje (u srezu Novogrudskom, Grodnenske gubernije).

Utemeljen je Smoljanski dominikanski samostan (u srezu Kopiskom, Mogilevske gubernije). Tu je osnovan funduš od strane kneginje Konstancije Sanguško, rođene Sapjege. 1729. godine tu je sagrađena crkva od strane kneza Pavla Sanguško, maršala velike kneževine Litovske.

1681.: Utemeljen je, od strane Konstantina Vladislava Paca, horunžeg velike kneževine Litovske, Knjažicki dominikanski samostan svetog Nikole (u srezu Mogilevskom, Mogilevske gubernije). 1818. godine tu je bilo 5 redovnika.

Utemeljen je, od strane Varvare Gorske, Hotajevicki dominikanski samostan svete Barbare (u srezu Borisovskom, Minske gubernije).

1683.: Utemeljen je, od strane kneza Stanislava Kazimira Radzvila, maršala velike kneževine Litovske, Klecki dominikanski samostan (u srezu Sluckom, Minske gubernije).

Utemeljen je, od strane Jelizavete Bjalozor, Dunilovicki dominikanski samostan svete Trojice (u srezu Vilejskom, Minske gubernije, na putu iz Vilne u Polock). 1818. godine tu je bilo 5 redovnika.

1684.: Do ove godine kijevski katolički biskupi stalno su se služili, kao katedralom, crkvom dominikanskog samostana. U ovoj je godini katedra kijevskih biskupa bila prenesena u Ljubljin, pa ponovo u crkvu dominikanskog samostana (tako do 1724. godine).

1685.: Utemeljen je, od strane Stjepana Kurča, vojvode Brestskog, Valuvski dominikanski samostan svete Trojice (u srezu Novogrudskom, Grodnenske gubernije, na veleposjedu Valuvka). Ovdje je bila biskupska rezidencija.

Poplava rijeke Dnjepra.

1686.: Utemeljen je, od strane kneginje Konstancije Sanguško, rođene Sapjege, Rakovski dominikanski samostan svete Majke Božje (u srezu Minskom, Minske gubernije).

Utemeljen je, od strane Adama Jaskoljda, Klimovski dominikanski samostan svetog Mihajla (u srezu Sokoljskom, Bjelostokske oblasti). 1818. godine tu su bila 3 redovnika.

1691.: U Moskvu je došlo poslanstvo austrijskog cara na čelu s Kurcejem radi pitanja o građenju katoličkih crkava i katoličkih škola u Rusiji. U pratnji je Kurceja bio svećenik-dominikanac, koji je preuzeo na sebe posao katoličkog svećenika u Moskvi.

1691.—1692.: U Moskvi je boravio dominikanac Blejer, koji je sklopio veliko prijateljstvo sa ljubimcem ruskog cara Petra Velikog, generalom

Patrikom Gordonom. Ovaj Gordon u korespondenciji s Kurcejem svjedoči o opreznosti i izvanrednim uspjesima Blejera u ruskom i crkvenoslavenskom jeziku.

1694.: U borbi hetmana Sapjega s biskupom Konstantinom Bržostovskim, ovaj je Bržostovski prokleo samostanske redove, koji su bili njemu nepokorni, pa osobito Vilenske dominikance.

Utemeljen je Posinski dominikanski samostan (u mjestu Posinj na obali rijeke Sinj, u rezu Ljucinskom, Mogilevske gubernije). Dominikanci su došli ovamo u drugoj polovici 17. stoljeća i tu radili veoma uspješno. Radi toga zbog specijalne naredbe Nikole Poplavskog, biskupa Infinejandskog, oni su dobili za samostan Posinjsku župnu crkvu. 1818. godine tu je bilo 7 redovnika i 7 klerika.

1697.: Utemeljen je, od strane Petra Kazimira Kočanovskog, podčašija Braclavskog, Drujski dominikanski samostan svete Majke Božje (u srezu Disnenskom, Minske gubernije na obali rijeke Dvine).

XVIII. stoljeće (početak): Ruska dominikanska provincija podijeljena je na 6 odlomaka, naime: 1. Lavovski, 2. Isus-Poljski, 3. Šklovski, 4. Pinski, 5. Minski i 6. Kamenec-Podoljski.

Ali iza diobe Poljske dominikanski galicijski samostani bili su postavljeni pod osobitu upravu, pa Ruska i Litovska provincija zajedno sa svojim dominikanskim provincijalima, zadržali se unutra u Rusiji.

1700.: Utemeljen je, od strane Ustinje Šostovicke, Aglonski dominikanski samostan svete Majke Božje (u srezu Dinoburgskom, Vitebske gubernije). 1818. godine tu je bilo 5 redovnika.

1701.: Utemeljen je, od strane Aleksandra Obuhovskog, suca Oršanskog, Dukadovicki dominikanski samostan (u srezu Kopiskom, Mogilevske gubernije) i to radi širenja slave Božje.

1702.—1703.: Svestrano je proučen projekat da se otpošlje iz Beča dominikanac Augustin Levezije u Moskvu radi neposrednih vijećanja sa ruskim carem Petrom Velikim o sjedinjenju crkava — pravoslavne i katoličke. Dominikanac je Levezije bio primljen u Beču od strane ruskog poklisara kneza Golicina i dugo je vrijeme razgovarao s njim o vjerskim pitanjima.

1703.: Utemeljen je, od strane Martina Kaleckog, Holopenicki dominikanski samostan svetog Dominika (u srezu Borisovskom, Minske gubernije). Ovdje je bilo dominikansko učilište (3 razreda).

1714.: Velika blagonaklonost prema franjevcima i dominikancima od strane admirala Zmajevića, domoraca iz Perasta (Boka Kotorska), kasnije zapovjednika baltičke ratne mornarice, brata katoličkog biskupa zadarskog. U poslu rukovođenja katoličkom propagandom u Rusiji on je bio kao nasljednik generala Patrika Gordona, ljubimca ruskog cara Petra Velikog.

1716.: Utemeljen je, od strane Georgija Šćita, Zabjaljski dominikanski samostan svetog Georgija (u srezu Vitebskom, Vitebske gubernije). Ovdje je bila dominikanska gimnazija i dominikansko duhovno učilište. 1818. godine tu je bilo 15 redovnika i 24 klerika.

Utemeljen je, od strane Jeronima Žabe, podvojvode Plockog, Ušacki dominikanski samostan svetog Jeronima (u srezu Lepeljskom, Mogilevske gubernije). 1818. godine tu je bilo 5 redovnika i 1 klerik.

1720.: Nadbiskup jermenskih katolika u Rusiji Ivan Avgustinović, stupio je u dominikanski red. U Lavovskom dominikanskom samostanu nalazi se njegova velika slika u dominikanskom odijelu.

1724. (novembar): Bila je iznesena od strane ruskog cara Petra Velikog odluka, pozvati u Petrograd dominikance i to radi njegova nezadovoljstva s kapucinima i franjevcima. Vlastite su riječi cara Petra Velikog: »Nama je zgodno, da red dominikanaca zabranjuje svojim članovima ulaziti u svjetovne poslove«. Misli se, da je na ovaj način izražena od strane cara Petra Velikog ljubaznost prema Sv. Ocu Papi Benediktu XIII., koji je bio dominikanac. Od ovoga su vremena dominikanci vršili službu Božju u katoličkim crkvama u Petrogradu.

1732.: Dominikanci su dobili nove privilegije od ruske carske vlade u Petrogradu.

1733.: Utemeljen je Trokski dominikanski samostan svetog Mihajla (u srezu Trokskom, Vilenske gubernije).

Vodopad Kivač na sjeveru Rusije

1735.: Utemeljen je, od strane Ivana Scipijona, kašteljana Smolenskog, Konjuhovski dominikanski samostan (u srezu Volkoviskom, Grodnenske gubernije). Ovdje je bila biskupska rezidencija.

1738.: Utemeljen je, od strane Kajetana Jarnovskog, Kozinski dominikanski samostan (u srezu Dubenskom, Volinske gubernije).

1742.: Utemeljen je, od strane Mihajla Količinskog, korunžeg Braclavskog, Tivrovski dominikanski samotan (u srezu Vinickom, Kamenec-Podoljske gubernije).

Polovica XVIII. stoljeća: Objelodanjena je statistika dominikanskih crkava u Kijevskoj oblasti. Ova statistika pokazuje, da je

Ljubarska	crkva	imala	1670	župljana	u	37	gradova
Bišovska	»	»	217	»	»	37	»
Hodorkovska	»	»	1300	»	»	35	»
Ovručska	»	»	372	»	»	54	»
Čarnobiljska	»	»	314	»	»	23	»

1751.: Utemeljen je, od strane kneza Miloslavskog, Hodorkovski dominikanski samostan (u Kijevskoj oblasti). 1793. godine tu je bilo 5 redovnika.

1752.: Utemeljen je, od strane Josipa Puzine, biskupa Infinljandskog, u godini njegove smrti, Skopiski dominikanski samostan (u srezu Viljkomirskom, Vilenske gubernije).

1760.: Komplikacije u Petrogradu između dominikanaca i njihovih župljana, i to zbog slanja crkvenih priloga u Rim i zbog upotrebljavanja talijanskog jezika.

1766.: Utemeljen je, od strane Jeve Selicke, Rušonski dominikanski samostan svete Trojice i svetog Mihajla (u srezu Dinaburskom, Vitebske gubernije). Ovdje je bila biskupska rezidencija.

1772.: Utemeljena je nova crkva našašća svetog časnog Križa u Verkskom dominikanskom samostanu (blizu grada Vilne, u srezu Vilenskom, Vilenske gubernije).

1789.: Utemeljena je nova crkva svetog Mihajla u Šumskom dominikanskom samostanu (u srezu Vilenskom, Vilenske gubernije). Funduš je bio određen od strane Mihajla Šumskog, podstolija Vilenskog i to 1697. godine.

Valerijan Kamijonka (1763.—1840.), biskup sufragan Kijevski, koji je bio u dominikanskom redu, prešao je u »bijelo« svećenstvo. 1808. godine on je zauzeo biskupsku katedru u Kijevu.

1798.: Katolički ruski metropolita Siestrženciejević, objelodanio je svoj opširni memorandum: »De l'Hierarchie de l'Église Catholique dans l'Empire Russe«. Ovaj je memorandum bio temelj ruskog zakona 1798. godine o katoličkoj Crkvi. U ovom memorandumu i zakonu određena je obaveza za dominikance (isto kao i za isusovce, pijariste i bazilijance) otvarati škole sa predavanjima kao na ruskom, tako i na stranim jezicima.

1801.: U zapadnoj je Rusiji veoma uspješno razvijena karitativna djelatnost dominikanskih samostana — kao muških, tako i ženskih.

1803.: Povjerena su dominikancima meteorološka naučna istraživanja i to u Ljubaru i Starom Konstatinovu (Volinske gubernije) i u Tulčinu (Podoljske gubernije).

Župna učilišta, koja su bila uzdržavana po dominikanskom redu, nalazila su se u Čartorijskom, Kaširskom, Kamenu, Vlodzimeržju, Kazinciji, Targovici, Kahmacima, Kuljčinima, Njevjerhovju i Ovručju (Volinske gubernije), u Letičevu, Jivrovu, Morafi, Tuljčinu, Sokulecu, Solodkovcima, Šaravci (Podoljske gubernije) i u Čarnobiliju, Bišovu i Hodorkovu (Kijevske gubernije).

1807.: Sreska učilišta, koja su također bila upravljana sredstvima dominikanaca, nalazila su se u Kaljvariji i Mereči (Vilenske gubernije), u Grodnu i Novogrudku (Grodneska gubernija) i u Ušaću i Zjablima (Mogilevska gubernija).

1811.: Dozvani su dominikanski redovnici radi katoličke službe Božje među poljskim katolicima i ciganima, koji su bili nastanjeni u Sibiri — i to iza jezera Bajkala u Nerčinskoj oblasti (u srezu Nižneudinskom), isto kao i u predjelima Tomske gubernije.

1815.: Dozvani su dominikanci redovnici iz Tulčinskog samostana da vrše katoličku službu Božju u katoličkoj crkvi u Odesi.

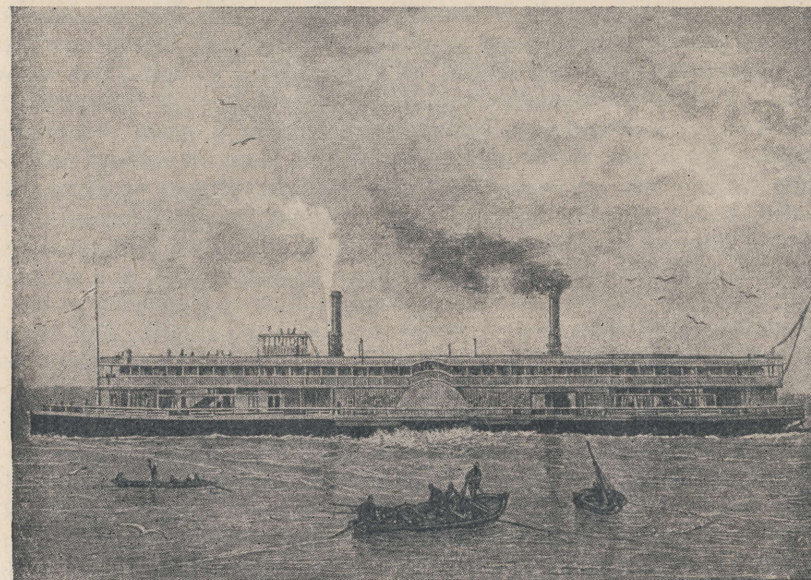
Dominikanci su zamijenili isusovce u Petrogradu, i to u crkvi svete Katarine.

1818.: U zapadnom se kraju Rusije proširuje mreža dominikanskih samostana. Njihov je broj dostigao 100.

1819.: Žensko je učilište utemeljeno u Kamenec-Podoljsku od strane sestara-dominikanka.

1820.: Oršanski je isusovački samostan predat dominikancima poslije izgona isusovaca iz Rusije.

1821.: Dominikanski su samostani definitivno podijeljeni na provincije i to: Litovska (gubernije: Mogilevska, Vitebska, Minska, Vilenska, Grodnenska i Bjelostokska oblast) i Ruska (gubernije: Kijevska, Volinska i Podoljska).

Starinski parobrod na rijeci Volgi

1823.: Ruski katolički metropolita Sjestrencijević proglašuje djelatnost dominikanaca u Rusiji veoma korisnom.

1823. (13. VIII.): Nastojanjem dominikanaca je izdat carski ukaz (naredba) o novom sistemu izabiranja župnih sindika, radi smanjivanja njihova utjecaja na trošenje crkvenog imanja.

1824.: Dominikanci u Petrogradu su molili ruskog cara Aleksandra I. za oslobođenje njihova reda od plaćanja troškova za uzdržavanje glavnog katoličkog sjemeništa pri Vilenskom sveučilištu. Ovoj je molbi bila dana motivacija, da ni u jednoj od katoličkih država ne postoje ovakva sjemeništa.

1824 (5. XII.): Registrirano je viđenje u Julčinskom samostanu od strane dominikanaca. U noći u dominikanskoj je crkvi nepoznati svećenik služio sv. misu za pokojne. Bila je osvijetljena crkva i oltar i zvono je zvonilo na tornju. Mislilo se, da je to proricanje smrti ruskog cara Aleksandra I. (umro god. 1825.).

Već na osnovi ovih hronoloških podataka, koji nijesu niti iscrpljivi, niti potpuni, lako je sastaviti sebi jasni pojam u kolikoj je mjeri bila opširna i korisna djelatnost dominikanaca na teritoriju predašnjeg ruskog carstva. Bio bi veoma poželjan nastavak proučavanja ove dominikanske djelatnosti na temelju historijskog materijala mnogobrojnih ruskih arhiva. Ali to će biti moguće samo kad započne slobodno povjesničko istraživanje u budućoj Rusiji, oslobođenoj od teškog boljševičkog jarma.

»UČENJACI« I MAGARCI

Bilo je uvijek kojekakvih nadutih glava, koji dok žele da slove kao učenjaci i pametnjaci, zapravo su puke neznalice, ako niječu opstojnost Boga i njegov providnosni utjecaj na svijet. Takvi su bili i oni nazoviučenjaci, koji su se navodno radi naučnih istraživanja bili pridružili francuskom caru Napoleonu Bonaparte prigodom njegove ratne vojne na Egipat. Na palubi ratne lađe sjedili su oni jedne zvjezdane noći oko velikog vojskovođe i raspravljali razna naučna pitanja iz filozofije i prirode. Trudili su se da dokažu Napoleonu kako je sve slučajem nastalo i kako je glupo i besmisleno vjerovati, da bi taj svijet bio stvorio nekakav stvoritelj. No ovi naduvenjaci bili su preveć maleni, kad su mislili da će jednog Napoleona navesti na svoje mišljenje. Napoleon je bio ne samo veliki vojskovođa, nego i veliki mislilac i matematik, koji na njihova šuplja bulaznjenja nije uopće htio odgovarati; njemu je nebeski svod posut zvijezdama bio dovoljan dokaz, da postoji netko koji je to stvorio i divno uredio, da to ne može biti plod slijepog slučaja.

Iza dolaska u Egipat zametnula se krvava bitka kod piramida. U toj bici ti isti »učenjaci« drhtali su od straha za svoje jadne živote, dok ih nije Napoleon spasio, upotrebivši tom prigodom svoju poznatu doskočicu: »Učenjake i magarce u sredinu!« Tako su natovareni magarci zajedno s »učenjacima« bili osigurani od neprijateljskih sabalja. Nije Napoleon htio omalovažiti nauku i učenjake, nego on je samo uporedio s magarcima one nazoviučenjake, koji ne poznaju svog Stvoritelja.

IVO BANKO:

BARBA MARTIN

Čera mi j' rekal kad je va trsje hodil
barba Martin:
Ti će jedanput
bit veli gospodin . . .
Vavek gjedaš va te knjige,
te vele brige,
učiš i študijaš . . .
Od tih brig se vas skončaš
I se nebog pojidaš
da škole pasaš . . .

Čuješ: tako san i ja imel
jenega kujina,
ki je škole študijal . . .
pak je dobil tubarkulozu,
je mlad va grob šal,
na jedan trat,
ač smrt ne pita
ki j' star ni ki j' mlad . . .
A bil je dobar i lip,
ko mlado lito.

I nikad, nikad neću pozabit
onu uru,
kad je dušu svoju, ko kaplju mladu
dal Bogu na sud . . .
To je bilo
baš pred velu manturu . . .

A ja, ča ćemo storit,
jedan ovdi, drugi tamo,
svaki se muči i vavek uči,
i nikad niki niš ne znamo . . .
Zlo na svit je došlo,
se vrazimi je se obrnulo, išlo.
Već se živet ne da.
Si viču: kruha, dela i živjenja,
dosta j' tega trpjenja —
Ma kruha ni i ni,
ni od fašišti ni od komuništi . . .

— — — — — — — — — — — — — — —

Tr' vidiš, ja san već star
i dišperan...
ma delat još moran,
ako ću živet.
I ki ta dan ću poć...
Niki me već ne more trpet...
Će doć jena noć
ke ću ja morat poć...
Sedamdeset i deveto pasal san leto...
— — — — — — — — — — — — — —
I pogledal me j' još milo,
a oko mu j' puno suz bilo...

KONAC ČOVJEKA, KOJI JE HTIO PROGANJATI KRIŽ

Holandijski list »Maasbode« opisao je jedan potresni događaj, koji se desio u bližnjoj njemačkoj Westfaliji. Tamo su po svuda zavladali bezbožni nacisti, koji bi htjeli iz škole i javnog života istisnuti kršćanski duh, a namjesto njega uvesti poganski. Razumljivo je, da domaće novine ne smiju više izvješćivati o takovim slučajevima. No ipak doznalo se za slijedeći događaj, koji je u susjednoj Holandiji pobudio veliku pozornost.

U westfalskom mjestu Soest uputio je nacionalno-socijalistički gradonačelnik parolu, neka se iz svih školskih zgrada otstrane raspela s križima i neka se pobace u jamu u dolini Möhne. Gradonačelnik je točno odredio dan do kada mora da bude gotov sav posao. Dan prije nego se imalo to izvršiti, vozio se gradonačelnik u svom automobilu po dolini Möhne uz jaz, u koji bi sutradan imao da bude bačen posljednji križ iz škola. Vozeći se blizu ruba spomenutog jaza, auto se s gradonačelnikom survao u jaz. Odmah je bila upućena pomoć, no usprkos svemu nastojanju nijesu mogli spasiti gradonačelnika. Niti njegova trupla nijesu mogli odmah i tako lako izvući iz duboke blatne kaljužine; to je uspjelo tek nakon tri dana. Ruke su mu bile potpuno polomljene i smrvljene, a i čitavo tijelo užasno nagrđeno. Nesretnik, htio je suludo križ uništiti, no križ je uništio njega!

KRUNIČARSKA UDRUŽENJA KOD NAŠIH ISELJENIKA U NJEMAČKOJ

(Dopis iz Njemačke.)

Držim da će zanimati one, koji su u domovini, a posebno članove kruničarskih društava, ako u Kalendaru Gospine Krunice ukratko prikažem nešto o vjersko-kruničarskom životu i radu naših ljudi doseljenih amo u Njemačku. Razumije se, da se ovaj osvrt odnosi samo na jedan kraj u ovoj zemlji, gdje su u glavnom naši na okupu. To je naša naseobina u Westfaliji u t. zv. »Industriegebiet« (industrijsko područje), kamo su se pred četrdesetak godina počeli doseljavati naši zemljaci, gotovo sami Slovenci, izuzevši neznatan broj Hrvata. Računa se, da ih svih skupa ima u ovom kraju oko 25.000. Ovi naši ljudi većinom su radnici, ponajviše rudari, koji imaju svoja posebna rudarska društva, a zaštitnica im je sv. Barbara. No uz ova muška udruženja pretežno staleško-prosvjetnog karaktera postoje još i posebna vjersko-kruničarska udruženja t. zv. Živa Krunica, u kojima su učlanjene većinom ženske: žene i djevojke s pomlatkom. No ima dosta i muškaraca kruničara. Premda je ovim društvima po njihovoj naravi u prvom redu cilj promicanje vjerskog života na kruničarskoj bazi, to ipak provode se i u njihovom krugu i izvan njega također druga uzvišena pregnuća (kulturna, socijalna, humanitarna akcija).

Poznato je kako se slovenski dio našeg naroda odlikuje vjerskim životom i kako su Slovenci mnogo pobožni Kraljici »Presv. Rožnega Venca« (presv. Krunice). Oni su tu vjersku svijest s kruničarskom pobožnošću prenijeli iz domovine i amo u tuđi kraj. Doduše tu i tamo bio je tijekom vremena donekle popustio vjerski život, no u bitnosti se održao. Trebao je samo jedan jači impulz, da se stvar uspješnije pomakne naprijed. To se i desilo onda, kad je na veliku radost naših zemljaka došao k njima u Njemačku iz Slovenije preč. g. Janez Kalan, koji je ovdje duže boravio i obavio apostolsku vjersku misiju, da naše ljude utvrdi u vjeri. U tu svrhu poslužio se kruničarskim udruženjima, za koja je složio posebne statute, koji su naknadno štampani u slovenskom i njemačkom jeziku. To su »P r a v i l a b r a t o v š č i n e Ž i v e g a R o ž n e g a V e n c a«. Malena je to knjižica, ali jezgrovitog i vrlo vrijednog sadržaja. Sadrži šest poglavlja: 1. Cilj (bratovščine), 2. Uredba, 3. Dužnosti članova, 4. Vodstvo, 5. Članarina i potpora, 6. Zajedničke pobožnosti i sastanci.*

Oslonjena na ovakvoj organizacijskoj podlozi, ova su se kruničarska udruženja mogla lakše širiti i razvijati. Najjače po broju članstva jest udruženje u Hambornu, zatim po redu dolaze slijedeća mjesta: Gladbeck, Meerbeck, Hochheide, Habinghosst, Halthausen, Wanne-Eickel, Essen-Barbeck, Osterfeld itd.

Svaki član (članica) moli savjesno svoju »Rose« (ruža) i vrši točno pravila svoga društva. Mjesečni društveni sastanci drže se redovito, a katkada (obično 4 puta godišnje) i skupno s rudarskim društvima, s kojima imaju kruničarska društva dosta zajedničkih veza. U svakom većem

---

* Mi ćemo se na ta pravila, koja su nam priposlana, jednom drugom zgodom osvrnuti, jer ona bi u mnogočemu mogla poslužiti kao uzor našim kruničarskim društvima. U r e d n i š t v o.

mjestu imaju svoga duhovnog vođu, a to je mjesni župnik, odnosno kapelan, ukoliko ovi imaju vremena da ga upotrebe za naše ljude. Prava šteta, što im dosad nije bilo moguće imati u svojoj sredini svoga slovenskog ili hrvatskog svećenika! Funkcije generalnog duhovnog promicatelja vrši provizorno po njihovoj vlastitoj želji jedan od četvorice hrvatskih dominikanaca, koji se sada nalaze u Njemačkoj (Walberberg kod Kölno) radi studija. Na zajedničkim godišnjim sastancima on im održi govor u vezi s ciljem društva, upućuje ih kako će se očuvati od pogibli i sačuvati svoju katoličku vjeru u ovim teškim današnjim vremenima, potiče ih na međusobnu ljubav i bratsku slogu, preporučuje im primanje svetih Sakramenata itd.

Ova naša kruničarska udruženja najsvečanije proslavljuju blagdan svoje nebeske zaštitnice, Kraljice presv. Krunice, u prvu nedjelju listopadsku. Ujedno se ovdje vrlo svečano slavi i blagdan sv. Barbare, zaštitnice rudara.

Treba priznati, da članstvo redovito pristupa na svete Sakramente svake prve nedjelje u mjesecu. Kad premine koji društveni član (članica), članstvo korporativno sudjeluje kod njegova pogreba. Izmoli se za pokojnog kruničara (kruničarku) molitva presv. Krunice i dade se otslužiti sveta misa za ispokoj njegove duše.

Na sastancima se pjevaju i naše lijepe narodne pjesme te se u zajedničkom skladu ugodno provedu takvi časovi. Tako, makar i za kratko vrijeme, čini nam se kao da se nalazimo u milom rodnom kraju, a ne u dalekoj tuđini, jer nas slatka materinska riječ i pjesma prenese preko gora i dolina tamo dolje, gdje toplije i sjajnije domovinsko sunce grije.

NEKOLIKO VELIKIH BROJKA

Učenjaci tvrde, da je u našoj zemlji još 7400 milijarda tona ugljena. Svake se godine te zalihe smanjuju samo za 1500 milijuna tona.

Nafte je u zemlji 6150 milijarda tona, a iz svih petrolejskih nalazišta godišnje se crpe samo 184 milijuna tona. Po svemu tomu imali bi na svijetu još za 5000 godina ugljena, a nafte još za 33.000 godina!

Vodene snage, rijeke i slapovi imaju toliku energiju, da bi nam u električnim centralama godišnje davale oko pol milijarde konjskih sila. Sada iskorišćujemo godišnje samo 33 milijuna konjskih sila.

Sunce dava zemlji 150.000 puta više topline nego je dava čitav ugljen, koji iskapaju rudari na cijelom svijetu. Kad bi, na primjer, mogli iskoristiti samo onu količinu sunčane topline, koju sunce šalje na Švicarsku, imali bi dovoljno snage za pogon svih električnih naprava i tvornica, vozila i lađa na cijelom svijetu.

600.000 kubičnih metara plina ulazi u najveći gasometar na svijetu na području rajnovestfalskog rudarskog kraja. To je toliko plina, koliko bi bilo dovoljno zraka za jedan mjesec u mjestu s 2000 stanovnika. Visina ove orijaške naprave iznosi 147 m, a promjer ima opseg od 80 m.

RANKO VRBOV:

RUKE

I.

Zagasito žuto lišće kasne jeseni trusilo se sa stabala i bezglavo trčalo po cesti, da se zapjehano i izmoreno smiri u kojem kutiću zavjetrine. Po sredini opustjele ceste pomicala se tromo stara ćušad. Reski i ljutiti glasovi seljakinja jedva su dopirali do njihovih ušiju, ta oni već znadu, da seljakinje viču iz običaja.

Tko zna, koliko se je puta djevojčica vratila na cestu. U ruci joj izlinjala vrećica do polovice napunjena. Usopila se trčući i noseći teret. Stade, šćućuri se, zatvori vrećicu, skupi balege, da opet potrči za drugim stogom. Poderana haljinica jedva joj je zaštitila tijelo, zamazane bose noge ostavljale su trag na pometenoj od vjetra cesti. I svakiput, kad bi se digla, zabacila bi natrag glavu, da prebaci pramenje kose s čela. Užurbana i neoćutna obavljala je posao bojeći se dječaka, koji su se u daljini pomaljali vukući isto tako svoje vreće. Otrla je dlanove i skrenula u obližnju ulicu. Onamo na trgu, gdje su stajali jutros raspršeni i s punim zobnicama o vratu, da, ondje će brzo napuniti vrećicu, a ne će je naći zločesti dječaci, koji joj iskrenu vreću i sve pokradu.

— Samo da napunim, pak ću odmah kući. Mama će zagnjojiti vrt i bit će doskora svakog povrća. Bit će ga i onda, kad se ne bude moglo izaći van, jer će puhati bura, i snijeg napuniti bezlisna stabla. Kako će biti ugodno tada sjediti uz vatrište i slušati, kako klokoće voda u loncu punom kupusa. A moj cvjećnjak! Kako će se brzo obnoviti, kad ga mama dobro zagnjoji. U njemu još i sad ima cvijeća, a što će biti tek na proljeće, kad se zaplave jorgovani i zumbuli, zacrvene se ruže i tulipani. Hej! Onda se za svaki stručak dobije dva-tri dinara i nakupi se toliko, da se može kupiti nova haljinica za ljeto. Hej! Hej! — zakliktala je djevojčica i prignula se, da skupi balege nekoliko metara daleko od prvih stolova jednog primorskog pensiona.

*

— Pa kupit ću ti netom se vratimo u grad. Samo budi mirna! —

— Da, da, ti uvijek samo obećaješ.

— Kunem ti se...

— Ali znaš onaj veliki, briljantni prsten, koji će se nadaleko sjati — ljutila se neka dama na svog supruga.

Sjedili su za jednim od prvih stolova pensiona. Pred njima je stajala vaza s bijeložutim sunovratima šireći opojan miris. Na tanjurima su se vidjeli ostaci ukusnih jela. On je gladio njezinu lijevu ruku, a ona se desnom naslonila o stol i pušila. Od časa do časa otresla bi pepeo u kristalnu pepeonicu i bezbrižno pratila kolutanje dima.

— Pazi, da te ne prevare i ne dadu ti štogod male vrijednosti.

— Ne boj se! Veliki prsten tako će ti krasno pristajati na ovom prstu, — i prigne se, da joj poljubi ruku.

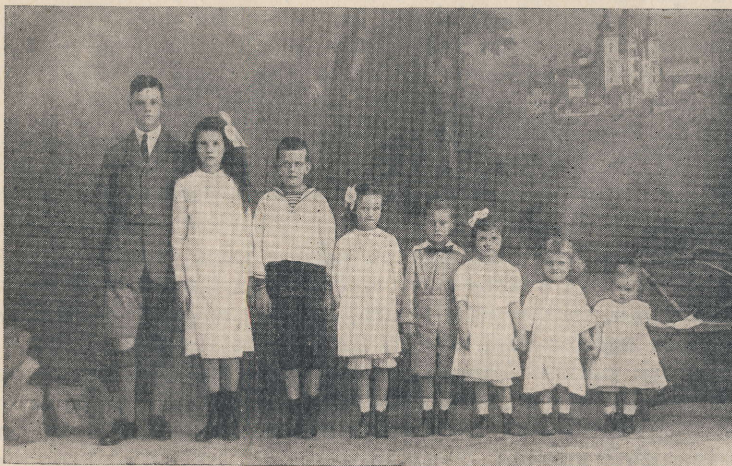
Ona se međutim okrene i ugleda neku djevojčicu, gdje skuplja balege. Pogledavši njezine zamazane ruke, zajaukne, prigne na stol glavu i stane da bljuva...

Dotrčale su sluškinje i odvele je svu blijedu i uprljanu u sobu. Došao je i doktor, da ojača oslabljelo srce. Kad se iza toga razabrala, našla je u sobi muža, gdje ljutit šeta i nešto nerazumljivo gunđa.

— Što ti je, zaboga — zapita ona.

— Čekaj, znat ćeš još danas. Zar sam ja koji otrcani bogalj, da te moj poljubac sili na bljuvanje...

— Ali nije zato, nije zato...

Nismo svi: još nas je dvoje!

II.

— Gospođice, gospođice! Crvenih ruža, crvenih ruža. Gledajte, kako su velike! A mirišu, divno mirišu!

— Gospođo, gospođo, samo tri dinara, tri dinara. Cijeli stručak za tri dinara...

Trčala su djeca za strancima i nudila prvo proljetno cvijeće. Zaustave se ispred svakog para, ispred svake bolje odjevene dame. Osobito moljakaju oko onih sa crvenim noktima, ta one su najbogatije. Turaju im u ruke cvijeće, a one i protiv volje moraju da kupe, jer ih sa svih strana motre znatiželjni, besposleni građani.

— Gospođo, gospođo, stručak plavih jorgovana, jorgovana, jorgovana — skakutala je djevojčica pred jednim zaljubljenim parom. Izgledali su joj poznati, pak se nije htjela odalečiti.

— Bilo bi dobro da mi kupiš. Zgodno će mi pristajati plavi jorgovan. A k tome i prsten će se bolje isticati — šaptala je mlada dama svomu mužu.

— Čekaj, mala. Koliko tražiš? — zapita on.

— Samo tri dinara, tri dinara.

— Dosta ti je i dinar — odvrati on i uzme cvijeće.

— Ali, gospodine, još barem dinar, barem dinar. Ja sam se puno trudila oko cvijeća. Zagnjojila, zalijevala, čistila. Gospodine, još barem dinar, barem dinar — zaplače djevojčica.

On zakoraca i dobaci joj dinar.

Plavi jorgovani zanjihali su se u bijeloj ruci s velikim briljantnim prstenom i s crvenim noktima. Njihali su se kao da bi se htjeli istrgnuti iz ruku, koje ih drže bez ljubavi, bez osjećaja, iz same taštine.

*

I doći će opet jesen, pozlaćena jesen. Djevojčica će nastaviti isti posao. Iz njezinih će zamazanih ruku izniknuti opet u proljeću plavi jorgovani, zumbuli i crvene ruže. A to cvijeće krasit će ruke onih, koji ne znaju, što znači briga za svagdanji kruh. Oni će uzimati cvijeće iz njezinih ruku i diviti se njegovu mirisu, a u tome času osjetit će, iako nesvijesno, ironiju prirode...

RODBINSTVO

Prisustvovao sam jednom procesu protiv nekog znanca, koji je bio optužen radi — korupcije.

Među mnogim svjedocima pozvan je i jedan, koji je nakon generalija rekao, da ne može svjedočiti, jer je u daljoj rodbinskoj vezi s optuženim.

— Izjasnite se — reče mu sudac.

— Evo, brat žene muža sestre moje žene vjenčao je sestru muža moje sestre — odgovori čovjek.

U dvorani začuđenje.

Sudac bulji u nj i ne vjeruje.

— Nisam dobro razumio — tada će — Izjasnite se bolje!

I čovjek izusti:

— Moja žena, gospodine suče, ima sestru, koja se udala. Sada, muž sestre moje žene ima brata, koji je vjenčao sestru muža moje sestre.

U dvorani smijeh.

Sudac opominje svjedoka i općinstvo.

— Ili ja ne razumijem, ili se vi ne znate izraziti — tada će. Rastumačite mi još jedamput, ali jasno i bistro!

Svjedok se znoji od muke i drhtavim glasom nastavlja:

Sestra moga šurjaka, koji je vjenčao moju sestru, udala se za brata sestre šurjakova muža moje žene.

Sve se smije.

Sudac prijeti, da će općinstvo izbaciti napolje.

Kad se sve smirilo, javi se netko iz općinstva i cijelu stvar objasni ovako:

— Slavni sude! Svjedok je htio reći, da je brat jedne njegove šurjakinje vjenčao sestru njegovog šurjaka!

ZVONIMIR CRNKOVIĆ:

KRALJICE KRUNICE

Kraljice Krunice svete,
Majko nebeskih četa,
Molitve k Tebi lete
Ovoga bijednog svijeta.

U Tebe svak se nada
U ovoj suznoj doli,
O, daj ublaži jada
Svakom ko Ti se moli.

Gospa si svima, draga
I radost najveća sviju;
Kraljica sveta bez ljaga,
Za Tebe srca sva biju.

Za Tebe spreman je svako
I žrtvu najveću dati,
Jer svak Te voli tako,
Jer svakom Ti si Mati.

Kraljice Krunice svete
I majko sviju ljudi,
Čisti ljiljane cvijete:
Vijek uz nas patnike budi!

J. TINTORETTO *(1518—1594):*
Slika sv. Marije milosne u dominikanskoj crkvi u Bolu.

ZAKONI ĆUDOREDNA ŽIVOTA

Slijedeće mudre izreke pod gornjim naslovom dobili smo za naš kalendar iz Maruševca od vlč. g. Tomislava Košutića, župnika, koji ih ima uokvirene u kancelariji župnog ureda. Iste izreke, latinski ispjevane, nalaze se na Veternici, u kući dobra čazmanskog kaptola.

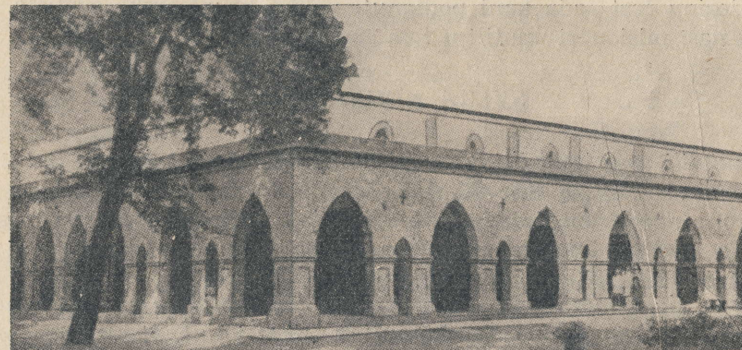
Zahvaljujući spomenutom vlč. gospodinu za ukazanu uslugu, rado objelodanjujemo uz malu jezičnu dopunu ove »zakone ćudoredna života« radi njihova poučnog i korisnog sadržaja. **Uredništvo.**

Bogu se moli
U suznoj doli.
Čuvaj se grijeha.
Ponizan budi,
Druge ne sudi.
Ohole bježi.
Jezik obuzdaj,
Pametno slušaj,
Tajne ne odaj!
Višega prosi,
Ravnog podnosi,
Nižemu prosti.
Što moraš ostvari,
Rad svoj ne kvari.
Bokcu se smiluj
Istinu kaži,
Nigda ne laži.
Trpit se uči.
Pošteno živi
Ništa ne skrivi:
Vrijedan ćeš biti.
Trijezan u žiću,
Jelu i piću:
I zdrav ćeš biti.
Marljivo radi,
Te gospodari:
Bogat ćeš biti.
Zakone slijedi
Nikog ne 'vrijedi:
Spasen ćeš biti.
Iskrnjeg ljubi,
Zdravlje ne gubi:
Ljubljen ćeš biti.
Čist u svom djelu,
Na duši i tijelu:
Čil ćeš sveđ biti.
Vjek poštuj Boga,
Čuvaj se zloga:
Miran ćeš biti.
Od starih uči,
Mlađe pouči:
Valjan ćeš biti.
Čuvaj se svađe,
Oprosti rađe:
Razuman bit ćeš.
Zločince tuži,
Svađene združi:
Pravedan bit ćeš.
Bježi grehote,
Dari sirote:
Dobar ćeš biti.
Čitaj marljivo,
Pamti pomnjivo:
Mudar ćeš biti.
Umiljat budi,
Pravedno sudi:
Sretan ćeš biti.
Za onu horu,
Kad te pozovu
U vječni onkraj:
Često se sjeti,
Da moraš mrijeti:
Ništa je sav sjaj!

KRUNIČARSKI PIONIRI U INDIJI

Katolički misionari sa svojim apostolskim radom stvaraju čudesa milosti Božje u svijetu. Ljudi željni istine i spasa vide u misionaru idealnog svećenika, koji u znoju svoga napora i svoje gorljivosti, utire put dolasku kraljevstva Božjega u duše; smatraju ga kao apostola, koji putuje iz jednoga kraja u drugi kraj, iz jednog kontinenta zemlje u drugi, da propovijeda evanđelje Isusa Krista.

Misionarsko djelovanje ulijeva svijetlo i ljubav u pamet i srca, pobuđuje udivljenje svih, jer ono je zadahnuto svetim poletom prave vjere i preobrazbe. Kud zalazi misionar, Kristov svećenik, prokrčuje se svijetla brazda, koja prima izabrano sjeme riječi Božje, što obasjava pamet i pročišćava srce. Narodi, koji kroče ovom stazom svjetlosti, podižu se, oplemenjuju se, jer njezin stožer je sam Bog, neiscrpljivi izvor svakog savršenstva.

MULTAN (INDIJA): Katolička škola.

To se posebno odnosi na dominikanske misionare u Multanu (u Indiji), o kojima želimo nešto kazati našim kalendarskim čitaocima.

Jedna mala skupina mladih misijskih pregalaca, gorljivih glasnika Božjih istina i oduševljenih promicatelja Marijina mogućstva po njezinoj Krunici, ostavila je pred nešto više od sedam godina svoju dominikansku rimsku provinciju i otputovala u daleku Indiju, u tu zemlju čudovišta, da preuzmu misiju među poganima. Sjedište tog misijskog kraja jest Multan, koji leži nedaleko od glasovite rijeke Indus, na podnožju biskupije Lahore. Na čelu ove mlade misijske četice bio je tridesetgodišnji otac Benedikt Cialeo, koji je g. 1917. stupio u Red, g. 1924. bio je u Rimu posvećen za svećenika, a g. 1925. dovršio je svoje nauke na dominikanskom rimskom sveučilištu »Collegium Angelicum«, postigavši čast lektora bogoslovlja.

Odmah se u početku vidjelo da blagoslov Božji prati njihovo misij-

sko djelovanje. Iza nekoliko godina prijavili su se prvi Indijci u novoj dominikanskoj misiji, očitovavši želju da i oni postanu dominikanci. Dok su ovi kao takvi boravili u Rimu, bili su pretstavljeni Sv. Ocu na veliku njegovu radost. Sad ih je već sedmorica, i zahvaleći izglednom i složnom radu između dominikanaca i svjetovnog indijskog klera javljaju se dalje uvijek novi, s nakanom da prime na se bijelu odjeću sv. Dominika.

Sveta Kongregacija za širenje vjere proglasila je 18. prosinca 1936. ovu dominikansku misiju u Multanu neovisnom o biskupiji Lahore i postavila joj na čelo kao prvog apostolskog prefekta dosadašnjeg upravitelja misija oca Benedikta Cialeo O. P. Jedno zaista vanredno počasno priznanje Svete Stolice za velike uspjehe postignute u tako kratkom vremenu.

Nije bez razloga mišljenje da je ovaj prekrasni plod Božje milosti učinak nebeskog zagovora i pomoći bl. Djevice Marije, Kraljice presv. Krunice, kojoj je posvećena ova dominikanska misija u Multanu i kojoj se u njezinu čast sada kani podignuti veliko kruničarsko svetište. Apel, koji su naši misionari uputili u tom smislu, glasi:

SVIMA KRUNIČARIMA!

Nakanili smo izgraditi u našoj dominikanskoj misiji u Indiji veličanstveno svetište u čast Kraljice presv. Krunice, a do njega jedno ubožište, s namjerom da se među kršćanima raširi pobožnost i priznanje milosrđa prečiste Djevice na tolike milijune nevjernika, da i oni budu pozvani na dioništvo plodova Otkupljenja.

Stoga živo molimo sve dobre duše da namjenjuju svoje molitve, žrtve, poklone, da se ovo svečano djelo vjere i ljubavi sretno privede kraju.

A posebno se obraćamo i upućujemo ovaj svoj žarki apel ogromnoj armadi Marijine kruničarske vojske i kažemo im s čvrstim uvjerenjem, da će presveta Djevica dati da osjete njezinu nježnost vanrednim izlivom majčine ljubavi, kad oni k tolikim minulim slavodobićima budu mogli pridodati čast da su pomogli podići veličanstven hram Kraljici Krunice u srcu jednog neizmjernog carstva nevjernika, da uzmogne postati oruđe pobjeda za kraljevstvo Božje, svijetlo u tami, sklonište ljubavi za sve one, koji jadikuju u plaču.

Misionari dominikanske misije
Kraljice presv. Krunice u Multanu.

Uvjereni smo da uz druge plemenite duše i naši hrvatski kruničari neće se oglušiti ovom usrdnom apelu za širenje slave Kraljice presv. Krunice u dalekim indijskim krajevima, bar što se tiče pomoći u duhovnom smislu.

PALAC I ČOVJEČJI KARAKTER

U životu starih i primitivnih naroda čovječji palac imao je veliko značenje. Nekada su ljudi držali, da se u palcu ispoljava svijesna volja svakoga čovjeka. Radi toga su Rimljani dizanjem i spuštanjem palca izražavali radost ili gnjev. U Indiji su zarobljenici molili milost tako što bi palce zapleli među ostale prste ruke. To je značilo da oni više nemaju nikakve moći i volje osim jedne: da im se pokloni život. U starom obredu engleske crkve stoji izričito da se kod krštenja mora znak krsta dati palcem; a u Njemačkoj je običaj da se pritiskom palca na sto očituje nepokolebljiva želja.

Za posljednjih nekoliko godina jedan uži krug učenjaka posvetio se proučavanju palca i otkrio cio niz značajnih pojava. Specijalisti za živčane bolesti mogu na pr. proučavanjem palca prilično sigurno ustanoviti prijeti li njihovom pacijentu opasnost mozgovne paralize, jer se na palcu odrazuju veće fiziološke promjene u mozgu. U Engleskoj zovu jedan dio ljudskog mozga »palčev centrum«. Idioti imaju uvijek slabe palce nepravilnog oblika. O tome se najbolje može uvjeriti u zavodu za duševne bolesti. Nepravilni palac znak je degeneracije. Primalje i majke tvrde iz iskustva, da dijete koje kroz nekoliko dana poslije poroda drži palac sakrit u ruci, ne će biti dobrog zdravlja. Primjeti li se kod djeteta, da ono kroz punih 7 dana drži palac u takvom položaju, onda se smatra sigurnim, da će dijete kad odraste biti slabih duševnih sposobnosti.

Usto oblik i držanje palca ukazuje na snagu volje. Vidi se to — prema tvrdnji stručnjaka — i po tome, što čovjek, koji se nalazi na samrti ili ne želi više živjeti, drži palac većinom povučen u ruci. Kod nas je rijetko da bi netko imao dvostruki palac. Takvih slučajeva ima međutim jako mnogo u južnom Kitaju, gdje ima procentualno najviše zločinaca. Kriminalisti misle da se u dvostrukom palcu, dakle u ovoj fizičkoj abnormalnosti, imaju potražiti izvjesne pojačane sklonosti za rušenje zakona i poretka. Ako palac ima oblik batine, onda je to u većini slučajeva znak neobuzdanog temperamenta. Takvi su ljudi skloni nasilju i rado se služe predmetima sličnim toljagi. No ima slučajeva, kad ljudi, koji imaju lijepo građenu i nježnu ruku, pokazuju sva svojstva lošeg i strašnog čovjeka. No što ruka sakriva, palac otkriva.

Onaj član prsta, na kome se nalazi nokat, otkriva nam najviše karakter jednoga čovjeka kod ljudi, koji se mogu pohvaliti punom harmonijom i unutarnjom kulturom, koji imadu naobraženi um, taj dio prsta je dug, tanak i lijepo zaobličen. Kod ljudi, koji teško misle, ljudi egoističnih i brutalnih, ovaj je dio prsta kratak i debeo. Što je kraći i nepravilniji ovaj dio prsta, utoliko su jača negativna svojstva kod čovjeka i slabija volja da se odupre lošim nagonima.

Ako je dugi članak prsta uzak i pokazuje izraziti rast, onda se sigurno može zaključiti, da je posjednik toga palca jake volje dijalektične nadarenosti, diplomatskih sposobnosti, pronicavosti i takta. Ako je dugi članak pun, a ne prema sredini sužen, onda se obično radi o čovjeku nestrpljivom i nestalna mišljenja, koji je u izricanju svojih misli bru-

talan, a svejedno mu je, da li time nekoga vrijeđa ili ne. Ako taj članak pokazuje sredinu između prve i druge vrste, onda je vlasnik obično simpatična osoba i pristupačna normalnoj izmjeni misli. Treći je članak prilično pouzdano mjerilo za to, koliko je neka osoba kadra obuzdati maštu svoga duha. Što je taj članak kraći, to je dotična osoba na tom polju slabija.

Palci dvojice ljudi nijesu nikada jednaki, što više i palci ljudi s istim svojstvima (sposobnostima) uvijek se nešto razlikuju. Radi toga je palac vrlo prikladan predmet za proučavanje čovječjeg karaktera.

SLAVNI ZBOR BEČKIH DJEČAKA-PJEVAČA (WIENER SÄNGERKNABEN) Za svog trodnevnog boravka u Zagrebu (od 4.—7. III. 1938.) priredio je ovaj renomirani dječ. pjev. zbor iz Beča pod vodstvom Leopolda Weningera tri koncerta, i to jedan u zagrebačkoj katedrali (djela klasične vokalne polifonije) pod pokroviteljstvom preuzv. nadbiskupa i hrvatskog metropolita dra Alojzija Stepinca u priredbi glazbenog sekretarijata Katoličke Akcije, te dva koncerta u priredbi Zagrebačke Filharmonije u prostorijama Zagrebačkog Zbora. Sva tri koncerta imala su vanredan uspjeh i velik odjek u našoj javnosti te su sva tri bila dobro posjećena. Zbor bečkih dječaka-pjevača nema još kao takav konkurenta u Europi, osim možda u pariskim »Malim pjevačima drvenog križa« (»Petit chanteurs á la Croix de bois«). — Donosimo u našem kalendaru sliku ovih slavnih malih pjevača, koji su ponovno bili mili gosti u našoj zemlji.

Bl. Djevica ukazuje se sv. Dominiku.

NIJE LI TO ZANIMLJIVO!

Zaista je vrijedna pažnje činjenica, da su sveci većinom potekli iz kršćanskih družina s brojnom djecom. Nekoliko primjera: Sv. Bernard bio je po redu treći od sedmorice djece, sv. Toma Akvinac šesti. U družini sv. Ivane Arške bilo je pet djece. Sv. Terezija imala je 12 braće i sestara. U družini sv. Vinka Paulskog i sv. Ivana Berhmansa bilo je po pet djece. Sv. Marijeta Marija i sv. Ivan Eudes imali su po 6 braće i sestara, sv. Alojzije Gonzaga sedam. U družini, u kojoj je izrastao sv. Ivan Baptista de la Sale, bilo je 10 djece, isto tako i u družini sv. Karla Boromejskoga.

Narodna nošnja u Rečici kraj Karlovca.

Sv. Alfonzo de Liguori bio je iz družine sa sedam djece, sv. Ivan Vianney, župnik arski, iz družine sa deset djece, sv. Katarina Labouré iz družine s jedanaest djece. Roditelji sv. Bernardice iz Lurda imali su osmero djece, družina sv. Terezije od Malog Isusa bila je ponosna na devetero svoje djece.

Rekordan broj djece — da se poslužimo tim modernim izrazom — dosegle su svetačke družine: družina sv. Ignacija Lojolskoga sa 13 djece, sv. Benedikta Labre sa 15 djece, sv. Pavla od Križa sa 16 djece, sv. Franje Borgia s 17 djece, sv. Katarine Sijenske sa 22 djece.

RUDI MALEC:

ČUDO

Jedna koka mala htjela postat mati,
Ali tko će njojzi bijela jaja dati?
Jajca je pronašla u hrpici sijena:
Sad će se ostvarit vruća želja njena!

Sjedila je koka već tri tjedna duga,
Al' od jaja ništa! Nju obuze tuga.
Čekala je tako jedno vrijeme kratko,
Kadli je zahvati neko milje slatko.

Jer iz jaja bijelih ispadnu pilići,
Samo s nešto čudnim i većim kljunići!
Svud ih vodi koka, to njoj oku godi,
Pa ih sve odvede k jednoj silnoj vodi.

Kad pilići mali vodu ugledali,
Jedan su za drugim u nju skakat stali.
Na obali koka gorko plakat stala:
Jer pilićad njena sad je pačad mala!

ZDRAVSTVENI KUTIĆ

10 ZAPOVIJEDI ZA ZDRAV NAČIN ŽIVOTA

Danski istraživač čovječje prehrane dr. Hindede propisuje u gornjem smislu ove zapovijedi:

1. Po danu i po noći budi što duže na svježem zraku, prozore u spavaćoj sobi drži otvorene ne samo ljeti, nego i zimi.
2. Zaziri od soba, koje su previše ugrijane i gdje ima mnogo ljudi.
3. Ljeti se oblači primjereno i nosi odijelo, koje se što više približava smokvinom listu (ali dakako bez povrede pristojnosti).
4. Mnogo gimnasticiraj, najviše na otvorenom ili pri otvorenom prozoru. Učvršćuj mišice radom u polju ili u vrtu ili sportskim vježbanjem.
5. Imaj brigu za čistoću svoje kože.
6. Jedi samo tri puta dnevno (nekima je dovoljno i dva puta). Pazi da ti hrana bude grijana i nemoj naglo jesti, naročito onda, kad ti jelo najviše prija.
7. Nemoj piti pića s alkoholom.
8. Nemoj pušiti.
9. Ako želiš da piješ kavu ili čaj, pij ga malo i od svakoga samo po jednu zdjelicu dnevno.
10. Nemoj praviti od noći dan i noć od dana. Rano lezi i rano ustaj.

Sigurno je, da se mnogima ne će dopasti sve ove »zapovijedi«. Mi kažemo samo to: sve umjereno!

RAZNO PO SVIJETU

ČUDNOVATI SAT U LURDU

Pirenejski drvodjelac Trilhe iz sela Garderes nije nikad učio kakav zanat, a napravio je od drva čudnovatu uru i poklonio je bazilici Majke Božje u Lurdu.

Ura je napravljena od rezanog drva, rezbarija. Teška je 410 kgr., visoka tri metra i jedan metar i pol široka. Ura pokazuje stoljeće, godinu, mjesec, dan, sat, minute, sekunde. Registrira također kretanje zemlje oko sunca, ishod i zapad sunca i kretanje mjeseca. Ura zvoni u jutro i na večer Anđeo Gospodnji i to ne u fiksirano vrijeme, već prema dužini dana, prema sezoni. Subotu i nedjelju zvone Anđeo Gospodnji dva zvona. Na vrhu ure reproducirana je Lurdska bazilika i svake se nedjelje vidi, kako svećenik ulazi u crkvu, da čita sv. misu. Na 11. veljače prikaže se Blažena Djevica sv. Bernardici u špilji. Slika bl. Djevice Lurdske pojavljuje se i 15. kolovoza, a jaslice 25. prosinca.

Čedni umjetnik radio je na toj uri tri godine u svom gorskom mjestancu Garderes. Dok je još bio dijete, napravio je sa samim nožićem pilanu svoga oca u malom, u miniaturi. (Prema The New World — Chicago.)

LUKULSKA SVADBA

U Bačkoj Topoli održana je jedna od najraskošnijih svadba u posljednje vrijeme. Na svadbu je bilo pozvano 900 osoba, koje je posluživalo 60 konobara. Pojedena su tri junca, tri teleta, 60 utovljenih gusaka, 50 pataka, 120 kokoši, 15 plovka, 400 torta, više stotina kilograma sitnih kolača, popilo se 2000 litara vina, dva velika bureta pive i 40 litara rakije...

ZAŠTITNICA ARGENTINSKE RATNE MORNARICE

Argentinska vlada u Buenos Airesu službenim je dekretom u rujnu prošle godine proglasila »Našu Gospu, Zvijezdu Mora« zaštitnicom svoje ratne mornarice. U istom se tom dekretu spominje, kako je i general Belgrano bio proglasio Majku Božju za otkup sužnjeva ili de Mercede »generalom« svoje vojske, a general San Martino je bio podijelio Majci Božjoj Karmelskoj naslov »generala vojske na Andama« onom zgodom, kad je slavodobitno bio prešao iz Argentine u Čile.

SVE DRUGO SAMO NE NIKADA KOMUNIZAM!

Major Van de Bossche, koji je ratovao na strani crvenih u međunarodnom brigadama u Španjolskoj, izdao je brošuru pod naslovom: »Govorim ljudima«. U njoj piše: »Kad sam ostavljao Bruselj, bio sam uvjeren, da polazim u pomoć narodu da ga oslobodim iz okova. Kad sam dulje vrijeme ondje boravio, uvjerio sam se, da agenti kominterne mjesto da donose slobodu, rad i kruh, hoće zagospodariti da sve podvrgnu pod svoju tiransku vlast«. Na koncu isti major govori, da će svijet moći mirno o svemu suditi istom onda, kad se svrši rat u Španjolskoj. »Ljudi će tada vjerovati da sam govorio istinu i sa mnom će proklinjati boljševizam... Dovikujem svim muškarcima i ženama, demokratima i konzervativcima svima, koji imadu srce na pravom mjestu: sve prije, ali komunizma nikada!«

MJESTO PUNO DJECE

Mjesto Santa Giustina blizu Padove poznat je kraj, u kome se nalazi najviše djece. Ondje je dječji blagoslov zaista preobilan. To se vidi iz slijedećih brojka:

Sveukupan broj stanovnika iznosi 5535 duša, a među njima ima 1716 djece ispod 10 godina. Jedna družina u tom mjestu ima 14 žive djece, druga 13, 10 družina broji po 12 djece, drugih 10 po 11 djece, 23 družina ima po 10 djece, 25 družina po 9 djece, 38 družina po 8 djece, 70 družina po 7 djece. Prema tome u spomenutom mjestu ne će valjda biti dosadno...

OSLOBODIO SE VUKOVA POMOĆU ŽIGICA

Nedavno se dogodio ovaj neobičan slučaj:

Neki finski drvar se na saonama vozio iz šume kući, kad najednom navali na nj čopor vukova. Opasnost za njegov život bila je to veća, što nije imao kod sebe nikakvog drugog oružja osim sjekire. U toj groznoj stiski dosjeti se čovjek, da se zvijer straši ognja. U džepu je imao kutiju voštanih žigica, koje je počeo paliti prema vukovima. Na taj način zvijeri su se svaki put prestrašeno odmicale. Prije nego je ispraznio čitavu kutiju žigica stigla je pomoć i smrtno ugroženi drvar bio je oslobođen.

KRATKI I DUGI ŽIVOT NEKIH ŽIVOTINJA.

Leptir živi 2 do 3 mjeseca.
Muha živi 4 mjeseca.
Komarac živi 6 mjeseci.
Mrav, cvrčak, pčelinja matica živi 1 godinu.
Zec, ovca živi do 10 godina.
Slavuj živi do 12 godina.
Vuk živi do 15 godina.
Štiglić živi do 18 godina.
Žaba živi do 20 godina.
Pas, vol živi do 25 godina.
Konj, orao živi do 30 godina.
Jelen, deva živi do 40 godina.
Lav živi do 50 godina.
Štuka, šaran, slon, papiga, kornjača živi do 100 godina.

ČOVJEK RASTE DO 40 GODINA.

Kako javljaju iz New Yorka, pretsjednik ondješnjeg antropološkog zavoda prof. Hrdlička izjavio je, da je u toku svojih dugogodišnjih istraživanja došao do zaključka, da čovjek raste do svoje 40. godine.

VOŽNJA S AVIONOM — LIJEK PROTIV PASJEG KAŠLJA?

To je izjavio francuski civilni letač J. Planchenault iz Le Havra. Njegova trogodišnja kćerka imala je veoma žestok t. zv. pasji kašalj, da već nije pomagao nikakav lijek ni njega. Planchenault je konačno poveo sa sobom kćerku u avion te je letio jedan sat u zračnoj visini od 2400 metara. Drugi dan nije mu kćerka imala više pasjeg kašlja.

CRVENI LUK — LIJEK PROTIV RAKA?

Pariški profesor dr. Lakovski, poznati stručnjak za bolest raka, nedavno je izjavio da ga životna iskustva utvrđuju u mišljenju, da je sirovi crveni luk dobar lijek protiv raka. Ustanovio je da crveni luk ima dosta radioaktivnih tvari, ako ga jedemo sirova. Dr. Lakovski je na podlozi statističkih podataka saznao, da u onim krajevima, gdje ljudi pojedu dosta crvenog luka, rak uopće nije poznat. U Rusiji i Poljskoj ima mnogo židovskih krajeva, gdje jedu većinom samo kruh i crveni luk (i naši Bosanci itd.), pa ni ondje nije se nigdje pojavio rak. Tako na Balkanu i Kavkazu, gdje se gotovo svaki dan jede crveni luk, gotovo ne znadu za bolest raka.

ROBA I ČOKOLADA OD DRVETA

Na kongresu, koji su ne pred dugo vremena imali kemičari u Francuskoj, izašla je zanimljiva novost, da će drvo biti u budućnosti od velikog značenja i napretka na području kemije. Neki učenjak je pokazao prisutnima domaće odijelo, koje je bilo izrađeno iz drvenih vlakanaca i potpuno slično vuni. Dalje, tu je bila

pokazana vrlo ukusna čokolada, koja je također bila većinom drvena. Konačno su kongresisti označili da u svijetu ima 22.000 raznih vrsta drva i da u mnogim veleposjedima hrane svinje i krave s izvjesnim tvarima, koje su izrađene od drva.

KOLIKO SE KNJIGA TISKA NA SVIJETU.

Prigodom zadnje svjetske izložbe u Parizu imali su svoj međunarodni kongres i knjižničari cijelog svijeta. Tu se ustanovilo koliko je knjiga na cijelom svijetu. Vele, da je u 400 godina, otkako ljudi tiskaju knjige, naštampano kakvih 30 milijuna raznih knjiga. Dandanas ima na svijetu knjižnica, koje broje preko 5 milijuna knjiga u svojim ormarima. Knjižnice dobivaju svake godine preko 100.000 svezaka novih knjiga. Izračunalo se, da svake godine izađe kakvih 200.000 novih knjiga.

KATOLIČKA ŠTAMPA U NEKIM DRŽAVAMA.

Katolička štampa jest jedno od najvažnijih pomagala za širenje kat. vjere i za njezinu obranu. Mnogim vjernicima se radi općih prilika u svijetu sve to bolje otvaraju oči s uvjerenjem, da je dužnost svakoga katolika podupiranje kat. štampe. To dokazuje sjajan porast pariskog lista »La Croix« (Križ). Na naslovnoj stranici svakog broja stoji križ. Kad su u početku neki svjetovali, da se križ otstrani, broj pretplatnika bio se umanjio, a opet se uvećao istom onda, kad je križ ponovno resio naslovnu stranu.

U Holandiji je neki obraćenik na kat. vjeru pokrenuo izdavanje katoličkih novina, koje sada ondje izvrsno napreduju. List »De Tijd« odlično je uređivan i najviše je pridonio da su holandijski katolici tako svijesni. Drugo veliko holandijsko glasilo »De Maasbode« danas je jedan od najboljih kat. listova u svijetu.

Katolička Engleska ima samo tjednike. Glavni katolički engleski list »The Universe« izlazi već u 120.000 primjeraka.

Kako može biti uspješna propaganda za kat. štampu, dokazuje primjer čeških katolika, koji su za svoj praški list »Lidove listy« u samih 14 dana našli 28.000 novih pretplatnika za nedjeljno izdanje, a opet nakon drugih 14 dana taj broj je porastao na 55.000.

ZA RAZONODU I ZABAVU

Odvažni učenik posramio bezbožnog učitelja.

Neki bezbožni učitelj govorio u školi da nema čudesa. Dokaz: Crveno more se smrzlo dok su Židovi išli iz Egipta u obećanu zemlju. Kad su prešli na drugu stranu, more se odmrzlo i egipatski progonitelji utopili su se.

Jedan učenik ustane i primjeti odvažno:

— G. učitelju, to ne može biti!

— Zašto ne?

— Jer Crveno more nalazi se na ekvatoru, pa se to nije moglo dogoditi bez čuda da se more smrzne.

— Kakav ekvator, glupane! — bijesan i u neprilici drekne bezbožni učitelj. — Onda još nije bilo ekvatora!...

Što je najljepše.

Londonske novine »News Chronicle« imaju rubriku za svoje čitaoce, u kojoj se ukratko donose izjave i mišljenja o ovoj ili onoj stvari. Nedavno je u tim novinama bila raspisana anketa s pozivom na odgovor što tko smatra za najljepše. Između raznih zanimljivih odgovora bio je i ovaj:

Najljepše po redu jest ovo: 1. Novi moderni auto. 2. Lijepa ženska. 3. Kanadska gora Mount Rundle u zimsko doba. 4. Puna luna (mjesec). 5. Pečeni puran...

Zemljaci.

Neki mladi pripravnik zamoli jedanput Fridrika Velikoga da mu dade bilo kakvo mjesto.

— Odakle ste? — zapita kralj.

— Iz Berlina.

— Tako, berlinčanin? — Hm, — ne će ići — berlinčani baš mnogo ne vrijede...

— Vaše Veličanstvo ima pravo — prihvati mladić, — ali ipak, kunem se Vašem Veličanstvu, postoje dva izuzetka.

— Koja? — zapita kralj znatiželjno.

— Vaše Veličanstvo i ja!

— U redu! — kralj će uz posmijeh. — Tada trebamo jedan drugomu pomoći.

Mladić je odmah dobio odlično mjesto.

Škotska.

Mc. Person: »Koliko računate, ako me odvezete do kolodvora?«
Šofer: »Dva šilinga«.
Mc. Person: »A za kovčeg?«
Šofer: »Za kovčeg ne računam ništa«.
Mc. Person: »Dobro, odnesite onda kovčeg na kolodvor, a ja idem pješice...«

Američki humor.

Ako imaš smisla za humor, to voli Amerikanac više nego sve ostalo. U Americi ti sve oproste, čak i kojekakve vragolije i zločine, ako samo imaš humora. Naprotiv, bio ti u nečemu makar koliko vješt i uman, ali ako to ne znaš začiniti s humorom, to se ne cijeni. Ako i ne posjeduješ veliku moć dosjetljivosti i domišljatosti, dovoljno je da samo shvatiš humor i da imaš smisla za nj. A taj se smisao dade steći vježbanjem. U vezi s ovim shvatljiva je onda činjenica, da je na sveučilištu u Floridi osnovan čak fakultet za humor! U posebnim tečajevima uče se đaci kako će biti vedra humora u svim zgodama i prilikama života, nastojeći pri tome da se vladaju kao čovjek, koji gleda kakvu igru. Napokon — što je također važno — mora se čovjek znati smijati i samome sebi te uživljavati se u svoju smiješnu ulogu...

Svagdanje laži.

Brijač: »Odmah dođete na red«.
Konobar: »Odmah dobijete rebarca«.
Dobra prijateljica: »Vaš novi šešir izvrsno Vam pristaje«.
Zubar: »Zub ću Vam izvaditi bez boli«.
Zet punici: »Veseli me da Vas vidim«.
Postolar: »Cipele će Vam biti gotove danas na večer«.
Trgovac: »I ja nosim takvo rublje«.
Esperantist: »Esperanto ćete naučiti u par tjedana«.

PAŠKI HUMOR.

Iza oluje.

Neki paški težak, kad se stišalo silno nevrijeme, otiđe u svoj vinograd, da vidi što je s njim oluja napravila. Na žalost: sve uništeno! Dok se zdvojan vraćao kući, susretne ga jedan mješčanin i pozdravi sa »Faljen Bog!«

— Ne špominji mi ga! Ne špominji mi ga! — dobije odgovor — Šve nam je šatra! (= sve nam je satro, uništio).

Lijepo vrijeme.

— Mama, pao je tlakomjer.

— Oh, ti si zaista pametan. A je li dosta pao?

— Ne, niti jedan metar, ali ipak razbio se...

Pažanin u Zadru.

Pažanin se šetao po zadarskoj obali i premda vedar dan i sunce sijalo, on ipak nosio pod pazuhom kišobran. Upitan šta će mu taj kišobran, odgovori pokazujući prstom prema nebu:

»A ko mu (= Bogu) moze virovat!«...

Kastavska.

Neki Kastavac baci se od straha pred grmljavinom na zemlju. Kad je prestala grmljavina, digne glavu i upita svoga druga, koji je kraj njega stajao:

»Mate, ča san još živ?«

Lička.

Vratio se s paše čobanin, kome je vuk požderao ovcu, pa podbočivši glavu rukom, sjedne snužden za sto i ništa ne govori. Gleda ga tako gazda, pa će ga upitati:

— Ca si se nacmrljil?

— Teško ću pivat.

— Ca je bilo kvara?

— Teško ni bilo.

— Ca je vuk ča odnesal?

— Teško je prinesal.

— Ca ni Šarić lajal?

— Teško je mučal.

— Ca ni bižal za njim?

— Teško je bižal pred njim.

Uspjeh.

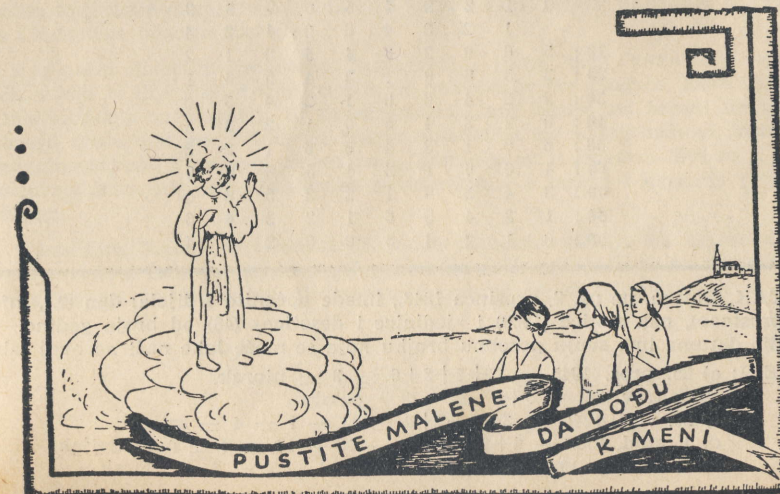
Učitelj: »Ako tvoj otac svaki mjesec stavi na stranu četrdeset dinara, koliko ima u osmom mjesecu?«

Učenik: »Onda ima mama novo odijelo«...

Anegdota iz života van Dycka.

Slikar van Dyck slikao je jednom englesku kraljicu, koja nije bila lijepa, a rado je željela da bi je slikar prikazao ljepšu nego što je bila. Van Dyck to nije učinio, i kad je gotova slika stajala pred kraljicom, zapita ga ova zašto joj je ruke ljepše naslikao nego što jesu, a zašto nije radije lice poljepšao.

Jer će mi ruke izručiti honorar — odgovorio je van Dyck.

KOJI DAN U SEDMICI ŽELIŠ DOZNATI?

Najjednostavniji i najkraći način kako ćemo brzo iznaći svaki dan u sedmici od Kristova rođenja sve do godine 2100.

P R A V I L O : **»Zbroji 4 brojke što odgovaraju datumu i dobićeš dan u sedmici.«** Zbrojnici što dadu broj 7, ispuštaju se; ako zbroj iznosi preko 7, tad odbacuj 7, dok ne ostane broj ispod 7: taj je ostatak traženi dan u sedmici. A brojevi što preostanu znače: **1** = nedjelja, **2** = ponedjeljak, **3** = utorak, **4** = srijeda, **5** = četvrtak, **6** = petak, **7** = **0** = subota.

BROJKE ZA (31) DAN:

	0	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**
		6	0	1	2	3	4	5	6	0
10 :	1	2	3	4	5	6	0	1	2	3
20 :	4	5	6	0	1	2	3	4	5	6
30 :	0	1								

BROJKE ZA MJESEC:

Siječanj	**0**	Svibanj	**1** (2)	Rujan	**5** (6)
Veljača	**3**	Lipanj	**4** (5)	Listopad	**0** (1) [4]
Ožujak	**3** (4)	Srpanj	**6** (0)	Studeni	**3** (4) [0]
Travanj	**6** (0)	Kolovoz	**2** (3)	Prosinac	**5** (6) [2]

poludebelo = obično; (. . .) = prestupna godina; [. . .] samo za god. 1582. iza 4. listopada.

BROJKE ZA STOTICE:

(000) **0**	700 0 (6)	1400 **0** (6)
100 **6** (5)	800 **6** (5)	1500 **6** (5)
200 **5** (4)	900 **5** (4)	1600 **2** (1)
300 **4** (3)	1000 **4** (3)	1700 **0**
400 **3** (2)	1100 **3** (2)	1800 **5**
500 **2** (1)	1200 **2** (1)	1900 **3**
600 **1** (0)	1300 **1** (0)	2000 **2** (1)

poludebelo = obično; (. . .) samo za god. bez jedinica i desetica

BROJKE ZA »JEDINICE I DESETICE«

	0	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**
		1	2	3	4	6	0	1	2	4
10 :	5	6	0	2	3	4	5	0	1	2
20 :	3	5	6	0	1	3	4	5	6	1
30 :	2	3	4	6	0	1	2	4	5	6
40 :	0	2	3	4	5	0	1	2	3	5
50 :	6	0	1	3	4	5	6	1	2	3
60 :	4	6	0	1	2	4	5	6	0	2
70 :	3	4	5	6	1	2	3	5	6	0
80 :	1	3	4	5	6	1	2	3	4	6
90 :	0	1	2	4	5	6	0	2	3	4

NAPUTAK. Datum, na pr. 2. prosinca 1848., imade općenito 4 dijela: dan (2.), mjesec (prosinac), pak stotice (1800) i »jedinice i desetice« (48) od broja godine. Svaki dio datuma ima svoju posebnu brojku koja se može lako naći na ovoj tablici.

PRIMJERI: a) 25. pros. 1945. = 2+5+3+0 = 3 = utorak.
b) 7. trav. 30. = 5+6+2 = 6 = petak.
c) 26. velj. 1248. = 3+3+2+3 = 11 — 7 = 4 = srijeda.
d) 1. stud. 1582 = 6+[0]+6+4 = 16 — 14 = 2 = ponedjeljak.
e) 7. svibnja 1000. = 5+(2)+(3) = 10 — 7 = 3 = utorak.

KATOLIČKI ZAVODI ZA ZDRAVI ODGOJ NAŠE OMLADINE!

Roditelji! Šta je u odgoju ljepše, nego kad možete Vi sami odgajati svoje dijete i uputiti ga u život. Tko bi Vas nadvisio u ljubavi i brizi prema Vašem djetetu? Tko je djetetu bliži od Vas? Doista, najljepše bi bilo, kad bi dijete do svoje samostalnosti ostalo u Vašem obiteljskom krugu, jer Vi ste najprirodniji odgajatelji djeteta.

Ipak više puta tako ne može biti, bilo zato što se često roditelji radi teških socijalnih prilika moraju boriti izvan kuće za svagdanji hljeb, pa nemaju mogućnosti, da se posvete obiteljskoj odgoji; bilo zato, što u mjestu svojeg boravka nemaju škole, koju dijete treba da polazi.

Za dijete nastaje težak, mnogo puta sudbonosan čas u njegovom mladom životu, a za roditelje iskušenje i briga, kome će povjeriti svoje dijete:

tko će djetetu nadoknaditi — koliko je to moguće — brigu očevu i ljubav majčinu?

tko će htjeti i znati čuvati tu nježnu i osjetljivu mladenačku dušu od društvene pokvarenosti, i ne samo je sačuvati nego i dalje u njoj razvijati duševne vrednote?

tko će u toj mladoj duši razvijati ljubav prema nauku i osjećaj đačke dužnosti, paziti na vršenje te dužnosti, pa i pomoći djetetu u svladavanju teškoća?

tko će napokon pripaziti i na njegov organizam, da se normalno razvija i da bude zdrav?

tko će, dakle, u jednu riječ, uzeti odgovornost za njegov moralni, intelektualni i fizički odgoj?

Imade ih, nažalost, mnogo, koji se nude roditeljima za tako uzvišenu uslugu, ali zapravo malo njih može zavrijediti povjerenje roditelja. Jer za tako uzvišenu zadaću odgoja potrebito je imati duboku savjest odgovornosti, dobro pedagoško znanje i mnogo ljubavi prema mladeži.

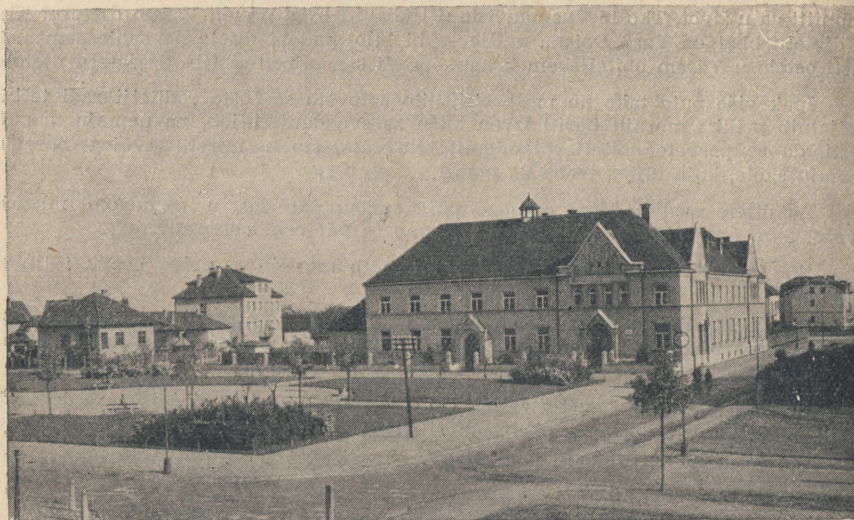
Katolička Crkva, već po samoj naravi svoje božanske misije, uvijek je posvećivala odgoju omladine najveću pažnju, te već od njezinih početaka pa sve do danas u njezinom krilu niču institucije, koje preuzimlju na sebe osobitu dužnost odgoja omladine. Na tom području djelatnosti Crkva upotrebljava sva zdrava sredstva odgoja, pa je u samoprijegoru, sposobnosti i uspjehu nenatkriljiva.

Kome roditelji mogu s više povjerenja povjeriti svoje dijete nego katoličkim zavodima? Tko im više od njih može dati garancije savjesnosti i sposobnosti? Odgovor na to pitanje davaju sami roditelji, šaljući svoju djecu najradije u katoličke škole i katoličke odgojne zavode.

I u našoj domovini imademo, Bogu hvala, lijepi broj katoličkih odgojnih zavoda, a bilo bi ih i više, da masonerija ne poduzimlje sve moguće, kako bi ovakovim institucijama onemogućila ili barem otešćala rad. Skoro svi ženski Redovi kod nas imaju svoje odgojne zavode za žensku mladež, a za mušku mladež imadu kod nas odgojne zavode Franjevci, Salezijanci, Dominikanci i Isusovci. Svi se ti zavodi odlikuju solidnim odgojem, modernim prostorijama, a mnogi i krasnim prirodnim položajem.

Čitateljima Kalendara Gospine Krunice skrećemo pažnju na oglase dominikanskih zavoda u Bolu na Braču i u Zagrebu, pa neka oni upozore na te oglase one roditelje, kojima će te informacije trebati, i za koje će im biti zahvalni.

DOMINIKANSKI KONVIKT »KAŽOTIĆ« ZAGREB — MAKSIMIR

Dominikanski konvikt »Kažotić« u Zagrebu.

Zavod vode Oci Dominikanci. U konvikt primaju se zdravi đaci, dobra vladanja, koji kane pohađati u Zagrebu neku srednju školu. Đaci su pod stalnim prijateljskim nadzorom svojih odgajatelja, a za vrijeme nauka pruža im se u obliku saradnje pomoć, da što bolje priprave svoje školske zadaće. Da se postigne što veći uspjeh đaka u školi, vodstvo zavoda je u stalnom dodiru s upravom škole, koju đak pohađa. Roditelji su mjesečno obavještavani o uspjehu njihovog djeteta u nauku, vladanju i urednosti.

Položaj zavoda je za odgoju idealan, jer je daleko od gradske vreve, u mirnoj i otmjenoj četvrti, u neposrednoj blizini parka Maksimir, skoro u čistoj prirodi. Zavodske prostorije su nove, zračne i higijenske. Hrana je odlična i obilata. Za razonodu đaka zavod imade svoju baštu i igralište.

Interesenti neka se obrate za prospekt na: Dominikanski konvikt »Kažotić«, Zagreb, Maksimir. U njemu će naći detaljnije informacije.

DOMINIKANSKI KONVIKT U BOLU S KLASIČNOM GIMNAZIJOM

Dominikanski zavod u Bolu.

Već nekoliko godina Dominikanci imaju svoju nižu gimnaziju s pravom javnosti u Bolu. Uz gimnaziju imaju konvikt za eksterniste i svoje malo sjemenište. Kroz kratko vrijeme svoga opstanka uspjehom u školi i odgoju zavod je stekao glas jednog vanredno dobrog i solidnog zavoda. Ovogodišnji uspjeh u školi bio je 83%. Ove godine je obogaćen novom divnom gimnazijskom zgradom. Položaj zavoda je idealan, na samoj obali morskoj, okružen tamarišom i borovima, sprijeda i sa strane divne plaže, prostorije okrenute suncu pune svijetla i zraka, hrana obilna i zdrava, odgoj roditeljski, razonoda raznolika: more, igrališta, planinarenje (pod Vidovom gorom), pravo lječilište. Roditelji, koji strepite nad svojom djecom radi uspjeha u školi i u odgoju, povjerite ga bez bojazni ovome zavodu.

Tražite prospekte i informacije na: Dominikanski konvikt, Bol, otok Brač.

Sajmovi

U HRVATSKOJ I SLAVONIJI

Andrijevci, 24. ožujka, 5. svibnja, 8. srpnja, 28. kolovoza, 4. listopada, i 9. prosinca godišnji marveni sajmovi, a 8. svibnja i 29. kolovoza godišnji robeni sajmovi.

Andrijaševci, 27., 28. i 29. stud. marveni, a 15. kolovoza i 30. stud. robeni.

Babina Greda, 21. trav. i 7. kolovoza marveni, 23. travnja i 10. kolovoza robeni, 14. srpnja, 15. studenoga.

Badljevina, prva nedjelja iza sv. Iv. Krstitelja i 29. kolovoza.

Bapska-Novak, 20. travnja, prvi i treći dan po Tijelovu. 6., 7. i 8. rujna.

Bakar, 12. do 14. srpnja. 1. i 30. stud.

Banoštar, svake nedjelje.

Banovajaruga, 6. ožujka, 1. svib., 17. kolovoza i 30. studenoga.

Barci, godišnji 26. srpnja.

Barna Vel., 7. svibnja.

Bednja, 22. ožujka, 9. svibnja, 14. kolovoza i 28. rujna, tjedni svinjski ponedjeljkom.

Bektež 6. svibnja i 29. rujna.

Belec, 24. trav., na duhovski utorak, 17. lipnja 2. srpnja, 6. kolovoza 29. rujna i 25. studenog.

Belgrad, srez Crikvenica, 5. kolovoza.

Beravci, 5. srpnja marveni.

Berek, 29. rujna.

Beška, prva nedjelja po Velikoj Gospi, prva nedjelja po Blagovijesti. Tjedni petkom.

Bistra, u četvrtak pred Đurđevom, 26. srpnja i 16. rujna.

Biškupci, 10. svibnja i 22. rujna.

Biškupec, 24. ožujka, 14. kolovoza, 7. rujna i 3. studenoga.

Bizovac, 10. siječnja, 19. ožujka, 1. lipnja i 20. rujna.

Bjelopolje, prva nedjelja po pravosl. Spasovu, na pravosl. duhov. ponedjeljak i 26. listopada.

Bjelovar, 18. trav., 20. svibnja. 17. rujna, 19. list. Mjesečni svakoga prvoga ponedjeljka. Tjedni četvrtkom.

Bobota, 7. i 8. travnja, 3. lipnja, 3. srpnja i 28. kolovoza.

Borovac, 11. stud. s robom.

Bosiljevo, 19. ožujka, utorak po Uskrsu, utorak po Spasovu, ponedjeljak po Vidovu, 26. srpnja, 24. kolovoza, 14. rujna i 15. listopada.

Bošnjaci, 3. trav., 1. srpnja i 8. stud. marveni, a 11. stud. robeni.

Brckovljani, 15. velj., 25. ožujka, 30. svib., 4. srp., 1. i 27. kolov., 29. rujna, 24. listop. i 13. studenog.

Brdovec, utorak po Uskrsu, utorak po Duhovima, 8. svibnja, 16. lipnja, 8. srpnja, 1. kolov., 2. rujna i 4. pros.

Bregi, 20. srpnja, i 13. listopada.

Brezovica, na sredoposni ponedjeljak, 11. lipnja i 7. kolovoza.

Bribir, nedjelja po Jurjevu, 20. lipnja, nedjelja po Miholju i po Barbari.

Brinje, tjedni ponedjeljkom.

Brod na Savi, tri dana pred pravosl. Blagovijest marveni (1 dan), a na samu pravosl. Blagovijest robeni, tri dana pred sv. Trojstvo marveni (1 dan), a na samo Trojstvo robeni, tri dana pred Porciunkulu marveni (1 dan), a 2. kolov. robeni, 22. stud. marveni, 25. stud. robeni. Mjesečni marveni svakog 5. u mjesecu, a tjedni svake subote samo sa papkarima.

Brod na Kupi, 19. ožujka i 23. trav.

Brod na Sutli, 24. velj., 22. ožuj., 19. trav., 17. svib., 25. lip., 13. srp., 24. kolov., 14. rujna i 30. stud.

Bršadin, 10. trav., 18. srp. i 21. stud.

Bučica Donja, 17. sij., 25. trav., 13. lip., 5. srp., 29. kol., 18. list. i 8. pros. s robom i marvom.

Budinjak, ponedjeljak po Spasovu, ponedjeljak po Petrovu, ponedjeljak po Rokovu, ponedjeljak prije Male Maše (Gospe).

Budinšćina, 24. trav., 16. svib., 3. i 30. lip., 24. srp., 14. kolov., 29. rujna, ponedjeljak iza anđ. nedjelje, 4. i 29. rujna, 25. studenoga.

Buševac, 20. ožujka, dan po Ivanju, dan po apostolima.

Cerna, 17. sij., 10. trav. i 15. kolov. samo robom, 26. do 29. rujna marvom i robom, a 6. prosinca samo marvom.

Cernik (kot. N. Gradiška), godišnji na dan sv. Linarte, prva nedjelja po rim.-kat. Spasovu, 29. lip. i 6. stud.

Cernik (kot. Sušak), mjesečni prvog ponedjeljka u mjesecu, te ponedjeljka koji pada iza 14. dana u mjesecu.

Cetin-grad, 19. ožujka, 30. lip., 16. kol. Tjedni svake subote.

Crikvenica, 15. siječnja, 13. lipnja, 15. kolovoza i prvu nedjelju po Uskrsu.

Crnac, 30. travnja, 19. lipnja i 7. prosinca marveni, a 24. lipnja robeni.

Crnilug, godišnji 29. lipnja.

Cvetković, 27. lipnja i 4. listopada.

Čabar, ponedjeljak pred Duhove. 9. svib., 30. lip., 5. rujna, i ponedjeljak prije Male Gospe.

Čađavica, 25. siječ., 24. trav. marvenski tri dana prije Spasova, tri dana prije Petrova, 16. kolovoza i tri dana prije Martinja, a robeni na Spasovo, Petrovo i Martinje.

Čaglić, tjedni utorkom.

Čalma, 3. lipnja, 19. kol. i 8. stud.

Čazma, 20. velj., 8. ožuj., 20. trav., 10. lip., 2. i 23. srp., 9. kolov., 24. ruj., 25. list., 25. stud. i 13. pros. Osim toga održavaju se veliki sajmovi u ponedjeljak poslije sv. Triju Kraljeva i utorak po Duhovima.

Čepin, 8. trav., na drugi dan Duhova i 11. stud., a robni na Duhove i 21. stud., 9. rujna.

Čarević, 20. i 21. srpnja. Tjedni subotom.

Dalj, 5. svib., 30. list., 14. velj.

Daruvar, u subotu pred pravosl. Bijelu

nedjelju, 1. trav., u subotu po pravosl. Spasovu, 27. lip., 26. srp., 11. kolov., u ponedjeljak po rimokat. Maloj Gospi, 31. listop. Tjedni subotom.

Davor, 21. velj., 12. srp. i 8. rujna.

Delnice, 24. lipnja, nedjelju poslije 15. listopada, mjesečni svakog prvog četvrtka u mjesecu.

Desinec, na sredoposnu subotu.

Desinić, 25. travnja. 16. lip., 26. srpnja i 18. kolovoza. Tjedni utorkom.

Donja Konjšćina, 13. velj., 20. ožujka, 19. travnja, u subotu iza Tijelova, 5. srpnja, 5. kolovoza, u subotu iza Svih Svetih.

Donja Stubica, 7. sij., 25. veljače, 11. ožujka, 8. trav., 30. lip., 16. srp., 12. kol., 2. i 23. rujna, 21. list., 18. stud., 2. i 23. pros. Tjedni ponedjeljkom.

Donja Voća, u subotu prije sv. Izidora.

Donja Zelina, 18. siječ., 20. trav., 22. svib., 30. lip., 17. kolov., 7. pros. Ako na koji od tih dana padne nedjelja, drži se sajam slijedećeg dana. Svakog petka tjedni svinjski sajam.

Donje Prilišće, u četvrtak po Uskrsu i 6. studenoga.

Donji Lapac, drugi dan pravosl. Duhova. Tjedni srijedom.

Donji Miholjac, tri dana prije sv. Valenta, tri dana prije Cvjetne nedjelje, onog četvrtka, u koju nedjelju pada dan sv. Kilijana, tri dana prije Sv. Mihalja, tj. 26. rujna. Na ove se dane održavaju marvinski sajmovi, a robni na Cvjetnu nedjelju, na nedjelju poslije sv. Kilijana i na sv. Mihalja. Tjedni četvrtkom, a mjesečni svakog prvog četvrtka u mjesecu.

Donji Rajić, 29. kolov. sa robom.

Dragalić, 29. kolov. sa robom.

Draganići, 25. trav. i ponedjeljak po Martinju u studenom.

Drenovac Slatinski, 7. srpnja i 11. ruj.

Drenovci, 27. rujna marveni, 29. rujna robeni.

Drnje, 24. trav., na duhovski utorak, 9. rujna. Tjedni subotom.

Dubrava, 17. sij., 24. velj., 10. ožujka, 1. trav., 8. svib., 24. lip., 14. srp., 11. kol., 1. i 30. ruj., 15 stud. i 15. pros. Tjedni četvrtkom.

Dubravica, 24. trav., 25. srp. i 24. kol.

Duga Resa, dnevno osim nedjelje.

Dugoselo, 9. sij., 9. velj., 8. ožuj. 14. trav., 8. svib., 27. lip., 26. srp., 14. kolov., 4. rujna, 21. listop., 17. stud., 4. pros. Tjedni ponedjeljkom sa svinjama i teladi.

Dvor, tjedni subotom.

Đakovo, 20., 21. i 22. sij., 24., 25. i 26. trav.; 24., 25. i 26. srp.; 26., 28. i 29. list. Mjesečni svakog prvog u mjese-

cu, a ako prvi pada u nedjelju ili blagdan, sajam se drži slijedeći dan. Tjedni svake nedjelje.

Đelekovac, tjedni četvrtkom.

Đulaves, 7. siječ., 6. velj., 13. ožujka, 24. trav., 26. svib., 30. lip., 29. srp., 10. kol., 4. rujna, 18. listop., 20. stud., 21. prosinca. Tjedni četvrtkom.

Erdevik, 7., 8. i 9. travnja, 7. i 8. lipnja, 27., 28. i 29. rujna, 27. i 28. list. Tjedni četvrtkom.

Erdut, tjedni petkom.

Farkaševac, 22. svib., 6. kolov., 29. ruj.

Ferdinandovac, 30. svibnja, 29. kolovoza, 6 prosinca.

Feričanci, marveni: 14. ožuj., pet dana prije Duhova, 27. list., a robeni: 19. ožuj., na Duhove, na prvu nedj. iza sv. Stjepana Kralja i 1. stud. Tjedni srijedom. Ako je toga dana državni praznik, sajam je dan prije.

Fužine, 13. lipnja.

Gaboš, 5. ožuj., 1. srp., 18. i 19. rujna.

Gaj, 24. velj., 4. trav., 10. svib., 22. lipnja, 21. kolovoza i 25. studenoga.

Galdovo, 12. stud., na četvrtak po Bijeloj nedjelji, 17. kolovoza.

Garčin, 24. ožujka (marveni).

Garešnica, 10. ožuj., 17. svib., 4. lipnja, 30. kol. i 28. listop. Tjedni utorkom.

Gerovo, 25. trav., 16. svibnja.

Glina, 16. svib., 20. rujna, tjedni srijedom.

Gola, 25. siječ., 27. velj., 24. ožujka, 25. trav., 25. svib., 14. lip., 27. srp., 29. kol., 27. ruj., 26. list., 30. stud. i 27. prosinca.

Golubinci, 20. svib., 6. rujna i 23. listopada. Tjedni petkom.

Gora, pete nedjelje po rimo-kat. Uskrsu, 26. srpnja, 15. kol., 8. rujna.

Gorjani, 4. i 7. svib., 25. i 31. rujna.

Gornja Bedekovčina, 18. ožujka, 30. travnja, 27. lipnja, 10. srpnja, 28. kolovoza i 21. rujna.

Gornja Rijeka, 10. ožujka, 23. srpnja. Tjedni ponedjeljkom.

Gornja Stubica, 20. ožujka, 24. trav., 3. lip., 8. srp., 5. kolov., 7. listopada i 11. studenoga.

Gornji Kosinj, tjedni nedjeljom.

Gornji Miholjac, 3. trav., tri dana prije pravoslavnih Duhova, 6. kolov. i 12. listopada. (Sa robom uvijek 3 dana kasnije.)

Gornji Rajić, 29. lip. i 21. pros. sa robom. Tjedni srijedom.

Gospić, 1. i 2. svib., 8., 9. i 10. rujna.

Gračac, na pravosl. Spasovo. Tjedni subotom.

Gradec, ponedjeljak po Glušnici, ponedjeljak po Spasovu, 30. lipnja, ponedjeljak po Uzvišenju sv. Križa i 13. prosinca.

Gradina, 21. srpnja i 20. listopada.

Gradište, 3. listop. marveni, a 4. listop. robeni, na Spasovo robeni.

Grižane, 11. studenoga.

Grubišnopolje, 13. siječ., 10. velj.. 20. ožujka, 10. travnja, 1. i 15. lipnja, 10. srp., 18. rujna, 4. list. i 15. prosinca marveni. Tjedni ponedjeljkom.

Gudovac, 20. lipnja i 29. kolovoza.

Gundinci, 21. velj. i 27. lip. marveni, a 24. velj. i 30. lipnja robeni.

Gunja, 15. kolovoza samo robeni.

Hercegovac, 3. veljače, 19. kolovoza. Mjesečni prvog četvrtka u mjesecu.

Hrastovica, Duh. utorak i 24. kol.

Hrašćina-Trgovišće, Cvjetni petak, 4. i 28. svib., 27. lip., 26. srp., 21. kol., ponedjeljak po imenu Marije, 4. list., 3. stud. Tjedni ponedjeljkom.

Hrtkovci, tjedni nedjeljom, 1. travnja, 16. lipnja, 29. rujna.

Humski Brod, 24. velj., 21. ožujka, 24. trav., 22. i 26. svib., 12. srp., 24. kol., 14. rujna, 30. studenoga. Mjesečni svakog 1. petka.

Ilača, 12. ožujka, 29. lipnja i 18. listopada marvom, a 25. srpnja robom.

Ilok, 24. trav., 13. lip., 2. kol., 23. list. Tjedni petkom i nedjeljom.

Inđija, 16. velj., 22., 23. i 24. travnja, 1., 2. i 3. lipnja, 19. kolov., 26., 27. i 28. rujna, 17., 18. i 19. pros. Tjedni svake nedjelje.

Irig, dva dana prije pravosl. Teodora, u petak prije pravosl. Duhova, 26., 27. i 28. kol. Tjedni nedjeljom.

Ivanec, 5. siječ., 15. velj., 2. i 27. svib., 21. srp., 29. kol. Mjesečni svake prve srijede po prvom u mjesecu.

Ivanić-grad, 5. sij., 15. velj., 12. ožuj., 24. trav., 15. svib., 30. lip., 12. srp., 29. kol., 22. rujna, 4. list., 6. stud. i 21. prosinca. Ako godišnji sajam pada u nedjelju ili na državni blagdan, onda se drži slijedeći dan. Tjedni svinjama i robom svake subote.

Ivankovo, 14. veljače, 10. lipnja, 14. rujna i 11. studenoga.

Ivanska, 18. trav., 25. lip., 10. prosinca.

Ivanovoselo, 4. svibnja i 29. kolovoza.

Jalžabet, 10. sij., 28. trav., 14. svib., u ponedjeljak pred Duhovima, 20. srp., 16. kol., 15. list., 19. stud. i 11. prosinca. Ako je u te dane nedjelja ili blagdan, održaje se sajam slijedeći dan.

Jamena, svakog prvog četvrtka u mjesecu sa marvom.

Jamnička Kiselica, u utorak po sv. Trojstvu, 15. i 16. kolovoza.

Jarmina, 16. listopada,

Jasenovac, 16. kol., 8. stud. sa marvom, a 7. srp., 15. kol., 8. rujna i 6. pros. sa robom. Tjedni utorkom.

Jasenovački Jablanac, 2. kolovoza sa robom.

Jastrebarsko, 6. i 7. siječnja, 5. i 6. lip., 16. i 17. srp., 9. rujna, 6. i 7. prosinca. Tjedni ponedjeljkom.

Jelenje, 29. rujna i 11. studenoga.

Jurovski Brod, u ponedjeljak pred Josipovom, u ponedjeljak pred Duhove i u ponedjeljak pred Malu Gospu (Mašu).

Kalinovac, 14. veljače i 29. travnja.

Kalje, svakog 1. četvrtka iza 15. u mjesecu.

Kamanje, 4. sij., 18. ožuj., 30. svib., proštenje u nedjelju iza Male Gospe, a sajam u ponedjeljak iza proštenja.

Kapela, 20. travnja, 9. svibnja, 13. lip., 22. i 23. srpnja, 12. rujna.

Kaptol, 22. lipnja, a 29. lipnja sa robom, 16. svibnja, 24. kolovoza marveni. Tjedni svakog utorka.

Karlovac, na Miholjice, 15. lipnja, 25. srpnja, na Miholje 28. rujna, 21. prosinca. Tjedni petkom.

Kastav, 20. siječnja, 22. svibnja, prvu nedjelju listopada i 13. prosinca. Mjesečni marveni sajmovi u prvu subotu u mjesecu, a ako na taj dan pada koji veliki blagdan, onda u narednu subotu.

Kašina, 14. veljače, ponedjeljak poslije rimo-kat. Vidova i 24. kolovoza.

Kešinci, 7. ožujka, 13. lipnja marveni, 15. lipnja robeni i 9. kolovoza marveni.

Klanjec, 16. sij., 27. velj., 14. ožuj., 8. svib., 12. lipnja, 3. srp., 14. kol., 25 rujna, 6. stud. i 18. pros. Tjedni svinjski subotom.

Klenak drugi i treći dan pravoslavnog Uskrsa, drugi i treći dan pravosl. Duhova, na pravosl. Petrov dan, 12. lipnja.

Klenovnik, 2. travnja, 3. lipnja i dan po sv. Trojstvu.

Klinča-selo, 13. trav., 22. lip., 11. rujna i 14. prosinca.

Kloštar, 28. velj., 21. ožujka 8. svibnja, 8. lipnja, 5. srpnja i 3. listopada.

Kloštar-Ivanić, 4. siječnja, 3. veljače, 27. ožujka, 15. travnja, 2. i 29. svib., 26. lip., 16. kol., 9. rujna, 26. list., 20. stud. i 9. prosinca. Ako je na te dane veliki blagdan, onda se slijedeći sajam drži drugi dan.

Kobaš, 14. kolovoza marveni, a 15. kolovoza i na prvu nedjelju mjeseca listopada robeni sajmovi.

Komin, 7. siječnja, 10. ožujka, ponedjeljak po Kraljevu, 30. rujna, 20. stud. Tjedni četvrtkom.

Konjšćina, 20. ožujka, subota po Tijelovu, 5. srpnja.

Koprivnica, 5. siječnja (trikraljski), 3. veljače (blaževski), 26. ožujka (Sadovenica), 19. travnja (apolonijski), 4. svibnja (florijanski), 13. lipnja (sv. Antun), 2. srpnja (Srpnica), prvi četvrtak u kolovozu, 12. rujna (marijanski), 28. listopada (šimunski), 17. studena (Grgurski), 7. prosinca (nikolinjski). Tjedni ponedjeljkom sa svim vrstama stoke.

Korenica, tjedni subotom.

Koritna (opć. Semeljci), 9. svibnja i 5. listopada marveni.

Kostajnica, 19. ožujka, 13. lipnja, 26. srpnja, 19. kolovoza, 21. rujna i 21. studenoga. Tjedni ponedjeljkom.

Kostel, 15. ožujka, 10. svibnja, 8. srpnja, 22. kolovoza, 12. rujna i 1. listopada.

Koška, na nedjelju iza Male Gospe, 30. rujna, 23. listopada.

Kraljevec, 9. trav., 8. lip., 21. rujna i 21. pros. Tjedni četvrtkom.

Kraljev Vrh, u subotu po Uskrsu, u subotu po Tijelovu, u subotu po Ladislavu, 7. kolovoza, u subotu po Miholju.

Krapina, na 3. veljače, 30. ožujka, 6. i 16. svibnja, 27. lipnja, 17. srpnja, 14. kol., 11. i 29. rujna, 11. stud. i 7. pros. Mjesečni svaki 1. četvrtak u mjesecu, ali ne na 1. od mjeseca. Tjedni četvrtkom.

Krapinske Toplice, 14. veljače, 7. ožuj. 1. kvatr. utorak, 24. trav., 2. kvatr. utorak 6. velj., 6. stud., 4. kvatr utorak i 19. prosinca. Mjesečni svake prve subote u mjesecu. Tjedni subotom.

Krapje, 4. svibnja, 13. lipnja, 29. kolovoza.

Kravarsko, 1. ožuj., 24. trav., (u ponedjeljak po Bijeloj nedjelji), 13. lipnja, 24. kolovoza. 15. rujna i 2. list.

Križ, 22. svibnja, 13. lipnja, 31. srpnja, 15. rujna, a mjes. svaki drugi pon. u mjesecu.

Križevci, 20. siječnja (Fabijanovo), 14. veljače (Valentinovo), u ponedjeljak po Cvjetnici, 3. svibnja (Križevo), trojački utorak, 27. lipnja (Ladislavovo), 18. srpnja (dan po Aleksijevu), 2. kol. (Porciunkula), 28. kolovoza (Augustinovo), 14. rujna (jesensko Križevo). 18. listopada (Lukovo), 11. studenoga (Martinje), 29. studenoga i ponedjeljak prije Božića. Tjedni svinjski subotom.

Križovljan-Cestica, 26. ožujka, dan iza Spasova, 12. kolovoza i 15. rujna.

Krk, 10. kolovoza.

Krmpote, 25. srpnja.

Krstinja, svake srijede.

Kruševica, 5. rujna marveni.

Kukujevci, dva dana prije sv. Trojstva i na sv. Trojstvo, 20. srpnja, 16. listopada.

Kukunjevac, 3. lipnja, na sv. Petku robom.

Kupinec, 25. veljače, 30. ožujka, 24. lipnja, 28. kolovoza.

Kupinovo, 12. kolovoza, 16. studenoga.

Kutina, 4. svibnja, 29. lip. i 12. kol. Tjedni srijedom, a mjesečni svake 1. srijede.

Kutjevo, 24. veljače marveni, 2. srpnja marveni i robeni, 1. rujna marveni, 8. rujna robeni. Tjedni subotom živežnim i poljoprivrednim namirnicama.

Kuzmin, na pravosl. Lazarevu subotu marvom i robom, 12. srpnja sa marvom, 14. srpnja sa robom, 11. rujna i 14. stud. marvom i robom.

Laćarak, 24. i 25. srpnja.

Lasinja, 19. ožujka, 18. travnja, 22. svibnja, u subotu po Spasovu, 20. srpnja, 22. kolovoza, 19. studenoga. (Ako dani 18. travnja i 22. kolovoza padaju na nedjelju, tada se dotični sajmovi drže prvi ponedjeljak po Markovu, dotično po Kraljevu. — Tjedni ponedjeljkom.

Ledenice, prve nedjelje iza 16. srpnja.

Lekenik, 15. svibnja, na ponedjeljak po sv. Trojstvu, 5. srpnja i 29. rujna.

Lepoglava, 26. ožujka, 14. listopada.

Levanjska Varoš, 19. ožujka.

Ležimir, tjedni sajam subotom.

Ličko Petrovo Selo, 13. srpnja, tjedni utorkom.

Lipik Buč, 2. veljače, 6. svibnja, 4. listopada.

Lipovljani, 19. ožujka. 25. travnja (marvom), 8. lipnja, 20. srpnja, 30. kolovoza (marvom), 15. listopada i 8. prosinca.

Ljubešćica, 17. siječnja, 24. velj., 20. ožuj., na Uskrsni utorak, četvrtak po Duhovima, 13. lipnja, 2. i 15. srpnja, 1. i 24. kolovoza, 21. rujna. 28. listopada, 30. studenoga. Ako sajam pada u praznik, drži se u slijedeći radni dan.

Lobor, 27. srpnja, 7. rujna.

Lokve, 25. stud. i prvu nedjelju po Duhov.

Lonja, na treći dan Duhova sa robom.

Lovas, 9., 10. i 11. studen. Tjedni srijedom.

Lovinac, tjedni utorkom.

†Ludbreg, 25. velj., 8. trav., 1. svib., 14. lip., 15. srp., 14. list., 11. stud. i 16. prosinca. Tjedni sajam srijedom.

Ludina, 9. svibnja, 5. srpnja, 3. kolovoza, 4. rujna.

Luka, 13. ožujka, 1. i 22. svibnja, 22. lipnja, 22. srpnja, 17. kolovoza. 9. i 29. rujna. 18. listopada na dan sv. Luke, 11. studenoga na Martinje. (Padne li na koji dan nedjelja ili blagdan, sajam se obdržava slijedeći dan.) Tjedni petkom svinjski.

Lukač, 13. ožujka, 20. kolovoza, 18. listopada.

Lupoglav, 4. kolovoza i 20. listopada.

Mače, 21. travnja, 10. svibnja, 16. lipnja, 16. kolovoza, 4. listopada, 18. listopada. 4. studenoga. Tjedni subotom.

Madžarevo, 12. ožujka, 25. travnja, 16. lipnja, 22. srpnja, 10. kolovoza, 30. rujna. Ako sajam padne na nedjelju ili blagdan, održat će se slijedećeg radnog dana.

Maja, treće nedjelje po Uskrsu i 20. srpnja.

Mali Bukovac, u srijedu prije Spasova, 20. lipnja i 4. list., 25. stud. Mjesečni zadnje subote u mjesecu.

Marija Bistrica, »Grgurovski« u ponedjeljak jo Grgurovu, »Bjelonedjeljski« u četvrtak po Bijeloj nedjelji, »Tijelovski« u ponedjeljak po Tijelovu. drugi dan »Božjeg lica« — 7. kolovoza, drugi dan »Male Gospe« — 9. rujna, »Katarinski« u ponedjeljak po sv. Katarini.

Markušica, 25. ožujka, 12. travnja, 1. rujna i 12. listopada.

Martinci (Srijem), 20. i 21. svibnja marveni, 27. listopada. Tjedni srijedom.

Martinska Ves Desna, 19. ožujka i 12. studenoga.

Maruševac, 13. svibnja, 30. lipnja, u ponedjeljak poslije sv. Ćisla, 17. srpnja.

Medak, tjedni utorkom.

Međurić, 2. veljače. na rimo-katoličko Spasovo, 6. kolovoza, 14. rujna, 1. studenoga i Cvjetnu nedjelju.

Miholjanec, 29. rujna.

Miholjec, 12. lipnja, 22. srpnja, 29. kolovoza i 29. rujna.

Mihovljan, 4. siječnja. 13. veljače, dan pred Glušnom nedjeljom, 1. trav., 12. lipnja i 27. rujna. Tjedni svinjski ponedjeljkom.

Mitrovica, 20., 21. i 22. ožujka, 4., 5. i 6. svibnja, 26. i 27 lipnja, 31. srpnja, 1. i 2. kolovoza, 19., 20. i 21. rujna, 29., 30. i 31. listopada. Tjedni petkom i nedjeljom.

Mohovo (Srijem), 28. lipnja godišnji.

Molve, 24. veljače i 25. studenoga. Tjedni utorkom.

Morović, 5. i 6. srpnja, 13., 14. i 15. kolovoza. Tjedni srijedom.

Mrkopalj, 1. svibnja, 10. kolovoza, nedjelja poslije 8. rujna.

Nart, 13. svibnja.

Našice, 5. i 10. ožujka, 8. i 13. lipnja, 10. i 15. kolovoza. 25. i 30. studenoga. Tjedni nedjeljom. (Sajmovi na 10. ožujka, 13. lip., 15. kol. i 30. stud. sa robom.)

Nikinci, 15. svibnja, 12. lipnja i 15. rujna.

Nijemci, 18. travnja i 10. listopada marveni i robeni. a 23. i 24. studenoga samo marveni te 25. stud. robeni.

Nova Bukovica, 13. kolovoza.

Nova Gradiška, 25. ožujka, 21. kolovoza, 1. studenoga, napravosl. Duhove. Tjedni subotom.

Nova Kapela, 24. veljače. osmu nedjelju po Duhovima. 12. kolovoza, u rujnu na svetac »Ime Marija«. (Sajmovi robom.) Tjedni petkom.

Nova Pazova, 23., 24. i 25. ožujka. Tjedni srijedom.

Nova Ves Petrijanečka, 6. travnja. 24. studenoga.

***Novigrad** (srez koprivnički). 10. siječnja, 14. veljače, 19. ožujka, 9. travnja, 15. svibnja, 24. lipnja, 15. srpnja, 12. kolovoza, 14. rujna, 7. listopada. 4. studenog, 4. prosinca. Tjedni svinjama i telićima svakog petka.

***Novi Marof,** 15. travnja, 14. svibnja, 31. srpnja, 9. rujna, 14. listopada, 6. prosinca. Ako koji sajam padne na nedjelju ili blagdan, održat će se slijedećeg radnog dana. Tjedni svinjski svake srijede.

Novi Mikanovci, od 15. do 21. kolovoza marveni, a 24. kolovoza robeni.

Novi Stankamen, tjedni subotom.

Novi Vinodolski, 20. siječnja, 1. svibnja. 22. srpnja i 13. prosinca.

Novska, 20. siječnja, 25. ožujka, 15. lipnja, 18. listopada. Tjedni ponedjeljkom s marvom.

Nuštar, 10. siječnja marveni. 11. ožujka marveni, 19. travnja marveni, u četvrtak prije rimo-kat. Duhova, a na Duhove robeni, 23. srpnja marveni, a 26. srpnja robeni, 24. kolovoza marveni. 28. rujna i 4. studenoga marveni. Nuštarski su sajmovi osobito na glasu.

Ogulin, tjedni srijedom.

Okić, 10. rujna.

Okučani, 20. siječnja, 8. svibnja, 13. srpnja, 8. studenoga. te na pravosl. Cvjetnicu i Blagovijest sa robom. Tjedni petkom.

Orohavica, 28. siječnja, 2. veljače, 28. travnja, 3. svibnja, 16. i 21. rujna, 20. i 25. studenoga (2. velj., 3. svib., 21. rujna i 25. studenoga sa robom).

Orlovac, 13. lipnja marveni, 5. stud. i 14. nedjelju po Duhov. marveni i robeni.

Orolik (Srijem), 28. kolovoza.

Oroslavlje. tjedni četvrtkom.

Orubica, 20. srpnja (robom).

Osijek, Fabijanski 16. i 27. siječnja, Đurđevski 22. i 23. travnja, Erazmovski 31. svib. i 1. lipnja, Ilijinski 18. i 19. srpnja, Lučinski 16. i 17. listopada, Katarinski 23. i 24. studenoga. Mjesečni svakog prvog petka u mjesecu. Tjedni marveni sajmovi svakog petka. Tjedni živežni sajmovi svake srijede, petka i subote.

Ostrovo, 5. i 6. srpnja.

Otočac, tjedni srijedom.

Otok, 18. ožujka, 11. lipnja marveni, a 13. lipnja robeni. Svakog prvog četvrtka u mjesecu marveni. Tjedni subotom.

Otruševac, vidi Podvrh!

Ozalj, 25. veljače i 21. lipnja.

Pakrac, 2. siječnja, drugi dan pravosl. Duhova, 2. kolovoza i 21. rujna. Tjedni četvrtkom.

Pakračka Poljana, 15. lipnja.

Perušić, tjedni četvrtkom.

Petaki, na Markovo 23. travnja i prvi ponedjeljak po Martinju u studenom.

Peteranec, 30. ožujka i 5. kolovoza. u koliko pada u nedjelju, ima se obdržavati slijedeći utorak.

Petrijanec. 4. i 16. svibnja, ponedjeljak po Petrovu, 6. srpnja, 7. kolov., 4 i 28. rujna.

Petrijevci, 21. travnja i 23. kolovoza.

Petrinja, na Veliki Petak, na petak poslije Tijelova, 10. kolovoza i 21. prosinca. Tjedni utorkom.

Petrovaradin, 14. i 31. lipnja.

Petrovsko, na Petrovo i 25. kolovoza.

Pisarovina, prvog utorka u mjesecu.

Pisarovinska Jamnica, 17. siječnja, u utorak po Uskrsu.

Pitomača, 16. lip. Mjesečni svake prve srijede. Tjedni srijedom.

Pivnica, 20. kolovoza i 10. stud. marveni.

Plaški, tjedni subotom.

Plešće, 10. svibnja i 1. kolovoza.

Plešivica, Na Đurđevo i nedjelju po Uskrsu.

Pleternica, 14. veljače, 1. svibnja, 25. srpnja, 21. rujna i 6. prosinca. Tjedni srijedom.

Podgajci Podravski, 17. travnja, 16. lipnja i 25. listopada.

Podgorač, 15. veljače marveni i robeni, 11. svibnja marveni, 16. svibnja robeni. 5. kolovoza marveni i robeni zajedno, 6. studenoga marveni, a 11. studenoga robeni.

Podgora, na ime Marijino.

Podravska Moslavina, 10. siječnja, 1. ožujka, tri dana prije mladog Uskrsa, tri dana prije Male Gospe i 18. listopada. Na ove dane obdržavaju se marveni sajmovi, a robom na mladi Uskrs i Malu Gospu.

Podravske Sesvete, 24. lipnja i 2. studenoga.

Podravski Novigrad, 14. veljače, 19. ož., 15. srpnja, 12. kolovoza, 4. prosinca. Mjesečni svakoga prvoga petka u mjesecu. Tjedni svakog petka.

Podvinje, 25. ožujka i 10. lipnja.

Podvrh (kod Kapele sv. Križa u Otruševcu), ponedjeljak pred pokladnim utorkom, na Grgurovo. na dan po Spasovu, u četvrtak po Duhovima, na dan sv. Ivana Krstitelja, u četvrtak po imenu Marije.

Pokupsko, 10. svibnja, 15. i 30. lipnja, 25. srpnja, 10. i 29. rujna. Mjesečni svake prve subote u mjesecu.

Poljana, 16. lipnja.

Popovača, 17. ožujka, 22. svibnja, 21. lipnja, 24. kolov., 13. list. (Ako je toga dana blagdan, sajam se održava slijedeći dan.) Mjesečni prve subote u mjesecu. (Ako je toga dana blagdan, sajam se održava slijedeće subote.) Tjedni subotom osim 1. u mjesecu.

Požega, u siječnju 8 dana pred Antunovo (ukoliko je taj dan nedjelja, onda u ponedjeljak) s marvom, a na Antunovo 17. siječnja s robom, u ponedjeljak pred Cvjetnicu s marvom, a na Cvjetnicu s robom, u ponedjeljak pred Duhove s marvom, a na Duhove s robom; 8 dana pred sv. Lovrinca u kolovozu s marvom (u koliko je taj dan nedjelja, onda u ponedjeljak), a na sv. Lovrinca s robom, 8 dana pred Tereziju s marvom (u koliko je taj dan nedjelja, onda u ponedjeljak), a na sv. Tereziju 15. listopada s robom. Mjesečni se sajmovi održavaju svakog prvog ponedjeljka u mjesecu, a tjedni svakog četvrtka.

Pregrada, 22. veljače. 13. ožujka, 8. svibnja. 12. lipnja, 31. srpnja, 14. kolovoza, 16. listopada i 7. studenoga.

Prezid, 29. travnja, 15. lipnja i ponedjeljak po sv. Krunici.

Prilišće Donje, Glušni utorak i 1. ponedjeljak po Sv. Magdaleni.

Privlaka, 25. siječnja, 7. svibnja i 18. listopada.

Prišlin, 18., 24. i 30. lipnja, 5. srpnja.

Rača, 25. travnja, 30. lipnja, 12. i 13. srpnja, 25. kolovoza, 21. i 22. rujna.

Radoboj, na prvu srijedu iza Bijele nedjelje. na četvrtak pred sv. Trojstvo i 20. kolov.

Rajevoselo, 19. i 20. srpnja, 30. studenoga.

Raić Donji, 19. kolovoza s robom.
Raić Gornji, 29. lipnja i 21. prosinca.
Rakovica, ponedjeljkom.
Rasinja, godišnji 24. veljače, 21. lipnja, 16. rujna i 4. prosinca.
Raven, 15. svibnja, 24. kolovoza.
Ravnagora, 24. kolovoza i 15. listopada.
Retkovci, 10. rujna marveni, a 12. rujna robeni.
Ribnik, prvog ponedjeljka u mjesecu.
Rtić kraj Lukovdola (kot. Vrbovsko), u drugu nedjelju poslije Miholja.
Ruma, 12. veljače, 23. travnja, 11. lipnja, na pravosl. Petrov dan 10. srp., 10. kolovoza, 21. prosinca. Tjedni subotom.
Ruševo, 26. ožujka i 15. rujna.
Samarica (općina Berek), 4. svibnja.
Samobor, godišnji 14. veljače, 20. ož., 14. trav., na Veliki petak, 22. svibnja, 28. srpnja, 10. kolovoza, 29. rujna i 21. prosinca. Tjedni subotom.
Selce, godišnji 18. listopada i 24. studenoga, 10. siječnja, 5. travnja.
Semeljci, 5. travnja, 10. srpnja i 4. rujna marveni, a 8. rujna s robom.
Senj, tjedni sajam četvrtkom.
Sesvete Podravske, 24. lipnja, 2. studenoga.
Sesvete Požeške, 1. studenoga s robom.
Sesvete (kot. Zagreb), 11. ožujka, na Urbanovo 25. svibnja, na Mariju Magdalenu 22. srpnja i 2. studenoga.
Severin, 18. travnja, 24. lipnja i 16. kolovoza.
Sikirevci, 16. ožujka marveni i 19. ožujka robeni, 16. svibnja marveni i robeni.
Sisak, 5. siječ., 24. veljače, 25. ož., 13. trav., 3. i 25. svib., 23. lip., 22. srp., 6. kol., 14. rujna, 14. list., 19. stud. i 6. pros. Tjedni četvrtkom svinjama.
Skrad, 13. lipnja.
Slatkovci, 20. kolovoza.
Slatina, 18. i 19. ožujka, 9. srpnja, 31. kolov., 16. prosinca s marvom, a 21. ožujka, 12. srpnja, 1. rujna i 19. prosinca sa robom. Tjedni petkom.
Slatinski Drenovac, 7. srpnja i 11. ruj.
Slunj, tjedni četvrtkom.
Sokolovac, godišnji 15. svibnja, 13. srp., 25. kolovoza, 22. rujna. Tjedni utorkom.
Soljani, 29. lipnja marveni, 27. rujna robeni.
Sopje, 15. lipnja.
Sotin, god. u subotu i nedjelju po rkt. Spasovu, 17. i 18. listopada.
Sošice, god. 8. travnja, 7. svibnja, 16.

lipnja i 13. srpnja. Mjesečni svake prve subote u mjesecu.
Srb, tjedni petkom.
Srp. Kapela, 23. svibnja, 6. kol., 29. rujna.
Srijemski Karlovci, god. 2., 3. i 4. rujna, 2., 3. i 4. prosinca. Tjedni subotom.
Stara Gradiška, 16. kolovoza, 29. rujna.
Stara Pazova, 31. srpnja, 1. i 2. kolov., 30. i 31. listopada i 1. studenoga. — Tjedni četvrtkom.
Stara Ploščica, 26. srpnja.
Stara Subocka, 2. srpnja.
Stari Jankovci, godišnji 13. i 14. kolovoza.
Stari Mikanovci, 1. travnja, 9. veljače, 20. svibnja, 21. rujna marveni.
Stari Slankamen, godišnji 27., 28. i 29. lipnja.
Staro Topolje, 30. lipnja marveni.
Stenjevec Donji, 26. ožujka, 18. lipnja, 16. kolovoza.
Stipernica, u četvrtak po Josipovu, u četvrtak po Miholju, u četvrtak po Svim Svetim
Stupnik, 17. svibnja.
Suhopolje, marveni sajmovi jesu 15. trav., 15. svib., 5. lip., 14. kol., 25. list. i 24. stud., a robni uvijek prve nedjelje iza marvenoga, samo iza marvenoga sajma u kolovozu je robeni uvijek 15. kolovoza. Tjedni sajam subotom.
Sunja, 19. ožujka, nedjelja pred Ivanjem u lipnju, 22. srpnja, 29. rujna, tjedni petkom.
Surčin, 19. ožujka, 21. rujna. Tjedni ponedjeljkom.
Sušak, 14. do 16. kol., 7. i 8. rujna robeni.
Sv. Helena Koruška, 3. veljače, 21. ož., 1. i 22. svibnja, 5. lipnja, 26. srpnja, 10. kolovoza, 26. rujna, 25 studenoga.
Sveta Jelena Daramalj, utorak po Uskrsu, utorak po Duhovima, 25. srpnja, 17. kolovoza, 10. rujna.
Sv. Marija Magdalena, u nedjelju iza 22. svibnja.
Sveti Ivan Zelina, 27. ožuj., 13. trav., 26. svib., 16. i 26. lip., 14. kol., 7. rujna i 30. stud. Tjedni subotom.
Sv. Ivan Žabno, 11. siječ., 8. velj., 1. ožuj., 15. trav., 16. svib., 24. lipnja, 6. srp., 25. kolov., 23. ruj., 11. list., 22. stud., 30. pros. Ako je koji dan od tih dana nedjelja, sajam se drži u ponedjeljak.
Sveti Križ Začretje, vidi Začretje!
Sv. Kuzma, 27. rujna. Tjedni petkom.
Svibovec, 19. kolovoza.
Svilaj, na kat. Spasovo marveni, na ime Marije sa robom, a tri dana pred tim s marvom, 17. srpnja marveni.
Šamac, 21. lipnja marveni, 29. lipnja robeni, 3. prosinca.
Šandrovac, 2. srpnja i 8. prosinca.
Šid, 10., 11. i 12. velj.; 17., 18. i 19. ožujka; 30. i 31. list.; 1. stud.; 10., 11., 12. i 13. prosinca. Tjedni svake subote rogatim blagom i konjima.
Šimanovci, 5., 6. i 7. trav.; 6., 7. i 8. stud. Tjedni svaki utorak.
Širokopolje, 12. ožujka, 28. rujna.
Šišljavić, u srijedu pred Josipovom, 14. lip., 7. kolov., 6. listopada.
Šljivoševci, 28. travnja, 15. listopada samo marveni.
Špišić Bukovica, 10. ožujka, 10. svib., prvu nedjelju poslije sv. Ivana Krstitelja, 30. rujna.
Štefanje, 9. trav., 21. kol., 19. stud., na dan poslije 7 žalosti Bl. Dj. Marije i na ponedjeljak poslije 15. lipnja.
Štitar, 24. ožujka, 18. rujna marveni, a 21. rujna robeni.
Štivica, 6. siječnja i 22. srpnja.
Taborište, 29. lipnja.
Tomašica, 23. lip., na Žalosni petak.
Topolovac, 25. siječnja, ponedjeljak po Cvjetnici, 24. lipnja, 20. srpnja, 29. kolovoza, 18. listopada i 30. stud.
Topolje st., 30. lipnja.
Topusko,, tjedni utorkom.
Tovarnik, 25. ožujka, 15. lipnja, 22. i 23. kolovoza i 20. rujna.
Trgovišće, na Cvjetni petak, 4. svib., 28. lip., 26. srp., 21. kol., dan po Imenu Marijinu i 4. listopada.
Tribalj, 2. srpnja.
Trnovitica, 22. srpnja.
Trojstvo, 16. ožujka, na dan po rimokat. sv. Trojstvu, 21. kolovoza, 25. rujna, 15. listopada i 16. studenoga.
Trpinja, 22. ožujka, 28. lipnja, 19. kolovoza i 27. listopada.
Tuhelj, 28. ožujka, 3. svibnja, 16. kolovoza na dan sv. Roka, 16. listopada na dan po Terezijinom.
Udbina, u subotu pred god. sv. Čisla. Tjedni ponedjeljkom sa marvom.
Uljanik, 8. srp., 29. rujna. Tjedni ponedjeljkom za svaku vrst robe.
Vališselo, vidi: Cetingrad.
Valpovo, 21. velj., 5. svib., 21. lip., 21. kol. i 5. pros. marvinski, a 24. velj., 5. svib., 24. lip., 24. kol. i 8. pros. sa robom. Tjedni srijedom.
Varaždin, 20. siječ., 18. velj., na dan iza Gluhe nedjelje i 24. travnja đurđevski, na Bernardovo, 20. svibnja. Na Ivanje 24. lipnja, na Jakobovo, 25. srpnja, na Ljudevita kralja, 25. kolov., na Tomu Vilanjskog, 18. ruj., na Franju Bogia 10. list., na Markovo 5. stud. i na Tomaševo 21. pros. Tjedni četvrtkom i subotom.
Varaždinske Toplice, ponedjeljak prije sv. Matije u veljači, 20. ožujka, ponedjeljak iza sv. Filipa i Jakova u svibnju, ponedjeljak iza sv. Ivana Nepomuka u svibnju, ponedjeljak iza Tijelova, ponedjeljak iza sv. Ćirila i Metoda, ponedjeljak iza Križeva u rujnu, ponedjeljak iza Martinja u studenom. Tjedni subotom.
Varoš, 20. srpnja i 9. rujna.
Velika, 24. travnja, 14. kol. i 11. stud.
Velika Gorica, 4. siječnja, ponedjeljak po Svijećnici, utorak prije Josipova, 1. svib., ponedjeljak po Tijelovu, 21. srp., 10. kol., ponedjeljak pred Malom Mašom (Gospom), 21. rujna, 16.

list., 6. stud. i 14. pros. Tjedni četvrtkom.
Velika Kopanica, marveni 14. siječ., robeni 17. siječ., marveni u srijedu pred Trojstvom, robeni na Trojstvo, 29. rujna i 25. studenoga.
Velika Pisanica, 26. ožujka, 10. lipnja i 27. rujna.
Veliki Bastaji, 8. svibnja, 19. listopada. Marveni utorkom.
Veliki Grđevac, 9. svibnja, 24. srpnja. Tjedni petkom sa marvom.
Veliki Poganac, 7. svibnja, 27. rujna.
Veliki Zdenci, 2. siječ., 15. velj., 15. ožuj., 15. svib., 15. kolov., 15. list., 15. stud. i 10. pros.Ako u te dane pada blagdan, sajam se drži slijedeći dan. Na ove se sajmove dovodi mnogo rogatog blaga i konja.
Veliko Trgovišće, 21. velj., 19. trav., 30. svib., 20. lip. i 2. kol. Tjedni mješoviti svakog 1. utorka u mjesecu.
Vera, 2 dana prije pravosl. Duhova, 26. veljače i 11. rujna.
Vidovec, 10. lipnja i 1. rujna.
Viduševac, treće nedjelje po Uskrsu i na anđeosku nedjelju.
Viljevo, 17. srpnja i 28. listopada.
Vinica, u prvi ponedjeljak iza proljetnih kvatra, ponedjeljak po Markovu, prvi četvrtak po Tijelovu, prvi ponedjeljak po Kraljevu, prvi ponedjeljak po jesenskim kvatrima 6. prosinca. (Ako je nedjelja, onda slijedeći dan.)
Vinkovci, 30. i 31. siječ. 13., 14., 15. i 16. svib., 3., 4., 5. i 6. kolov., 29. list. Tjedni nedjeljom i četvrtkom.
Virje, 20. siječ., 4. trav., 1. svib., 21. lipnja, 25. srpnja, 18. kol., 21. rujna, 11. stud. Mjesečni svake 3. subote u velj., ožuj., listop. i prosincu. Tjedni subotom.
Virovitica, 2. siječ., marvinski i robeni, 5. siječ. robeni, 24. i 29. ožuj., 27. trav. marvinski i robeni, 1. svib. robeni, 13. lip., 29. srp., 2. kol. robeni, 17. i 21. rujna robeni, 23. listop., 21. pros. robeni. Mjesečni sajam svakog drugog četvrtka u mjesecu, a tjedni svakog četvrtka.
Vivodina, 1. svib. i 11. kolov. Mjesečni u ožujku, travnju, lipnju, srpnju, rujnu i listopadu drugog četvrtka iza 15. u mjesecu.
Voćin, 25. ožujka, 20. srpnja i 4. listopada, 15. studenoga marveni.
Vodinci, 1. svibnja i 4. listopada.
Vojakovac, 31. svibnja, 28. listopada.
Vojnić, tjedni četvrtkom.
Vrbanja, u petak pred ime Marijino marveni, a na ime Marijino robeni vašar.
Vrbica, 29. lipnja, 2. srpnja s robom.
Vrbovec, 30. siječ., 21. velj., 20. ožuj., 25. trav., 4. svib., 16. lipnja, 5. srp., 5. kol., 21. ruj., 16. list., 3. i 28. studenoga, 29. prosinca. Tjedni utorkom sa svinjama i teladi.
Vrbovsko, 11. studenog.
Vrbnik, 27. lipnja marveni.
Vrginmost, 7. svibnja, 5. kolov., prvog četvrtka po pravosl. sv. Jurju i četvrtak po pravosl. sv. Iliji. Tjedni četvrtkom.
Vrpolje, 4. siječnja marvom, 11. veljače marvom i 14. veljače robom, 12. travnja marvom, 24. lipnja marvom 12. rujna marvom i 15. listopada marvom.
Vugrovec, ponedjeljak iza 8. svibnja, 12. srpnja, ponedjeljak po Miholju.
Vukovar, 1. ožujka, 2., 9. i 30. trav., 1. svib., 22., 23. i 24. lip., 13. i 14. rujna, 13., 14. i 15. stud. Tjedni nedjeljom i četvrtkom, a mjesečni svakog prvog.
Vukovje, 23. ožuj., 7. svib., 27. lipnja, 30. srpnja i 6. rujna.
Zabok, 23. velj., 21. svib., 7. kolov., 25. stud. Tjedni svakoga petka.
Začretje Sv. Križa, na 17. siječ., ponedjeljak po bijeloj srijedi, 3. svib., dan pred Spasovom, srijeda pred Tijelovom, 24. kolovoza Bartolovo, 15. rujna, po Lukovu slijedeću srijedu. Tjedni srijedom.
Zagon, 17. siječnja i 13. lipnja.
Zagorska Sela, 22. kol., 30. rujna i 27. studenoga.
Zagreb, Cvjetni u četvrtak prije Cvjetnice, Markovski 26. travnja, 18. svibnja, 27. lipnja, Margaretski 13. srp., Kraljevski 21. kol., Šimunski 28. listopada, Nikolinjski 9. prosinca. Tjedni svake srijede i subote.
Zaprešić, tjedni utorkom poslije 1. i 15. u mjesecu.
Zemun, 11., 12. i 13. svibnja, 13., 14. i 15. kolovoza, 25., 26. i 27. rujna. Tjedni srijedom i petkom.
Zlatar, 21. siječ., 20. travnja, 21. lipnja, 11. kolov., 16. listop. i 5. pros. Tjedni utorkom, a mjesečni svakoga prvoga utorka u mjesecu.
Županja, 1. velj. i 26. kolov. marveni, a 29. kolovoza robeni.

U MEĐUMURJU

Cirkovljani, 10. kolovoza.
Čakovec, 3. velj. na cvjetni ponedjeljak, 30. lipnja, 3. kolov., 13. list., 25. stud. Tjedni svake srijede, osobito svinjama, mjesečni svake prve srijede u mjesecu.
Dekanovec, 19. ožujka, u nedjelju po Antunu Padov. i na Sve Svete.
Draškovec, 28. travnja i 11. studenoga.
Dubrava, 19. ožujka, 16. svib., 13. srp., 8. pros., a u nedjelju po 13. srpnju proštenje. Tjedni svaki četvrtak.
Kotoriba, 9. ožuj., 27. lip., 30. rujna, 30. stud. marveni sajam, na cvjetni petak i nedjelju po Našašću sv. Križa i uzv. sv. Križa proštenje. Tjedni četvrtkom svinjama
Legrad, 12. ožuj., utorak pred Uskrs dan iza Sv. Trojstva 24. kolov., 2. stud., 13. pros., utorkom marveni sajam.
Mala Subotica, 14. veljače, 6. srpnja.

Mihaljevac pri Štrigovi, cvjetni petak, na dan Sv. Stjepana Kralja i Katalene prošć.
Nedelišće, 10. ožujka, 15. travnja, 16. lipnja, ponedjeljak po anđeoskoj nedjelji, 12. kolov., 1. rujna, 16. list., 11. stud. i 13. prosinca.
Podturen, 8. lip., 12. kolov., 25. rujna i 12. studenoga.
Prelog, 9. velj., 17. svib., 26. lip. i 25. list. Mjesečni svaki prvi utorak iza 15. u mjesecu. Tjedni utorkom sa svinjama.
Racka Kaniža, na bijelu srijedu, 16. svibnja, 14. lipnja, 10. kolovoza, na svaki drugi dan sajma proštenje.
Raskrižje, na bijelu srijedu, 16. svib., 24. lip. i 10. kolov., a proštenje uvijek u nedjelju iza tih dana.
Selnica pri Sv. Martinu, prošć. 18. pros., 25. ožujka, na Markovo, na dan sv. Ane, na Malu Mašu.
Središće Mursko, 1. svib., 26. lip., 19. kolovoza, 26. listopada.
Sveta Jelena kod Čakovca, 22. svib., 22. rujna.
Sveti Juraj na Brijegu, na Troj. ponedjeljak, nedjelju po Maloj Maši.
Sv. Križ, 3. svibnja i 14. rujna.
Sv. Margareta pri Sv. Martinu, u nedjelju po Flor. i Marg. prošćenje.
Sv. Marija, na Veliku Mašu.
Sv. Martin, na Martinje, na Veliku i Malu Gospu prošćenje.
Sveti Rok pri Čakovcu, na Rokovo, na Miholje.
Štrigova, 18. ožujka, 21. srpnja, 29. rujna, a prošćenje uvijek dan iza toga i 4. prosinca.
Vidovec, 25 lipnja.
Vidovec Dol., 25. svibnja, 15. lipnja, 18. listopada.

U PREKOMURJU

Belatinec, 20. siječnja, 24. veljače, 25. trav., 27. lipnja, 15. srpnja, 5. stud.
Bogojina, 15. veljače, 20. ožujka, 19. svib., 20. lip., 4. rujna i 16. studenoga. Ako je te dane nedjelja, vrši se sajam slijedeći radni dan.
Cankova, 19. ožujka, 12. studenoga.
Cerenčovec, ponedjeljak iza 3. svib., u ponedjeljak iza 14. rujna.
Deklesni, 20. kolovoza.
Dubravnik, trojački ponedjeljak i Jakobovo.
Kaniža u Ugarskoj, 31. siječnja, 17. trav., 5. lip., 9. listop., 9. prosinca.
Lendava Donja, 25. siječ., 16. veljače, 28. ožuj., 28. ruj., 28. list. i 18. pros. Ako je u te dane nedjelja, sajam je drugi dan iza toga. Tjedni svinjski sajam utorkom.
Murska Subota, ponedjeljak pred fašnikom, u ponedjeljak 2 tjedna prije Uskrsa; zatim 24. lipnja, 24. kolov., 15. list. i 6. prosinca, a ako je u te dane nedjelja, vrši se sajam u ponedjeljak iza toga.
Rakičan, 26. ožujka, na trojački utorak, 2. srpnja, 16. kolovoza, 18. list.
Tišina, drugi dan po Maloj Gospi, na Matejevo.
Turnišće, četvrtak pred Cvjetnicom, drugi utorak po Uskrsu, četvrtak po Duhovima, 12. lipnja, četvrtak pred Vel. Gospom, dan po Maloj Gospi, 4. listopada. Tjedni četvrtkom.

U DALMACIJI

Benkovac, 13. lip., 7. srpnja, 15. kolovoza, 8. rujna, 14. list. i 21. studenoga. Tjedni ponedjeljkom.
Bogomolje (na Hvaru), 25. ožujka.
Bol, 5. kolovoza.
Bribir, 29. rujna.
Brusje (na Hvaru), 23. travnja.
Cavtat, 5. kolovoza.
Čilipi, na Tijelovo.
Dol (na Braču), 2. veljače.
Dol (na Hvaru), 8. svibnja, 12. i 26. srpnja.
Donji Humac (na Braču), 26. srpnja.
Dračevica (na Braču), 27. rujna.
Drniš, 13 lipnja, 27. kolov., 20. rujna i 27. studenoga.
Dubrovnik, 3. veljače (sv. Vlaho).
Ercegnovi, srijedom i subotom.
Gdinj (na Hvaru), 23. travnja.
Gornji Humac, 6. prosinca.
Grablje (na Hvaru), 7. i 27. rujna.
Gruda, zadnja nedjelja u srpnju.

Hrvati kod Sinja, na 7 žal. Bl. Dj. Marije i treće nedjelje u rujnu.
Hvar (na Hvaru), 10. svib. i 2. kolov.
Imotski, 21. svibnja.
Jelsa (na Hvaru), 15. kolovoza.
Jezera kod Šibenika, 21. studenoga.
Kadijina Glavica, na pravoslav. Malu Gospojinu.
Kaštel Stari, 29. kolovoza i prva nedjelja listopada. Tjedni subotom.
Karin, 2. kolovoza, sajam goveda i sitnog blaga.
Knin, 13. lipnja, 2. kolovoza, 13. listopada i subotom.
Kninsko Polje, 5. svibnja.
Komiža (na Visu), 6. prosinca.
Kotor, utorkom, četvrtkom i subotom.
Kuna, 24. lipnja.
Ložišće (na Braču), 26. lipnja.
Makarska, 29. lipnja, 10. kolovoza, 21. stud. Tjedni srijedom i subotom.
Metkovići, 20 srpnja.
Milna (na Braču), 16. srpnja.
Mirce (na Braču), 2. srpnja.
Muć Donji, 28. srpnja.
Murter, 8. rujna i 29. rujna.
Nerežišće (na Braču), 13. srpnja.
Novalja, 13. lipnja.
Obrovac, 19. ožujka, pravosl. Duhovi, 5. rujna. Tjedni četvrtkom.
Oklaj, 29. rujna.
Omiš, 15. i 16. svibnja, 1. i 2. kolov. Tjedni svake subote.
Opuzen, 3. kolovoza.
Orebić, 8. do 10. kolovoza.
Pitve (na Hvaru), 25. srpnja.
Podgora, 20. kolovoza.
Podšpilje (na Visu), 7. rujna.
Postire (na Braču), 16. srpnja.
Povlja (na Braču), 24. lipnja.
Praznice (na Braču), 17. siječnja.
Pučišće, 30. rujna.
Rab, 25. do 27. srp., na dan sv. Kristofora, pokrovitelja otoka i grada.
Selca (na Braču), 16. srpnja.
Sinj, 2. kolovoza i 15. kolovoza.
Skradin, 8. i 30. rujna, 27. listopada i 24. prosinca. Tjedni ponedjeljkom.
Slano, 2. kolovoza.
Solin, 7. rujna.
Split, ponedjeljkom i četvrtkom.
Splitska (na Braču), 15. kolovoza.
Sreser kod Janjine, 7. do 9. rujna.
Stankovci, 15. kol. i 1. stud. marveni.
Starigrad (na Hvaru), 9. srpnja i 16. kolovoza.
Ston, 23. srpnja.
Sućuraj (na Hvaru), 23. travnja.
Sukošan, Veliki Petak i 25. travnja. Tjedni subotom.
Sumartin, 2. kolovoza.
Supetar (na Braču), 29. lipnja.
Sutivan, 16. kolovoza.
Sv. Nedjelja (na Hvaru), 14. prosinca.
Svirče (na Hvaru), 22. srpnja.
Šibenik, 25., 26. i 27. srpnja.
Škrip (na Braču), 18. kolovoza.
Tijesno, 26. svibnja i 11. studenoga.
Trilj, 29. rujna.
Trogir, 4. svibnja, na Spasovo, na Duhove, 13. lipnja, 16. srpnja, 2. kolov., 14. stud., 21. stud., 8. pros. i 21. pros.
Trpanj, 29. rujna.
Trsteno, 10. i 11. kolovoza.
Veloselo (na Visu), 15. kolovoza.
Vis (na Visu), 17. kolovoza.
Vrbanj (na Hvaru). Duhovski utorak.
Vrbovska (na Hvaru), 10. kolovoza.
Vrgorac, 29. lipnja. Tjedni subotom
Vrisnik (na Hvaru), 17. siječnja.
Vrlika, svake nedjelje.
Zadvarje, 12. i 13. lipnja, 23. i 24. kolovoza. Tjedni petkom.
Zaostrog, 2. i 15. kolovoza.
Zastražišće (na Hvaru), 6. prosinca.
Žrnovica kod Splita, 20. siječ., 3. velj., 13. lipnja, 16. kolovoza i 14. prosinca.

U BOSNI I HERCEGOVINI

Banjaluka, na pravosl. Duhove i 7. i 8. studenoga. Tjedni utorkom.
Bijeljina, za marvu 4., 5. i 6. svibnja, 6., 7. i 8. studenog. Tjedni utorak, petak i nedjelja.
Brčko, 24. lipnja i 4. listopada. Tjedni ponedjeljkom.
Bihać, 22. do 28. srpnja. Tjedni ponedjeljkom.
Bos. Brod, 20. i 21. srpnja te 16. i 17. rujna. Tjedni petkom.
Bos. Kostajnica, tjedni nedjeljom.
Bos. Novi, tjedni subotom.
Bos. Dubica, tjedni subotom.
Bos. Gradiška, 20. rujna. Tjedni četvrtkom.
Bos. Šamac, 29. lipnja i 18. listopada. Tjedni srijedom.
Brezovo Polje, 19. kolovoza. Tjedni ponedjeljkom.
Bugojno, 13. lip., 11. rujna, te glavni godišnji vašar 18. i 19. studenoga. Okolica Bugojna bogata je naročito ovcama, koje se na ovim sajmovima prodaju radi priploda u druga mjesta.
Busovača, marveni 20. kolovoza. Tjedni marveni i žitni svake subote.
Čajniče, tjedni utorkom.
Čapljina, tjedni subotom.
Derventa, 28. do 30. kolovoza, 18. i 19. listopada, za konje 25. i 26. ožujka. Tjedni četvrtkom.
Doboj, 1., 2. i 3. kolovoza, 3., 4. i 5. listopada robeni i marveni, a 19. prosinca samo marveni. Tjedni ponedjeljkom za marvu, petkom za žitarice.
Donja Mahala, Duhovi, Mala Gospojina i Svi Sveti. Tjedni utorkom.
Donji Vakuf (bihaćki), 9. lipnja. Tjedni nedjeljom.
Donji Vakuf (travnički), 2. kolovoza i 21. studenoga. Tjedni utorkom.
Doljani, Mala Gospojina.
Dubrave (kod Brčkog, Katol. Cvjetna nedjelja.
Duvno (Županjac), 12. srp., 28. kolov. i 12. listopada. Tjedni ponedjeljkom.
Fojnica, na Duhove. Tjedni srijedom.
Foča, pravosl. Duhovi i 26., 27. i 28. rujna. Tjedni subotom.
Gacko, tjedni nedjeljom.

Gornji Vakuf, 12., 13. i 14. srpnja, 8. studenoga. Tjedni srijedom.
Gornja Tuzla, tjedni nedjeljom.
Goražde, tjedni četvrtkom.
Glamoč, 22. ožujka, 20. i 21. rujna i 8. studenog. Tjedni subotom.
Gračanica, 8. i 9. travnja, 19. i 20. kolovoza, 8. do 10. stud. Tjedni petkom.
Gradac, tjedni četvrtkom.
Hutovo, tjedni petkom.
Jajce, 12., 13. i 14. listopada.
Kiseljak, 20. i 21. kolovoza.
Ključ, 27. do 29. rujna. Tjedni subotom.
Konjic, tjedni petkom.
Kotor Varoš, tjedni ponedjeljkom.
Kozarac, 29. rujna. Tjedni četvrtkom.
Kreševo, tjedni subotom.
Krupa, tjedni ponedjeljkom.
Kupres, 25. do 26. travnja, 11. do 13. studenoga. Tjedni petkom.
Livno, 24. do 29. lipnja, 1. studenoga i prva srijeda poslije Cvjetne nedjelje. Tjedni srijedom.
Ljubuški, 6., 7. i 8. prosinca. Tjedni ponedjeljkom.
Maglaj, 21., 22. i 23. rujna. Tjedni srijedom.
Modriča, 7. srpnja i 8. rujna (za marvu). Tjedni utorkom.
Mostar, tjedni srijedom.
Mrkonjić-grad, 8., 9. i 10. rujna te 21. i 22. studen. Tjedni ponedjeljkom.
Nevesinje, tjedni petkom.
Novi Šeher, 8. rujna. Tjedni nedjeljom.
Obudovac, 12. srpnja, 2. i 28. kolovoza, 21. rujna, 6. travnja, na pravoslav. Cvjetnu nedjelju, Uskrs i 14. listop.
Odžak, 21. lipnja, 15. i 16. kolovoza, 29. rujna i 1. studenoga. Tjedni četvrtkom.
Orašje, na Veliku Gospojinu i na Malu Gospojinu. Tjedni četvrtkom.
Peći, tjedni ponedjeljkom.
Petrovac, 27. kolovoza, 3. rujna. Tjedni srijedom.
Posušje, 15. i 16. kolovoza te 25. i 26. studenoga. Tjedni utorkom.
Prijedor, 2. do 5. kolovoza. — Tjedni petkom.
Pilice, 14., 15. i 16. listopada.
Prozor, Duhovi i 6., 7. i 8. prosinca, 29. rujna. Tjedni ponedjeljkom.
Prisoje, 15. kolovoza i 8. rujna.
Prolog, Velika Gospojina (zbor).
Prnjavor, 18. do 20. kolovoza i 12. i 13. listopada. Tjedni subotom.
Rahić, 29. rujna. Tjedni nedjeljom.
Raško Polje, 24. lipnja.
Rogatica, 25. do 29. travnja i 13. i 14. listopada. Tjedni ponedjeljkom.
Rudo, tjedni subotom.
Sanski Most, 19. do 21. kolovoza. Tjedni ponedjeljkom.
Sarajevo, na pravoslav. Duhove. Tjedni srijedom.
Srebrenica, 21. rujna i 31. listopada. Tjedni ponedjeljkom.
Stari Majdan, tjedni nedjeljom.
Stolac, tjedni subotom.
Sutjeska, 24. lipnja (zbor). Tjedni nedjeljom.
Teslić, 13., 14. i 15. rujna. Tjedni četvrtkom.
Tešanj, 23. travnja živim blagom, a 31. listopada, 1. i 2. studenoga živim blagom, robom i zemaljskim proizvodima. Tjedni utorkom.
Travnik, 6. do 8. svibnja, 29. i 30. rujna i 1. listopada. Tjedni petkom.
Trebinje, tjedni subotom.
Tuzla, veliki proljetni marveni 12., 13. i 14. lipnja, jesenski marveni 27., 28. i 29. rujna. Tjedni svakog petka.
Vareš, tjedni subotom.
Većići, 2. kolovoza za mješovitu robu.
Velika Kladuša, tjedni utorkom.
Visoko, 20. i 21. rujna i 1. listopada. Tjedni ponedjeljkom.
Višegrad, tjedni srijedom.
Vrasenica, 29. rujna. Tjedni petkom.
Vranogač, tjedni petkom.
Zavidovići, tjedni ponedjeljkom.
Zvornik, 1., 2. i 3. kolovoza, 27. listopada. Tjedni ponedjeljkom i petkom.
Zenica, 15. i 16. svibnja, 24. i 25. listopada. Tjedni srijedom.
Žepče, 15., 16. i 17. kolovoza, 4. do 6. listopada. Tjedni petkom.

U VOJVODINI

Ada (Bačka), 19. marta, 15. juna i 25. oktobra, prid dat. u ned. i poned.
Alibunar (Banat), 15. do 17. marta, 15. do 17. juna, 24. do 28. augusta i 16. do 18. oktobra.
Apatin (Bačka), 7. do 8. maja i 7. do 8. oktobra. Ako su označeni dani osim nedilje i ponediljka, biva prid označeni dan u ned. i poned. sajam.
Bač, 10. marta, 21. maja, 8. sept. i 26. okt. slid. poned.
Bajmok (Bačka), 25. maja, 24. augusta, 11. novembra. Ako označeni dan ne padnu u nedilju, sajam se drži u nedilju prid označeni dan.
Bavanište, 20. januara i 24. septembra.
Bela Crkva (Banat), 5. i 6. marta, 20. do 22. juna, 17. i 18. augusta te 18. i 19. oktobra.
Beli Manastir (Baranja), 10. januara, 10. aprila, 30. juna, 15. oktobra prid datum u poned.
Bezdan (Bačka), 15. marta, 16. jula, 20. sept., 19. nov. prid označ. dane u poned. Ako datum u ned. pada, onda je sajam u slid. poned., ako datum na poned. pada, taj dan biva sajam.
Boka (Banat), 15. sept. Ako taj dan nije nedilja, sajam se drži u nedilju prije tog datuma.
Crepaja, 6. aprila i 10. septembra.
Crno Brdo (Feketić), drugog poned. maja, 10. augusta i posljed. ponediljak oktobra.
Čantavir (Bačka), poned. prid 1. maja i 24. septembra.
Čenej (Banat), 24. maja, 21. augusta, 21. oktobra. Ako datum pada u posljedni dan, sajama se drži prid njim u ned.

Čoka (Banat), na Ime Isusovo, na mladi Uskrs, na dan Sv. Trojstva i 29. sept.
Črvenka, 13. maja, 19. augusta.
Čurug (Bačka), 4. marta, 1. juna i 6. oktobra prid datum u ned. i poned.
Darda (Baranja), 27. marta, za prosnih dana, u ned. Bartolomeja i Svi Sveti, uvik na poned.
Debeljača, 19. marta i 1. septembra.
Deliblato (Banat), 4., 5., 6. i 7. aprila i 8., 9., 10. i 11. septembra.
Despot Sv. Ivan, 21. marta, 11. juna i 24. oktobra.
Dobrica (Banat), 2. do 5. maja, 23. do 25. septembra.
Dolovo (Banat), 21. marta i 21. oktob.
Draž, 25. januara, 25. aprila, 26. augusta i 2. novembra.
Duboševica, 1. marta, 25. maja i 29. novembra.
Ečka (Banat), 21. maja i 26. oktobra.
Futog Stari (Bačka), 3. aprila, 6. juna, 17. augusta, 6. novembra. Ako datum ne pada u ned. ili u poned. biva sajam u prijašnju ned. ili poned.
Gložan, 25. do 28. maja, 15. do 17. okt.
Hajdučica (Banat), u poned. druge ned. febr., druge ned. juna i treće ned. novembra.
Idvor (Banat), 3. maja i 2. septembra.
Jankovac (Bačka), 17. aprila, 26. juna, 2. novembra. Ako datum ne pada u ned., uvik biva sajam slidićeg ponediljka.
Jarkovac (Banat), 3. aprila, 22. juna, 25. oktobra.
Jasenovo (Banat), 21. maja i 11. oktob.
Kanjiža Stara (Bačka), 25. maja, 1. septembra. Ako datum ne pada u ned. ili poned., biva sajam prid datum u ned. i poned.
Kneževi Vinograd (Baranja), 24. januara, 4. maja, 15. augusta i 25. nov.
Konak (Banat), 19. marta i 20. septem.
Kovačica (Banat), 1. aprila, 10. oktob.
Kovin (Banat), 7. maja i 7. novembra.
Kozar Racki (Baranja), 13. marta, 1. maja, 26. juna, 16. oktobra.
Krnaja (Bačka), 12. maja, 6. oktobra. Ako datum nije ned. ili poned. biva sajam prid datum u nedilju.
Kucura (Bačka), 4. marta, 15. juna i 3. oktobra.
Kudžić, 1. aprila.
Kula (Bačka), u nedilju prid 29. aprila, 24. juna, 7. augusta, 15. oktobra.
Mali Idoš, 20. maja i 26. augusta.
Bartonoš (Bačka), 8. juna i Ime Marije slideći ponediljak, 7. novembra. Juna i novembra sajmovi, ako datum ne pada na nedilju ili poned. uvik prijašnji poned. bivaju sajmovi.
Milenci (Banat), prvi dan pravosl. Duhova, 27. augusta, 7. novembra. Ako datum ne pada u ned., sajam se drži prijašnje nedilje.
Miletić-Lemeši (Bačka), 7. maja, 20. oktobra. Ako datum pada na nedilju ili poned., biva istih dana, a ako na poslen dan pada, drži se sajam u nedilju i poned. prid datum.

Mokrin (Banat), 14. februara, 21. maja i 20. augusta.
Mol (Bačka), 20. maja, 30. studenoga. Ako datum prid svitac ili prid nedilju pada, sajam je prijašnje ned.
Moravica Stara (Bačka), nedilje sv. Josipa u poned., jula poslid. nedilje u ponediljak, prvoga ponediljka u novembru.
Novi Sad (Bačka), 20. marta, 19. maja, 10. augusta i 29. oktobra.
Odžaci (Bačka), 19. aprila, 28. septembra. Ako datum pada na ned. ili poned., drži se isti dan sajam, a ako datum na drugi dan pada, biva sajam slideće ned. i poned.
Pačir (Bačka), 18. septembra.
Palanka Nova (Bačka), prvog ponediljka maja i oktobra.
Pančevo (Banat), 22. aprila, 9. jula, 18. sept. Sajam počinje u četvrtak na taj datum, ili slideći četvrtak i traje 4 dana.
Petrovac (Bačka), 11. marta, 15 maja, 26. augusta, 11. novembra. Ako datum ne pada na ned. i na pod., sajam se drži druge ned. i poned.
Petrovgrad, vidi **V. Bečkerek**.
Petrovo Selo (Bačka), u ponediljak prid 8. maja, 30. augusta, 7. novemb.
Plavna, 2. maja i 2. oktobra.
Ruski Krstur, ponediljak poslije 3. aprila, ponediljak poslije 14. juna i ponediljak poslije 23. septembra.
Sarča (Banat), 15. marta, 15. septembra. Ako datum ne pada na ned., onda je u nedilju prid datum sajam.
Sečanj (Banat), 17. aprila, 12. juna i 16. oktobra.
Sekić, u ned. prije 17. juna i prije 27. novembra.
Senta (Bačka), 26. marta, 22. juna, 17. augusta i 19. novembra, uvik prid datum u nedilju i poned.
Sombor (Bačka), na katol. Blagovist, pravosl. Spasov dan, na pravosl. Veliku Gospu i 25. novembra. Ako ovi sveci osim nedilje na koji drugi dan padaju, onda su sajmovi prid isti datum u nedilju ili poned., biva sajam tih dana.
Srbobran-Sentomaš (Bačka), 12. marta, 28. jula, 20. septembra.
Srpski Kostur (Bačka), 18. septembra, 15. februara.
Sveti Đurađ (Bačka), 15. aprila, 30. septembra i 20. juna.
Stera-Beba (Banat), 8. marta, 8. juna, 8. septembra. Ako datum ne pada u nedilju, onda je sajam prijašnje nedilje.
Stari Bečej (Bačka), u nedilju prije 8. aprila, 5. jula i 17. oktobra.
Stanišić (Bačka), u poned. prid 12. aprila i 4. oktobra.
Subotica, o Matiji, 16. maja, 29. juna, uvik na dat., 8. septembra, 28. oktobra, po 3 dana. Ako datum pada na nedilju, sajam se istog dana počima. Ako na drugi dan pada, počima se sajam prid datum u nedilju. Nediljni opći veliki sajmovi drže

se svakog ponediljka i petka, a sridom, nediljom i subotom drži se sajam za telad i jaganjce.
Temerin (Bačka), 25. febr., 5. maja, 4. sept., 22. novembra. Ako datum ne pada na nedilju ili ponedilj., biva sajam u prijašnju nedilju.
Titel (Bačka), u nedilju prije svakog 6. apr., 22. augusta, 20. oktobra.
Topola (Bačka), 19. i 20. aprila, 13. i 14. jula, 4. i 5. oktobra prid datum u nedilju i ponediljak, a 20. augusta na datum.
Torža (Bačka), 11. juna, 2. oktobra.
Tovariševo (Bačka), 2. februara i 16. novembra.
Turija, u nedilju prije 22. aprila, 13. augusta i 25. oktobra, a ako u te dane pada nedilja, onda na taj dan.
Turski Bečej (Banat), 25. marta, 17. augusta, 3. oktobra. Ako datum ne pada u nedilju, drži se sajam u prijašnju nedilju.
Uzdin, 4. do 5. maja, 21. do 22. novembra.
Vaislo (Baranja), o Grguru, o pohodu Gospe, o Franji (okt.) sv. Luci, tih nedilja poned.
Velika Kikinda (Banat), 25. febr., 24. apr., 24. juna, 20. sept. i 1. decembra.

Veliki Bečkerek (Perovgrad) (Banat), 1. marta, 25. maja, 17. augusta, 12. oktobra, 23. novembra. Sajam se drži prid svaki taj datum u četvrtak, petak, subotu i nedilju.
Veliki Žam (Banat), u nedilju prid Đurđevo, u prvu ned. septembra.
Vranjevo, u nedilju prid 3. maja, 13. jula i 30. oktobra.
Vrbas Novi (Bačka), u ponediljak pri 28. marta, 2. juna i 12. septembra.
Vršac (Banat), u nedilju prid Martinje, na pravosl. Glušnicu, u prvu ned. augusta po star. kal., u poslidnju nedilju oktobra. Sajmovi počinju petkom, a traju 4 dana.
Zmajevac, 14. februara, 4. aprila, 6. jula i 26. oktobra.
Žabalj (Bačka), 15. aprila, 20. juna, 29. septembra. Ako taj datum pada na nedilju ili ponediljak, sajam je tog dana, a ako taj datum pada na drugi, onda je sajam u prijašnju nedilju i ponediljak.
Žombolja (Banat), 19. marta, 29. juna, 8. septembra i 11. novembra. Ako taj datum ne pada na nedilju, onda se sajam drži u prijašnju nedilju.

ZDRAVLJE

pomoću ljekovitih svojstava bilja

»HERSAN ČAJA«

mješavine naročitih ljekovitih biljaka po propisu R. V. Pearsona, šefa liječnika u Bengaliji (Engleska Indija). U dugogodišnjoj praksi imao je Dr. Pearson prilike da utvrdi prednost

»H E R S A N Č A J A«

i to sa uspješnim djelovanjem kod oboljenja: zakrečavanje arterija, bolesti krvotoka, ženskih bolesti, bolova kod mentruacije (mijene mjesečnog pranja), migrene, reumatizma, bolesti bubrega, bolesti jetara, smetnje u želucu, otrovanja, zatvorenosti, gihta, crijevnih oboljenja, hemoroida (šuljeva), općeg i prenaglog debljanja, kao protiv ljutine (žgaravice).

»Hersan čaj« dobiva se u svakoj ljekarni.
Besplatni uzorak šalje na zahtjev:
»RADIOSAN«, Zagreb, Dukljaninova ulica broj 1
Reg. S. br. 14001/1934

HERSAN

Čitavu godinu možete trajno spremiti **MOŠT (širu)**
od grožđja, kao i sve voćne sokove

BEZ IKAKVIH APARATA **BEZ STRUČNE SPREME**
BEZ GUBITKA VREMENA

POMOĆU **NIPAKOMBINA A/II.**

Odličan pronalazak današnje nauke! Jednostavno! Jeftino! Higijenski!

Odobreno po Ministarstvu Poljoprivrede.

Upute i cijenik šalje besplatno:
R A D I O S A N, ZAGREB, DUKLJANINOVA ULICA 1.

„ITALIA"

PLOVIDBENO DRUŠTVO

ZAGREB
TRG KR. TOMISLAVA 13

R e d o v i t e ekspresne pruge za sve dijelove svijeta

„ITALIA"

Poznajete li već

KUĆNI FLUID – »BILJNA ROSA«

najbolje domaće sredstvo za izvanju i unutarnju uporabu?

KUĆNI FLUID — »BILJNA ROSA«

oživljuje — osvježuje — desinficira — umiruje — ublažuje bolove

3 KAPI

dostatne su. Gdje se ove tri kapi upotrebe, bilo izvanje ili unutarnje, tamo nestaju bolovi, mučnina se gubi i čovjek se opet osjeća svježe i dobro. Jer u svakoj kapi ima snage! Jedna jedina boca kućnog fluida »Biljna rosa« sadržaje naime čudotvornu snagu tisuća balzamičnog mirisnog ljekovitog bilja šarenih livada, šuštećih šuma i visokih brijegova.

Od hiljada prokušano i upotrebljeno!

Kod glavobolje, umornosti, natrljaju se sljepočice i čelo sa nekoliko kapi. **Kod hunjavice i zatvorenog nosa** natrlja se po jedna kap u nosne šupljine. **Kod promuklosti, kašlja, katara,** stavi se nekoliko kapi u tanjur vruće vode i duboko udiše para kroz usta i nos. Kod **pokvarenog želuca, bolova u želucu, podrigavanja, grčeva,** uzmu se 3 kapi na šećeru. Kod **zubobolje treba bolna** mjesta dobro natrljati. **Kod reume, gihta, probadanja, bolova u križima, trganja udova,** dobro trljanje odmah utišava bolove. **Svrbež kože** ublažuje nekoliko kapi. 3 kapi u čaši mlake vode daju izvrsnu, osvježujuću vodu za **ispiranje usta i grla.** — Stotine mogućnosti upotrebe sadržaje boci priložena uputa za uporabu, kao na primjer kod hemoroida (zlatne žile, šuljeva) ispadanja kose, manjih opekotina i posjekotina, za utišavanje žeđi, za umorne noge koje peku, nečistu kožu lica i t d.

»Biljna rosa« je uvijek gotova da pomogne i uvijek će to biti!

Cijena originalne boce (zakonom zaštićene) Din 12.—.

Prava samo iz

100-GODIŠNJE APOTEKE GEBAUER — BAČ (DUNAVSKA BANOVINA)

Poštom šaljemo 4 originalne boce zajedno sa poštanskim troškovima za Din 52.—, 8 originalnih boca za Din 96.— franko-franko, to jest poštanske troškove snašamo sami.

Male pokusne bočice šaljemo na zahtjev besplatno i to bez svake daljne obaveze za primaoca. Dostaje jedna dopisnica.

Reg. br. 1610/38.

Ne kupujte dok niste saznali cijene Kastnera i Öhlera!

KL 38 1 Lonci ili šerpe, od emajla, od litre dalje od Din. 3.50

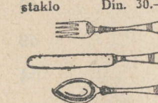
KL 38 2 Tanjuri, od jakog porculana, duboki ili plitki od Din. 6.—

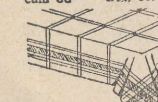
KL 38 3 Šalice od bijelog, vrlo dobrog porculana od Din. 8.50

KL 38 4 Garnitura za vodu ili pivo, bijelo staklo Din. 30.—

KL 38 5 Viljuška, nož i žlica, od čelika, počam od Din. 10.—

KL 38 6 Stolnjaci, u lijepim uzorcima, počam od Din. 20.

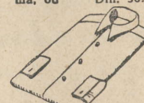
KL 38 7 Električno glačalo, poniklovano, štedi struju Din. 115.—

KL 38 8 Noćna svjetiljka, poniklovana, Din. 55.

KL 38 9 Modni muški šešir, u raznim bojama, od Din. 36.—

KL 38 10 Muške košulje, moderne fazone počam od Din. 29.—

KL 38 11 Polucipele za gospodu, ručni rad izdržive Din. 95.—

KL 38 12 Muška odijela, od dobrih tkanina, od Din. 120.—

KL 38 13 Muške rukavice, od dobrog trikoa, počam od Din. 12.—

KL 38 14 Ogrtač moderne fazone, od vrsne tkanine, Din. 450.—

KL 38 15 Teži ogrtač za sve sezone, odlična tkanina Din. 680.—

Kod svake kupnje ćete tako uštediti novaca. Jer ćete istu ili još bolju robu kupiti jeftinije kod Kastnera i Öhlera!

Takvo je naime načelo poslovanja, kojemu naša trgovačka kuća zahvaljuje da je postala najveća u državi, i da je glas o njezinoj jeftinoći i solidnosti dopro i u najmanje selo.

Sve što trebate lično za Vas, za kućanstvo i za Vaš dom naći ćete u našim, slikama bogato ukrašenim katalozima. Katalozi izlaze: na proljeće, pred Uskrs, u jesen, pred Božić i inače po potrebi. Izvolite nam poslati Vašu adresu i mi ćemo Vam kataloge po izlasku besplatno slati.

Iz velegradskog izbora modernih tkanina poslat ćemo Vam na zahtjev uzorke. Označite za kakvu odjeću trebate tkanine te u kakvoj boji, uzorku i cijeni bi iste željeli imati.

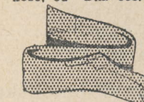
Odobravamo i robne kredite uz uobičajeno jamstvo. Za obavještenja i tiskanice izvolite se obratiti na naš kreditni odio.

Stotine tisuća mušterija, koje kod nas već godinama namiruju svoje potrebe najbolji su dokaz, da je naša podvorba u svakom pogledu na visini i da zaslužuje i Vaše potpuno povjerenje.

Jedna mala, pokusna narudžba bilo kojeg od ovih predmeta te ćete i Vi postati naša stalna mušterija!

KL 38 16 Damske cipele od raznih vrsti kože, od Din. 105.—

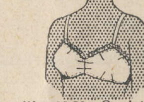
KL 38 17 Ženske svilene čarape, modne, počam od Din. 10.—

KL 38 18 Damske torbice, u modnim bojama, od Din. 27.—

KL 38 19 Damske rukavice, od dobrog trikoa, od Din. 14.—

KL 38 20 Grudnjaci, od dobrih vrsti tkiva, počam od Din. 6.—

KL 38 21 Dječja kolica, razni oblici i oprema, od Din. 185.—

KL 38 22 Steznici, razne fazone i tkiva, počam od Din. 27.—

KL 38 23 Ženski ogrtači, najnovijih krojeva, počam od Din. 168.—

KL 38 24 Ženske haljine, najnoviji krojevi, počam od Din. 34.—

KL 38 25 Dječačka odijela, veoma izdrživa, od Din. 110.—

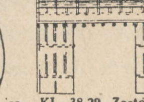
KL 38 26 Šifon, vrlo fina tanka žica à la Batist, metar od Din. 6.—

KL 38 27 Pokrivač, dobra, teška vrst, počam od Din. 24.—

KL 38 28 Platno za plahte, veoma čvrsto, počam od Din. 16.—

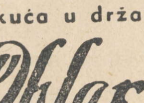

KL 38 29 Zastori, od raznih tkiva, počam od Din. 68.—

KL 38 30 Frotir ručnici razni, komad počam od Din. 6.50.—

Najveća trgovačka i otpremna kuća u državi

Kastner i Öhler Zagreb

Osobno ili poštom — kako izvolite!

SADRŽAJ